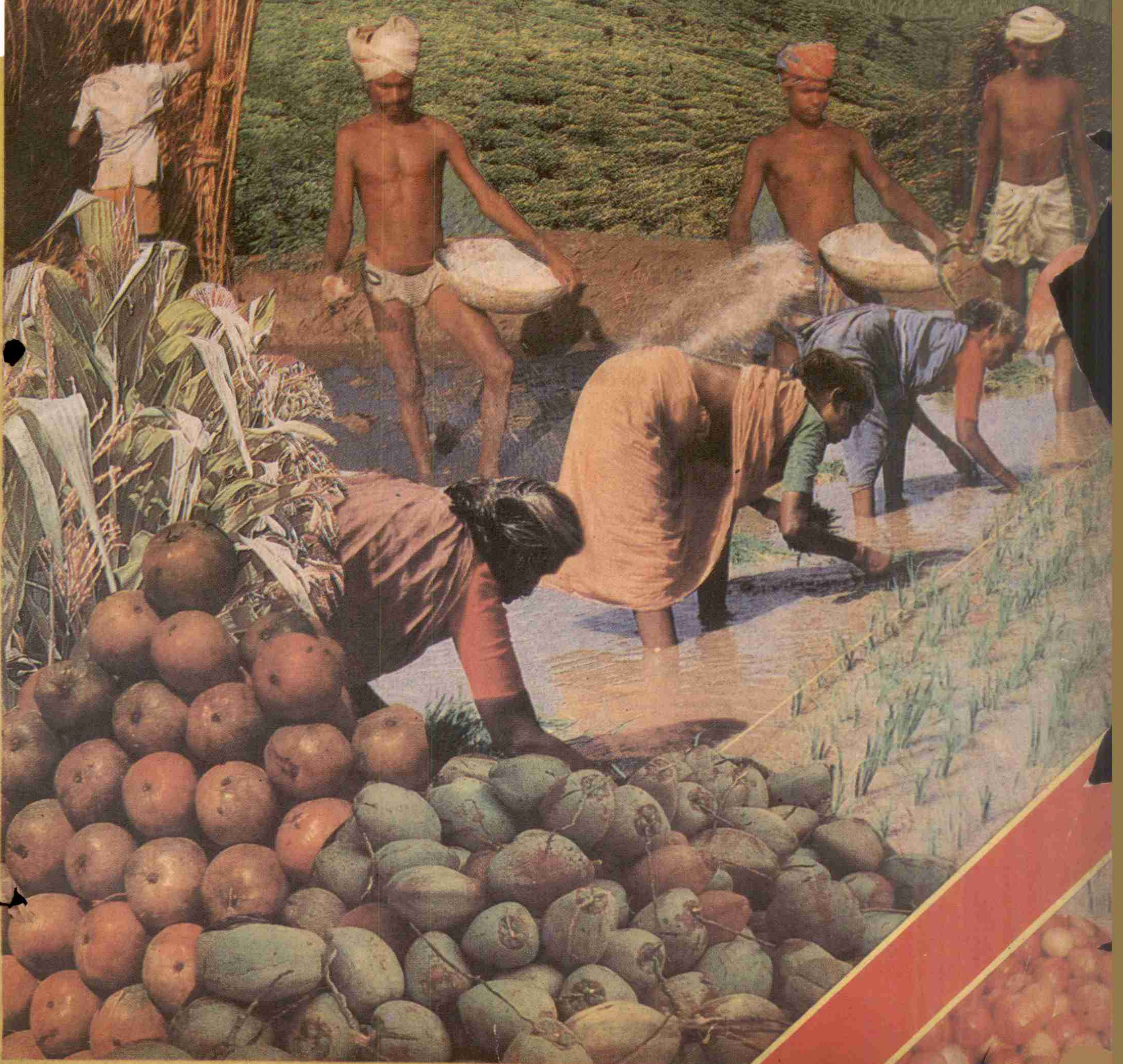
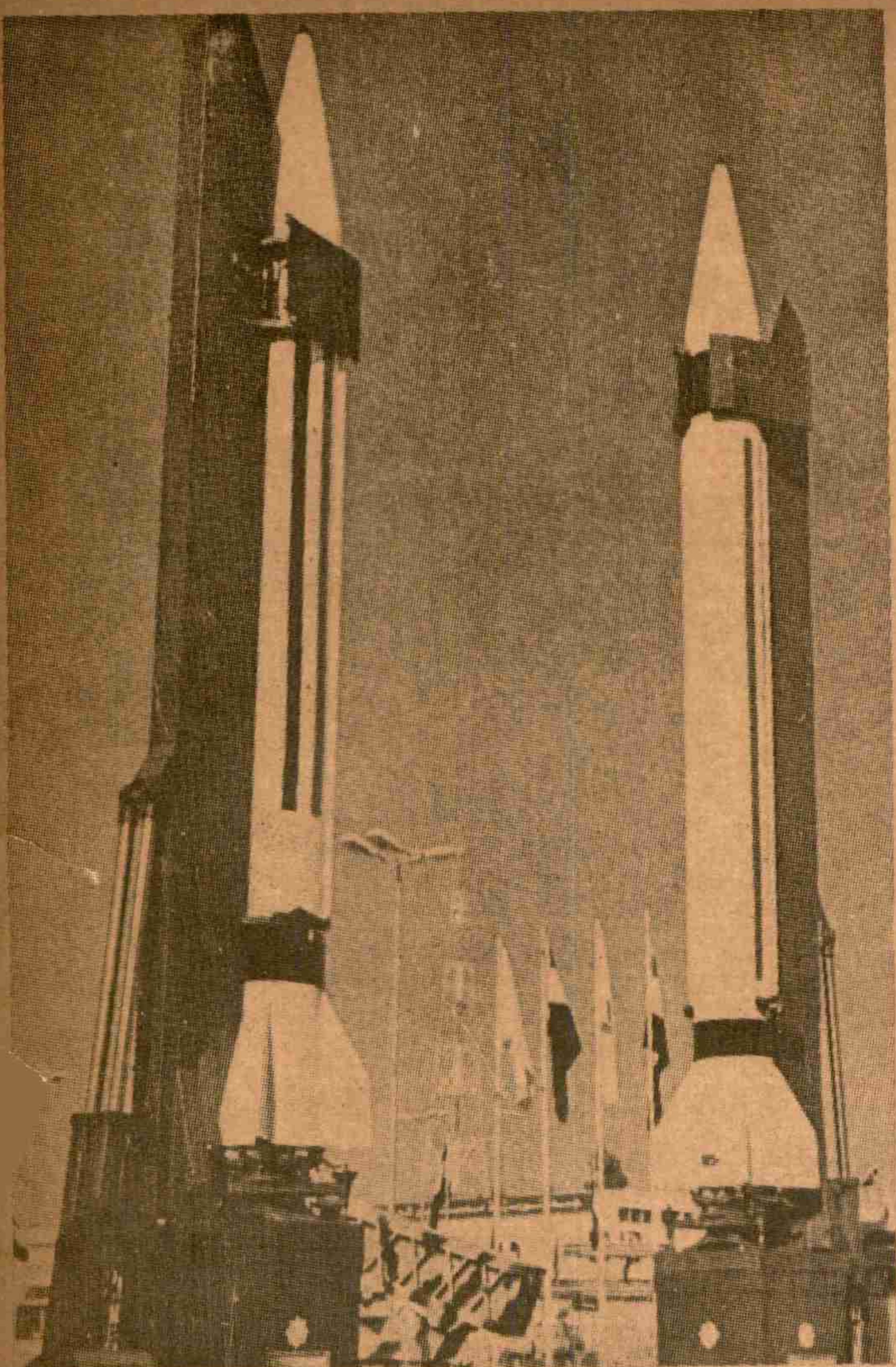

మన

రైతువాణి

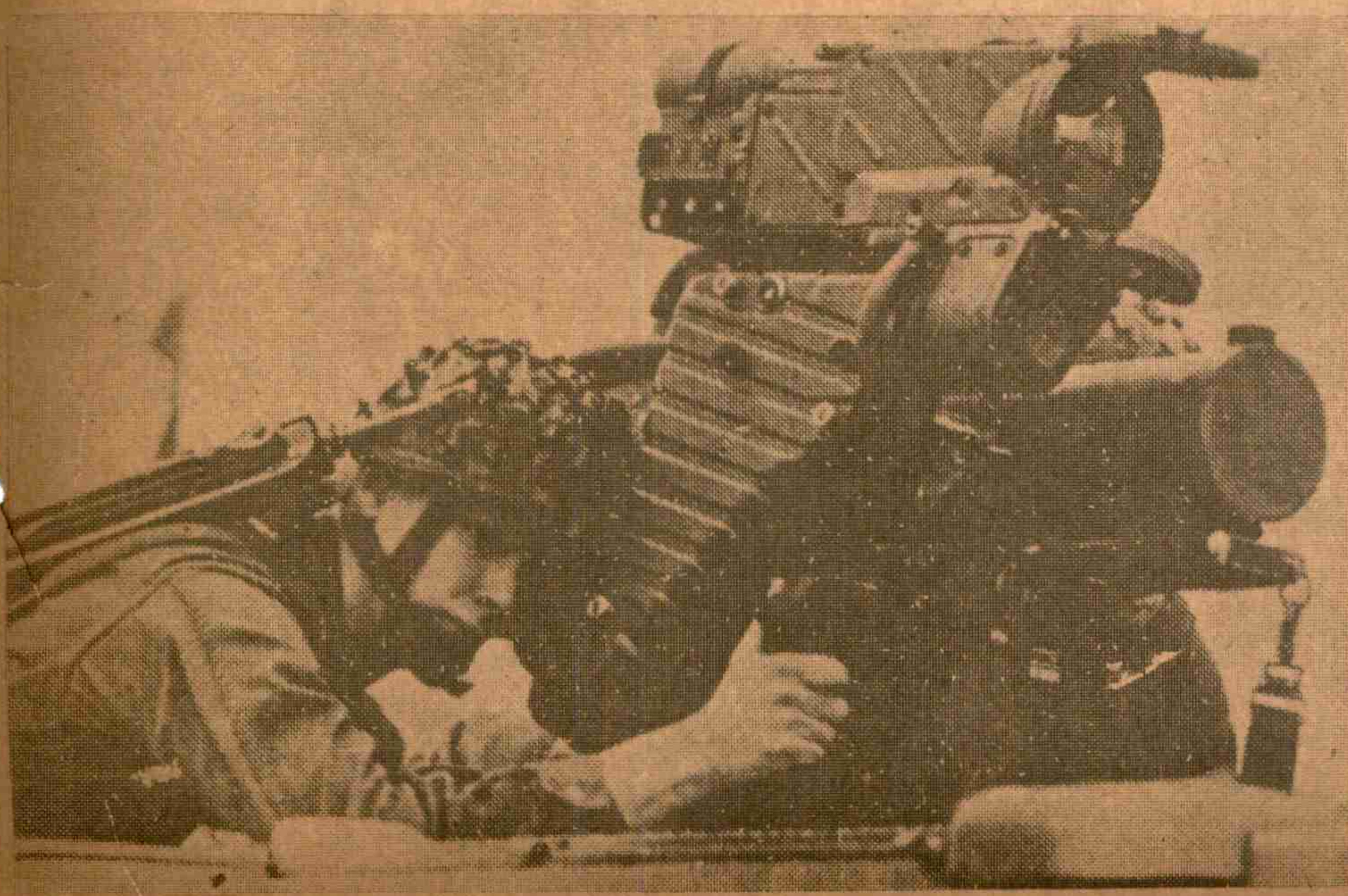

యు
వెం
0

వె
వెం

మన రైతువాణి

(త్రైమాసికపత్రిక)

1991

ఫిబ్రవరి
సంపుటి:2 సంచిక:1

సంపాదకవర్గం:

కౌరలాల సత్యనారాయణ
(ఎడిటర్)

పి.మధు

వి. శ్రీనివాసరావు

వెల: రు.2-50

పేజీలు: 36

చిరునామా

ఎడిటర్

మన “రైతువాణి”

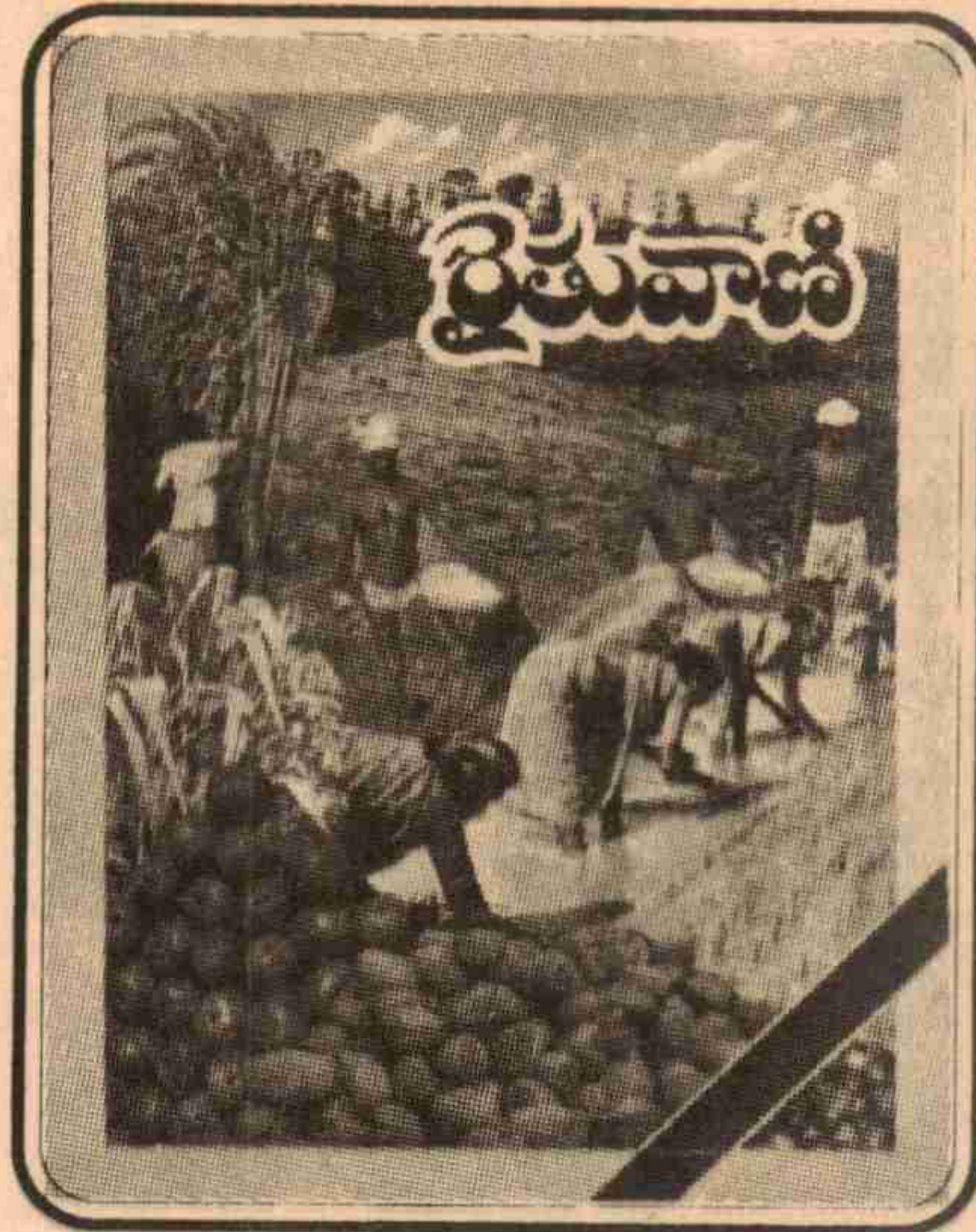
రాష్ట్ర రైతుసంఘం కార్యాలయం

గవర్నరుపేట

విజయవాడ-520 002

గమనిక: చెక్కులు, డి.డి.లు ఆం.ప్ర.

రైతుసంఘం పేరుతో పంపాలి.

విషయసూచిక

హోచిమిన్...	4
వ్యవసాయరంగంలో విద్యుత్ ప్రాధాన్యత....	5
లాభాల బాటలో పారిశ్రామికవేత్తలు	
దీనావస్తలో రైతాంగం..	7
కొబ్బరి సాగు మెళుకువలు....	9
అరటికి సోకే తెగుశుశు-నివారణ....	10
మామిడిపండ్లకు గల్ఫ్ ప్రమాదం..	11
కోశ్యపెంపకం సంరక్షణ...	12
పోరుబాటలో రైతాంగం...	15
గల్ఫ్ యుద్ధానికి కారకులెవరు..	17
పాల ఉత్పత్తిదారులకు	
వినియోగదారులకు మధ్య...	19
గ్రామీణాభివృద్ధికి బెంగాల్ దిక్సూచి...	20
కృష్ణగోదావరిదెల్టా ప్రజానీకానికి	
చిరస్మరణీయుడు...	21
మల్లారెడ్డిగూడెం పోరాటం...	22
అధికధరలలో రైతుల వెతలు...	23
మెట్టూపంటలు మేలు వంగడాలు..	25
గోదాన్ నవలాపరిచయం...	28

మహామనిషి హోచిమిన్

శతజయంతి

★ 1890 - 1990 ★

పదవిలోకొనసాగే అర్హతలేని చంద్రశేఖర్

గత మూడు మాసాల వ్యవధిలో కేంద్రంలోను, రాష్ట్రంలోను ప్రభుత్వాలు మారాయి. అధికారదాహంతో కేంద్రంలో శ్రీ చంద్రశేఖర్, కాంగ్రెస్(ఐ)తో అపవిత్ర కూటమిగా ఏర్పడి ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. రాష్ట్రంలో చెన్నారెడ్డి నాయకత్వంలోని ప్రభుత్వం శాంతి భద్రతలు కాపాడలేక పోవడమేకాక, అన్ని రంగాలలో విఫలం కావడం, కాంగ్రెస్(ఐ) లోని అసమ్మతి వర్గం శ్రీ చెన్నారెడ్డిని అధికారం నుండి తొలగించాలని కాంగ్రీ నాయకత్వంపై ఒత్తితడి తేగా అధిష్టాన వర్గం శ్రీ జనార్దనరెడ్డిని ముఖ్యమంత్రిగా నియమించింది.

శ్రీ చంద్రశేఖర్ ప్రభుత్వం గత నేషనల్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం చేపట్టిన రైతాంగ సంక్షేమ కార్యక్రమాలకు తిలోదకాలు యిచ్చింది. శ్రీ వి.సి.సింగ్ ప్రభుత్వం 14 లక్షల బేళ్ళ ప్రత్తి ఎగుమతికి అనుమతించి, 10 లక్షల బేళ్ళ ప్రత్తిని ఎగుమతి కూడా చేసింది. కాని శ్రీ చంద్రశేఖర్ ప్రభుత్వం ఔళి మిల్లుల అధిపతులకు లోబడి ప్రత్తి ఎగుమతులను నిలిపివేసింది. రైతాంగం రుణాల రద్దులో కూడా శ్రీ చంద్రశేఖర్ ప్రభుత్వం గత ప్రభుత్వ మార్గదర్శక సూత్రాలకు తిలోదకాలు యిచ్చింది. గత ప్రభుత్వం 1986-1989 సంవత్సరాల మధ్య ఒకసారి పంట నష్టపోయిన రైతులకు రుణమాఫీ పథకం వర్తింపచేసింది. కాని చంద్రశేఖర్ ప్రభుత్వం రెండుసార్లు పంట నష్టపోయిన రైతులకు మాత్రమే రుణమాఫీ వర్తిస్తుందని ఆదేశాలు జారీ చేయడం వల్ల అధిక భాగం రైతులకు ఈ పథకం వర్తించకుండా పోయింది.

గర్బ్ యుద్ధానికి పూర్వమే నిత్యావసర వస్తువుల ధరలు ఆకాశాన్ని అంటాయి. ఇప్పుడు ఈ ధరలు మరింత పెరిగాయి. ధరల అదుపుకు ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోలేదు. దీనికి తోడు దేశంలోని ప్రజలు, రాజకీయ పార్టీలు తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తున్నప్పటికీ అలీన విధానానికి తిలోదకాలు యిచ్చి అమెరికా సామ్రాజ్యవాదులకు లొంగి, అమెరికా యుద్ధవిమానాలకు ఇంధనం సమకూరుస్తున్నారు. పదవి కాపాడుకునేందుకు కాంగ్రెస్(ఐ), అన్నా డి.ఎం.కె. పార్టీలను సంతృప్తి పరిచేందుకు రాజ్యాంగ విరుద్ధంగా ప్రజలచే ఎన్నికైన తమిళనాడు ప్రభుత్వాన్ని భర్తరఫ్ చేశారు. అంతటితో ఆగక బీహార్ ప్రభుత్వాన్ని కూడా

రద్దు చేస్తామని బెదిరింపులు ఆరంభించారు. ఇలాంటి అప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వానికి అధికారంలో కొనసాగే అర్హత లేదు.

చెన్నారెడ్డి నేతృత్వంలోని కాంగ్రీ ప్రభుత్వం ఏడాది పాలనలో శాంతి భద్రతలు, యితర రంగాలలో విఫలమైన నేపథ్యంలో శ్రీ జనార్దనరెడ్డి పాలనా బాధ్యతలను చేపట్టారు. ఇప్పటికీ రెండు మాసాలు గడిచినా ప్రజా సమస్యల పరిష్కారానికి నిర్దిష్టమైన పథకాన్ని ప్రకటించలేదు. పైగా సహకార చక్కెర మిల్లులకు నష్టాలు వస్తున్నాయనే పేరుతో చెరకుకు న్యాయమైన గిట్టుబాటు ధరను నిర్ణయించకుండా వివక్షతను ప్రదర్శించారు. ప్రభుత్వం, అధికార యంత్రాంగంలో పభూయిష్టమైన చర్యల వల్లే సహకార చక్కెర మిల్లులకు నష్టాలు సంభవిస్తున్నాయి దప్ప గిట్టుబాటు ధర చెల్లించడం వల్ల కాదు. భూ సంస్కరణల అమలు, దేవాదాయ భూములను కౌలుదారులకు అప్పగించడం వంటి తక్షణ సమస్యలపై ఎలాంటి చర్యలు గెకొనలేదు. అలాగే 5-10 ఎకరాలలోపు గల చిన్న రైతులను మినహాయించి గిరిజన ప్రాంతాల్లో 1/70 సెక్షన్ను అమలు పరుస్తూ, గిరిజనుల సమస్యలను పరిష్కరించాలి.

ప్రపంచ బ్యాంకు ఆర్థిక సహాయంతో కృష్ణాడెల్టాలో డ్రైనేజీల ఆధునీకరణ కార్యక్రమం నత్తనడకన సాగుతోంది. ప్రభుత్వ హడావుడి చర్యల వల్ల కాంట్రాక్టర్లు పనుల అంచనా విలువలను 200 నుండి 300 శాతం వరకు పెంచడంపై తగిన చర్యలు తీసుకుని పనులను ప్రపంచ బ్యాంకు కాలపరిమితికి లోపుగా పూర్తి చేయాలి.

పోలీసు యంత్రాంగంలో రాజకీయ జోక్యాన్ని కల్పించుకోబోమని శ్రీ జనార్దనరెడ్డి హామీ యిచ్చారు. ఆచరణలో ఆయన పార్టీ నిత్యం జోక్యం కల్పించుకుంటోంది. పోలీసుల సహకారంతో కాంగ్రెస్(ఐ) అనేక మంది ప్రతిపక్ష పార్టీల కార్యకర్తలను హతమార్చింది. అందులో భాగమే తాజాగా జరిగిన రాష్ట్ర పాగాకు ఉత్పత్తి దారుల సంఘం అధ్యక్షుడు శ్రీ శరభయ్య హత్య. ఇప్పటికైనా పోలీసు యంత్రాంగంపై అధికరపార్టీ ఒత్తిడులను నివారించి, శాంతి-భద్రతలను కాపాడేందుకు శ్రీ జనార్దనరెడ్డి కృషి జరపాలి.

హైదరాబాద్ లోని విప్లవాత్మక మహనీయులు మానవజాతి చరిత్రలో బహుకొద్ది మంది మాత్రమే వుంటారు. వారి జీవితాలు తమ స్వంత దేశాల ప్రజల ఆశయాలను ఆకాంక్షలను, వారికి స్వాతంత్ర్య, స్వేచ్ఛలను, సుఖమయ జీవితాలను సాధించేందుకే గాక, అలాంటి ఇతర అనేక దేశాల ప్రయోజనాల సాధనకై అంకితమై వుంటాయి. ఆ లక్ష్య సాధనకై ఎన్నికష్టనష్టాలనైనా ఎదుర్కొంటూ, తుదికంటా అకుంఠిత విశ్వాసంతో పోరాడుతారు. అందుకే వారు ఆ దేశం ఈదేశం అనకుండా అన్ని దేశాల స్వాతంత్ర్యకాంక్ష పరుల, ప్రజాస్వామ్య వాదుల అభిమానాన్ని అనంతంగా పొంది ప్రపంచ ప్రజల హృదయాల్లోనే సమున్నతమైన స్థానాన్ని ఏర్పరుచుకో గలుగుతారు.

అలాంటి కొద్ది మంది విప్లవాత్మక మహనీయులలో హైదరాబాద్ లో ఒకరు.

ఈశ్వరంగానే ఐక్యరాజ్యసమితికి చెందిన విద్యా, శాస్త్ర, సాంస్కృతిక సంస్థ, హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయ విముక్తి సమరయోధుడుగానేగాక మహాన్నతమైన ప్రపంచ సంస్కృతీ పరుడుగా కూడా పరిగణించి, 1990 సంవత్సరాన్ని ఆయన శత జయంతి సంవత్సరంగా పాటించవలసిందిగా సర్వదేశాలకు విజ్ఞప్తి చేయడం ఒక విశేషంగా పరిగణించవలసి వుంటుంది.

విశ్వవిద్యాలయంలో హైదరాబాద్ అంటే అందరూ ఎంతగా ప్రేమించుతారంటే, అలాంటి ప్రేమాభిమానాలూ, ఆత్మీయతలూ మామూలుగా ఒక కుటుంబంలోగల సభ్యుల మధ్య మాత్రమే పరిమితమయ్యే లాంటివి. ఎందువల్లనంటే ఆయన తన దేశ ప్రజల స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యాల కోసం, వారి సుఖమయ జీవితం కోసం అంకితం చేసి తుదికంటా నిస్వార్థంగా శ్రమించారు. హైదరాబాద్ పేరు, ఆయన కృషి నేడు ఆయన దేశానికి మాత్రమే పరిమితం కాదు. మొత్తం ప్రపంచ పీడిత ప్రజల విముక్తికై జరుగుతున్న మహాపోరాటంలో ఆయన జీవితం అంతర్భాగమై పోయింది. కనుక ఆయన నేడు మానవ జాతి అంతా ఒక మహాన్నతవ్యక్తిగా పరిగణించి నివాళులర్పించుకోండి.

శతాబ్దాల తరబడి పీడనకు, దోపిడికి వ్యతిరేకంగా శాంతికి, స్వాతంత్ర్యానికి సాగిన సమర, సంస్కృతికి హైదరాబాద్ ప్రతిబింబం.

హైదరాబాద్ తన జీవితమంతా తన దేశ ప్రజల విముక్తికే గాక ప్రపంచంలోని పీడిత ప్రజలందరి విముక్తికీ, ప్రగతికి దారపాసిన వ్యక్తి. ఈ సందర్భంగా ఆయనసాగించిన మహత్తర పోరాటంలో ప్రజల్లో నెతిక విలువలను పెంపొందించేందుకు ఎంతగానో ఆయన కృషి చేశారు. విప్లవకారునికి నెతిక ప్రవర్తన మొట్టమొదట లక్షణంగా వుండాలని ఆయన సదా బోధించేవారు. ఆ నెతిక ప్రవర్తనే ఎదురయ్యే అన్ని కష్ట నష్టాలను అధిగమించేందుకు అవసరమైన శక్తినివ్వగలదని ఆయన తెలుపుతూ వుండేవారు. జాతీయ విముక్తికీ, ఆతరువాత జాతీయ పునర్నిర్మాణ కార్యక్రమానికి విప్లవ నెతిక ప్రవర్తన అత్యవసరమైన విషయంగా ఆయన పేర్కొన్నారు.

అంతర్జాతీయ దృక్పథం హైదరాబాద్ ప్రత్యేకత. సుందరమైన, అజేయమైన తన మాతృభూమి విశ్వవిద్యాలయ గాఢంగా ప్రేమించి ఆదేశ ప్రజల రాజకీయ, ఆర్థిక, సాంఘిక విముక్తికై ఆరాటపడటమేగాక, ఆసియా, ఆఫ్రికానాడల్లో అణగారిన ప్రజల స్వాతంత్ర్య ఉద్యమాల విజయానికై అంకితమై ఆయన కృషి చేశారు. క్యూబా మహానాయకుడు ఫెడెల్ కాస్ట్రో మాటల్లో చెప్పాలంటే "వలసదేశాల, అస్వంతంత్ర దేశాల ప్రజల జాతీయ విముక్తి పోరాటాలను సాంఘిక విమోచన కోసం జరిగే పోరాటాలతో జతపరచాల్సిన ఆవశ్యకతను ఆయన గుర్తించి, తదనుగుణంగా కృషి సల్పారు." ప్రపంచ విప్లవభావానికి హైదరాబాద్ సమర్పించిన అసాధారణమైన భావమిది.

విశ్వవిద్యాలయ విప్లవానికి, ప్రపంచ ప్రజా ఉద్యమానికి మధ్యగల సన్నిహిత సంబంధాన్ని హైదరాబాద్ ఎన్నడూ మరచిపోలేదు. తన

కార్యకలాపాల్లో హైదరాబాద్ అన్ని ఖండాల్లోగల అణగారిన ప్రజల పోరాటాల సన్నిహిత, సమైక్యతా భావాన్ని ఆయన ఎల్లప్పుడూ కొనసాగించుతూనే వచ్చారు. అలాగే ప్రపంచ శాంతికి, ప్రజాస్వామ్యానికి పోరాడాలన్న ధ్యేయాన్ని కూడా ఆయన మరువలేదు. 1945లో విశ్వవిద్యాలయంలో అధికారానికి వచ్చిన తరువాత కూడా ఆయన తతిమ్మా ప్రపంచాన్ని ఒక్క నిమిషంకూడా విస్మరించలేదు. "మన స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో విజయం పొందేందుకు ప్రపంచంలో శాంతి కోసం, ప్రజాస్వామ్యం కోసం సాగుతున్న పోరాటం ఎంతగానో సాయపడింది. ఇందుకు ప్రతిగా ఆసియాలోనూ, ప్రపంచంలోనూ శాంతి సంరక్షణకు మన విజయం కూడా తోడ్పడింది. (1954 సెప్టెంబరు 2వ తేదీన జాతీయ దినోత్సవం సందర్భంగా చేసిన విజ్ఞప్తిలో)

ఆయన నిరాడంబర జీవితం, కష్టాలను ఎదుర్కొనవలసినప్పుడు ఆయన ప్రదర్శించిన అవధులులేని ధైర్య సాహసాలు, లక్ష్య సాధనపట్ల అకింతమైన అంకుటిత దీక్ష ప్రజలను, కార్యకర్తలను ఎంతగానో ఉత్తేజపరచేవి. పొరపాట్లు చేసిన వారు తమ తప్పిదాలను తెలుసుకొని సరియైన దారికి వచ్చినప్పుడు వారి పట్ల ఆయన చూపే ఔదార్యం, వాత్సల్యం విజయాల సాధనకు ఎంతగానో దోహదపడినాయి. భారత ప్రధాని జవహర్లాల్ నెహ్రూ ఆ తరువాత కాలంలో పలుసార్లు హైదరాబాద్ కు కలుసుకోవడం సంభవించింది. ఆయన నిరాడంబర, నిస్వార్థ జీవితం నెహ్రూను ముగ్ధుడిని చేసింది. హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయ ప్రజాతంత్ర రిపబ్లిక్ అధ్యక్షుడుగా వున్నప్పుడు కూడా ఆయన ప్రజల మనీషిగానే వ్యవహరించే వారని నెహ్రూ కొనియాడుతూ ఆయన జీవితం రాజ్యాధినేతలకు ఆదర్శం కావాలని ఒక సందర్భంలో వ్యాఖ్యానించారు.

ఇంతకు ముందే పేర్కొన్నట్లు హైదరాబాద్ కళాప్రియుడు, రచయిత, కవి, బహు భాషలలో పరిచయంగలవాడు. అయినప్పటికీ తన రచనా సామర్థ్యాన్ని ఆయన ప్రజల ఆశయాల సాధనగానే ఉపయోగించారు. తానొక మంచి రచయితననీ, కవినినీ ఆయన ఎన్నడూ పరిగణించుకోలేదు. ఆయన రచించిన 'జైలు డైరీ' సోషలిస్టు దేశాల్లోని అనేక భాషల్లోనూ, ఫ్రాన్స్, ఇంగ్లాండు, అమెరికాల్లోనూ అనువదించి ప్రచురించబడింది. అది తెలుగులో కూడా ఇంగ్లీషు నుంచి కొల్లి రామకోటేశ్వరరావు గారిచే అనువదించబడింది. ఈ డైరీ చెనా భాషలో మొదట రాయబడింది. చిల్లి అధ్యక్షుడు సాల్వడోర్ అల్లెండి మాటల్లో చెప్పాలంటే ఆయన రచయిత, కవి. ప్రముఖుల్లో ఇలాంటి లక్షణాలు కలబోసి వుండటం చాలా అరుదు. ఇన్ని సదృశాలున్న వైసిడెంటు హైదరాబాద్ గురించి ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే అత్యంత నిరాడంబర జీవి. మహాన్నతమైన సమ్రతను గలిగిన మహా పురుషుడు.

ఆయన వివిధ భాషల్లో చేసిన రచనలను గురించి పలు విదేశీ రచయితలు గొప్పగా శ్లాఘించారు. రచయితలతో, కళాకారులతో, సాంస్కృతిక రంగ కార్యకర్తలతో, పాత్రికేయులతో తాను సమావేశమైనప్పుడల్లా జన సామాన్యానికి అర్థమయ్యే రీతిలో రాయవలసిందిగా ఆయన కోరేవారు. అందుకు ఆయనే ఉదాహరణ. ప్రముఖ జపాన్ పండితుడు ప్రొఫెసర్ షింగో సిబతా హైదరాబాద్ సిద్ధాంత రచనలు పాండిత్య భాషలో కాక, సరళమైన భాషలో, చిన్న చిన్న వాక్యాలతో వుండేవని ఎంతగానో కొనియాడారు. ఆయన కవితలు కూడా అదే ధోరణిలో వుండేవి. ఆయనలో గల ఈ ప్రత్యేకతే హైదరాబాద్ ను ప్రపంచ సంస్కృతీపరుడుగా పరిగణించబడటానికి హేతువు.

విశ్వ విద్యాలయాల్లో విద్యనార్జించిగాక, కేవలం స్వయం కృషి వల్లనే హైదరాబాద్ ప్రధమ శ్రేణికి చెందిన విప్లవ కమ్యూనిస్టు నాయకుడుగానే గాక బహుముఖ ప్రజ్ఞాశీలిగా అభివృద్ధి చెందగలిగారనేందుకు ఆయన జీవితమూ, కృషి అందుకు ప్రబల తార్కాణం.

'నాకిప్పుడు 76 ఏండ్లు అయినప్పటికీ ప్రతిరోజూ ఎంతో కొంత నేర్చుకోవడానికే నేను ప్రయత్నించుతూ వుంటాను' అని ఆయన ఒకసారి తరువాయి 26వ పేజీలో

వ్యవసాయరంగంలో విద్యుత్ ప్రాధాన్యత

ఆధునిక జీవనంలో విద్యుత్ కు ఎంతో ప్రాముఖ్యత వుంది. పారిశ్రామిక, వ్యవసాయ, గృహసంరక్షణకు ఎన్నడూ లేని రీతిలో విద్యుత్ అవసరం పెరిగింది. నేటి తరాలకు విద్యుత్ లేని స్థితిని పూహించుకోవటమే ఆందోళన కలిగిస్తుంది. ఇంతటి ప్రాముఖ్యత కలిగిన విద్యుత్ సమస్య గురించి ప్రతి ఒక్కరూ తెలుసుకోవడం అవసరం.

32 సంవత్సరాల క్రితం మనరాష్ట్ర విద్యుత్ బోర్డు ఏర్పడింది. 213 మెగావాట్ల ఉత్పాదక శక్తితో ప్రారంభించిన యీ సంస్థ ఆధ్వర్యం ప్రస్తుతం 4 వేల మెగావాట్ల విద్యుత్ ఉత్పత్తి అవుతున్నది. యీ కాలంలో తలసరి సగటు వినియోగం ఏడాదికి 19 నుండి 238 యూనిట్లకి పెరిగిందంటే విద్యుత్ ప్రాధాన్యతను అర్థం చేసుకోవచ్చు. వినియోగదారుల సంఖ్య 2 లక్షల నుండి 1989-90కి 63 లక్షలకు చేరింది. పైన పేర్కొన్న అంకెలు చూపి రాష్ట్రంలో విద్యుత్ అభివృద్ధి ఎంతో జరిగినట్లు కొందరు భ్రమింపజేయవచ్చు. అసలు సమస్యను మనం ఎదుర్కొంటున్నాము. అదే విద్యుత్ కోత లేదా కొరత. విద్యుత్ ఉత్పాదనకు అవసరమైన జలవనరులు, బొగ్గు, కార్మిక శక్తి మన రాష్ట్రంలో పుష్కలంగా వున్నా అంగట్లో శని మాదిరి ప్రతి ఏటా కోత దప్పటంలేదు. ఫలితంగా పారిశ్రామిక, వ్యవసాయ రంగాలలో కోట్లాది రూపాయల ఉత్పత్తి నష్టం జరుగుతున్నది. 1990 మార్చి 31 నాటికి రాష్ట్రంలో విద్యుత్ ఉత్పత్తి పరిస్థితి దిగువ విధంగా వుంది. (మెగావాట్లలో)

రాష్ట్ర జలవిద్యుత్	2422
రాష్ట్ర ధర్మల్ (బొగ్గు)	1403
కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి	717
	4552

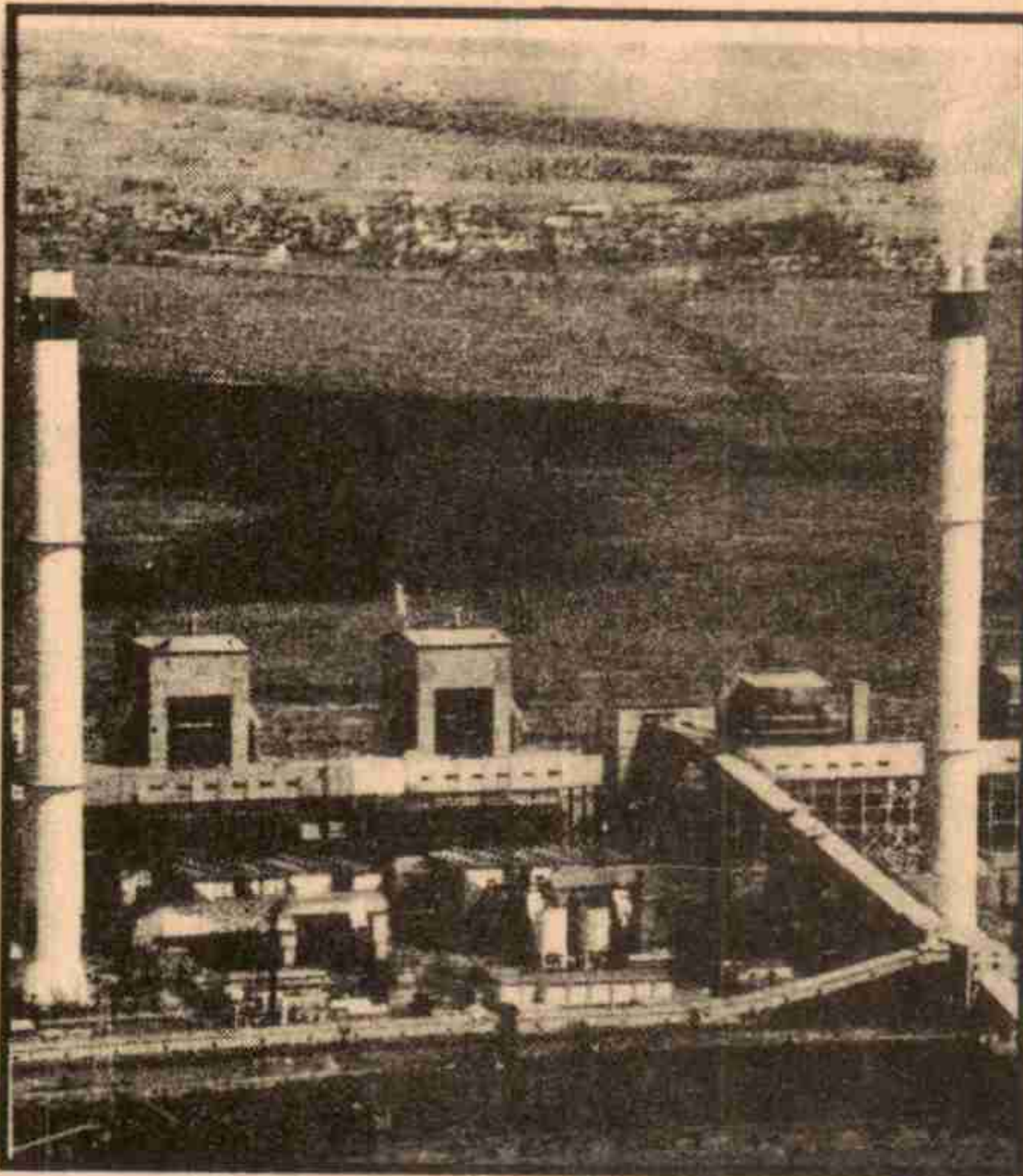
యితర రాష్ట్రాల నుండి 4 వేల మిలియన్ యూనిట్లు కొనుగోలు చేస్తున్నాము. 20 శాతం విద్యుత్ వృధా అవుతున్నది. లక్ష 5 వేల పరిశ్రమలకు, 6437 గృహ పరిశ్రమలకు, 11 లక్షల వ్యవసాయ పంపుసెట్లకు విద్యుత్ సరఫరా జరుగుతున్నది. ప్రస్తుతం రాష్ట్ర వినియోగదారులకు 78 మిలియన్ యూనిట్ల విద్యుత్ అవసరం. కాగా 66 మిలియన్లు మాత్రమే లభ్యమౌతున్నది. అందువలన ఏటా విద్యుత్

సరఫరాలో కోత, విద్యుత్ కనెక్షన్లకు ఏండ్ల తరబడి వినియోగదారులు ముఖ్యంగా రైతులు తిరగవలసివస్తున్నది. ఎందుకీ పరిస్థితి?

మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక (1951-56)లో రాష్ట్ర బడ్జెట్ లో 39.1 శాతం విద్యుత్ కు కేటాయించారు. ద్వితీయ ప్రణాళికలో

కొరటాల సత్యనారాయణ

20.40 శాతం, తృతీయలో 26.60 శాతం, చతుర్థ 42 శాతం, పంచమ 32 శాతం, ఆరవ ప్రణాళిక 22.8 శాతం, ఏడులో 18.7 శాతం చొప్పున నిధులు కేటాయించారు. ఒకవైపున అవసరాలు విపరీతంగా పెరుగుతుండగా నిధుల కేటాయింపు శాతం సగానికి సగం పడిపోవటమే కారణం. 7

వ ప్రణాళికలో మినహా మిగిలిన కాలమంతా కాంగ్రీయులే అధికారంలో ఉన్నారు. ఏడవ ప్రణాళిక కాలంలో తక్కువ కేటాయించిన రాష్ట్రాలలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఒకటి. అసలే తక్కువగా కేటాయించిన మొత్తాలలో 6వ ప్రణాళికలో 50 కోట్లు, 7వ ప్రణాళికలో 100 కోట్లు ఖర్చు చేయలేదు.

వ్యవసాయరంగంలో విద్యుత్ పాత్ర

రాష్ట్ర వ్యవసాయ రంగంలో విద్యుత్ కీలకమైన అవసరాలలో ఒకటిగా మారింది. 1980 నాటికి 4 లక్షల 43 వేల పంపుసెట్లు ఉండగా 1989-90 నాటికి 11 లక్షల 11 వేలకు పెరిగాయి. వీటి ద్వారా కనీసం 50 లక్షల ఎకరాలకు నీరందించబడుతున్నది. విద్యుత్ కనెక్షన్లు కావాలని విద్యుత్ బోర్డు ముందు ప్రస్తుతం మూడు లక్షలకు

పైగా అప్లికేషన్లు ఉన్నాయి. విద్యుత్ మోటార్ ప్రాజెక్టు నీటి వనరులులేని, కరువు ప్రాంతాల వండ్లతోటల భూములకు ఎంతగానూ ఉపయోగపడుతున్నాయి. 11 లక్ష పంపుసెట్లలో కరీంనగర్, వరంగల్, నల్గొండ చిత్తూరు, అనంతపురం, మహబూబాబాద్ రంగారెడ్డి, మెదక్, నిజామాబాద్, నెల్లూరు జిల్లాలలో అత్యధికం ఉన్నాయి. ఆ జిల్లాల రైతుల, వ్యవసాయ కార్మికుల జీవనానికి ఎంతో ఉపయోగపడుతున్నాయి. వండ్లతోటలకు నీ సౌకర్యం పెరిగిన కారణంగా ఐదేండ్లలో పం దిగుబడి కూడా గణనీయంగా పెరిగింది. ప్రస్తు రీతిలోనే విద్యుత్ మోటార్లు పెరిగితే కొ సంవత్సరాలలో ప్రాజెక్టుల క్రింద సాగయే భూమికంటే మోటార్ల క్రిందసాగు భూ: అధికంగావచ్చు.

వ్యవసాయంలో ప్రాధాన్య నంతరించుకున్న విద్యుత్ ను రైతాంగాని అందజేయటంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వ్యాపా దృష్టితో చూస్తున్నది. రాష్ట్రంలోని నదీజ సంపదలోని అధికభాగం సముద్రం పాల అవుతున్నది. ఆనకట్టలు కట్టాలంటే వంద కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడి అవసరం. దశబ్దా నాడు ప్రారంభించిన ప్రాజెక్టులు వందల కోట్ల ఖర్చు అయినా యింతవరకు పూర్తి కాలేదు. వినియోగంలోకి రాలేదు. కొన్ని ప్రాంతాలక ప్రాజెక్టు నీటి వనరుల కల్పించే అవకాశం లేదు. ప్రస్తుతం సాగు భూమిలో 30 శాతంలోపుగా నీటి వనరులు ఉన్నాయి. 70 శాతం భూములక నీటి వనరులు కల్పించాల్సిన బాధ్యత ప్రభుత్వం వుంది. ఈ బృహత్తర బాధ్యతలను గమనంలో ఉంచుకోకుండా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేవలం పాక్షి దృష్టిని అనుసరిస్తున్నది. 1978-81 అఖిలభృ ఉద్యమం సాధించుకున్న క్లాబ్ రేటును ఎత్తివేయటానికి చెన్నారెడ్డి ప్రభుత్వ ప్రయత్నించగా, రైతాంగ ఆందోళనతో విరమించుకుంది.

భారీ ప్రాజెక్టు క్రింద ఒక ఎకరానికి నీర అందించాలంటే దశబ్దాలుపట్టి 20-25 వేల రూపాయల మేరకు ఖర్చు అవుతుంది. పెట్టుబడి ఫలితం కూడా ఆలస్యం అవుతుంది. అదే విద్యు ద్వారా వెంటనే పంట ఉత్పత్తి పెరుగుతుంది భావి త్రవ్వకం, లేదా బోర్లు వేయించుకోవటం

బార్లు బిగించుకోవటానికి ప్రభుత్వం పెట్టుబడి
పరం లేదు. రైతులే సమకూర్చుకుంటున్నారు.
మనప్పటికీ విద్యుత్ కనెక్షన్లు యిచ్చేందుకు
కారులు రైతాంగాన్ని ఏండ్ల తరబడి
పుతున్నారు. విద్యుత్ కనెక్షన్లు యిస్తామని
ప్రభుత్వం యిచ్చిన హామీ పత్రాల మేరకు వేలాది
రైతులు బావులు త్రవ్వించుకొని, మోటార్లు
చుక్కొని విద్యుత్ లేక నష్టాలపాలై (బోర్డు
గండిసహకారంతో) అక్రమ కనెక్షన్లు తీసుకొనే
ప్రక్రియ విద్యుత్ బోర్డు కల్పించింది.

పంటలకు అవసరమో లేదో కూడా
నించకుండా నిర్ణాత్మకంగా విద్యుత్ కోత
పంచబడుతున్నది. క్లబ్ విధానం
మనందున (ప్రస్తుతం పాక్షికం) రైతాంగం
పడి వచ్చే ఆదాయంలో మార్పు
పడినది, యితరులకు అమ్ముకుంటే డబ్బు
పందనే ఆలోచనతో బోర్డు అధికారులు
మరి అవసరాలతో నిమిత్తం లేకుండా
విధిస్తున్నారు. ప్రస్తుతం ఐదు హార్స్
వరకు ఉచితంగా యిస్తున్నందున
ఏడాది మరింతగా కోత విధించవచ్చు.
రాష్ట్రంలో వ్యవసాయ ఉత్పత్తులు
గితే ప్రభుత్వానికి అమ్మకం, కొనుగోలు
పూర్వం ఆదాయం పెరుగుదల,
కొనుగోలు శక్తి అభివృద్ధి తద్వారా
మరి పెరుగుదలకు కూడా దారి తీస్తుంది.
అంశాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుంటే
ప్రభుత్వం మరింత బాధ్యతాయుతంగా
వారించి వుండేది.

1990 నవంబరు నుండి రైతాంగానికి
హార్స్ పవర్ల వరకు ఉచితంగాను, ఐదు
పడి వరకు హార్స్ పవర్లకు ఏడాదికి
00ల వంతున క్లబ్ రేటు, పది పైబడిన
కొనుగోలుకు 50 పైసల వంతున హార్స్
కు కనీస చార్జీగా రు.150ల వంతున
యించారు. విద్యుత్ రైతాంగానికి మొత్తం
తంగా యిచ్చే అంశాన్ని పరిశీలిస్తున్నట్లు
వైపున కాంగీయులు ప్రకటిస్తున్నారు.
రణలో పదిహార్స్ పవర్ పైబడిన వారికి
ం క్లబ్ రేటు సూచన చేయటానికి
కరిస్తున్నారు. అధికశక్తి గల మోటార్లు
పు, మోటార్ ప్రాంతాలలోనే
రమవుతాయి. యితర ప్రాంతాలలో
హార్స్ పవర్ గల మోటార్ ఎంత నీటిని

గలదో, కరువు ప్రాంతాలలో పదిహార్స్ పవర్
కూడా అంతేనీటిని తోడగలదన్నది
భవం. అందువలన వీరిపై అదనపు భారం
టం ఏ మాత్రం సమర్థనీయం కాదు.

అయినప్పటికీ ప్రభుత్వం మొండిగా వున్నది.
అధికశక్తి గల మోటార్లలో కరువు ప్రాంతాలలోనే
అధిక భాగం ఉన్నాయి. ఏటా విద్యుత్ ప్రసారంలో
20 శాతంపైన విద్యుత్ వృధాఅవుతున్నది. గత
ఏడాది అక్రమ విద్యుత్ వాడకం కేసులు పట్టుకున్న
మేరకే 7.34 కోట్లు నష్టపోతున్నట్లు బోర్డు
అధికారికంగా వెల్లడించింది. పట్టుకోని కేసులు
ఎన్నో వున్నాయి. విద్యుత్ ప్రసార నష్టాన్ని
తగ్గించుకోవటం, అక్రమ వాడకాన్ని అరికడితే ఆ
మేరకు రైతాంగానికి స్వల్ప ధరలకు లేదా

విధిస్తున్నది. ఆ మొత్తాన్ని మూడు వాయిదాలలో
చెల్లించాలని ఆదేశించింది. అపరాధ రుసుం విధింపు
అన్యాయమని ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం
ప్రతిఘటించింది. మోటార్లకు కెపాసిటర్ల బిగింపు
రైతులకు అదనపు భారం. కొత్తగా మోటార్
కనెక్షన్లు తీసుకొనే వారు విధిగా వీటిని ఏర్పాటు
చేసుకోవాలి. ఓల్డేజి సమస్యను ఎదుర్కొవటానికి
ప్రతిరైతు కెపాసిటర్లు ఏర్పాటు చేసుకోవటం
కంటే బోర్డు వారే బ్రాన్స్ పార్కర్ల వద్ద వాటిని
బిగించి యీ సమస్యను పరిష్కరించవచ్చు.

విద్యుత్ కనెక్షన్ల సమస్య

1990 మార్చి 30 నాటికే రాష్ట్రంలో
4లక్షల 70వేల కనెక్షన్ల కోసం దరఖాస్తులు
పెండింగ్ లో ఉన్నాయి. ఈ ఏడాది కాలంలో
మరికొన్ని వేలు చేరాయి. వీటిలో 3లక్షలకు
పైగా వ్యవసాయ వంతునెట్లకు
సంబంధించినవే. యివి కూడా వరంగల్
(60వేలు), కరీంనగర్ (36), చిత్తూరు (27),
మహబూబ్ నగర్ (25), నల్లగొండ (18),
నిజామాబాద్ (13), పశ్చిమగోదావరి (11)
మెదక్, నెల్లూరు పదివేల వంతున పెండింగ్ లో
ఉన్నాయి. ఈ ప్రాంతాలన్నీ దాదాపు
వెనుకబడిన, మెట్ట ప్రాంతాలు. యీరీత్యా
ఏడాదికి కనీసం లక్ష మోటార్లకు కనెక్షన్లు
యివ్వాలని రైతు సంఘం డిమాండ్
చేస్తున్నది.

నిధుల కేటాయింపు

గత సంవత్సరాల గుణపాఠాన్ని అయినా
తీసుకొని రాష్ట్రంలో విద్యుత్ ఉత్పత్తికి
చర్యలు తీసుకోవాలి. గత సంవత్సరాలలో
జలాశయాల్లో నీరు లేక ఉత్పత్తి తగ్గి, కోత
విధించగా యీ ఏడాది నీరు ఉన్నా ధర్మల్
కేంద్రాలకు తగినంత బొగ్గు సరఫరా చేయని
ప్రభుత్వ అసమర్థత కారణంగా విద్యుత్ కోత
విధించబడింది. ధర్మల్-జలవిద్యుత్ ఉత్పత్తి
60:40 శాతంగా వుంటే సరఫరాలో ఒక
గ్యారంటీ ఉంటుంది. దీనికి భిన్నంగా మన
రాష్ట్రంలో పరిస్థితి వుంది. 8వ ప్రణాళిక
(1990-95)లో 45 శాతం విద్యుత్ కు
కేటాయించాలని ప్రణాళిక అధికారులు
ప్రతిపాదించారు. మొత్తం 1792 కోట్లు
ఖర్చు చేయవలసి వుండగా 1990-91లో
261 కోట్లు ఖర్చు చేయగలమని, 1991-

92లో 320 కోట్లు అంచనా వేశారు. కనుక యీ
ప్రణాళికలోకూడా విద్యుత్ స్థితి మెరుగు పడే
సూచనలు కనిపించటం లేదు. రానున్న
సంవత్సరాలలోనైనా అదనంగా నిధులు ఖర్చు
చేయాల్సిన అవసరం వుంది.

8వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో పథకాల వివరాలు (నిధులు కోట్లలో)				
మంజూరైనవి పనులు జరుగుతున్నవి	తొలి అంచనా	ప్రస్తుత అంచనా	1990 మార్చి నాటికి ఖర్చు	8వ ప్రణాళిక లో కేటా యింపు ప్రతిపాదన
సాగర్ ఎడమ కాండ్	34	55	42.77	12.33
పెన్సిల్ సూచిలం	12.47	19	12.61	4.89
ఎగువ పేరు	11.98	47.50	8.69	38.81
రెండవ దశ				
శ్రీశైలం ఎడమ	418	510	1.24	400
గట్టు కాలువ				
బలిమెల	17.77	31.15	19.68	11.47
మినీ జల విద్యుత్	--	18.82	4.20	10
పథకాలు				
వి.టి.పి.ఎస్	259	538.89	443.26	95.63
రెండవ దశ				
ముద్దూరు ధర్మల్	503.71	630	17.40	610
విజ్ఞేషరం గ్యాస్	92.91	134.40	49.61	1
కొత్త పథకాలు				
వి.టి.పి.ఎస్.	-	672	1	500
3వ దశ				
విశాఖ ధర్మల్	-	1560	-	91
రాజమండ్రి	-	550	-	1
గ్యాస్ పథకం	-	550	-	-
గోదావరి	-	24.45	-	24.45
గ్యాస్ పథకం	-	87.5	-	-
సింగూరు	-	184.62	-	5.86
జలవిద్యుత్	-			
సాగర్ వద్ద	-			
టెయిల్	-			
పాండ్ డామ్	-			
జారాల జల	-			
విద్యుత్	-			

ఉచితంగానే సరఫరా చేయవచ్చు.
అక్రమంగా విద్యుత్ కనెక్షన్లు తీసుకునే
పరిస్థితులను కల్పించిన ప్రభుత్వం యిప్పుడు ఆ
రైతులపై హార్స్ పవర్లకు 1300 వంతున పెనాల్టీ

లాభాల బాటలో పారిశ్రామికవేత్తలు దీనావస్థలో రైతాంగం

ప్రభుత్వ విధానాలు

ప్రత్తి ధరలు పడిపోయి, పంట దెబ్బ దిన్న ప్రకాశం, గుంటూరు జిల్లాల ప్రత్తి రైతులు స్వతంత్ర భారత చరిత్రలో తొలిసారిగా ఆత్మహత్యలకు పాల్పడ్డారు. వృత్తికోల్పోయిన చేనేతకార్మికులు ఆకలి చావులకు గురయ్యారు. మనరాష్ట్రంలో యీ పరిణామాలు సంభవిస్తున్న కాలంలోనే మధ్యతరహా వస్త్ర కర్మాగారమైన 'పరిమళ మిల్స్' దివాళాతీసి, దాదాపు మూసేవేసుకునే పరిస్థితి ఏర్పడింది. దెబ్బదిన్న రైతాంగంలో ఆత్మహత్యలు చేసుకున్న కుటుంబాలతో సహా వేలాది మంది నేటికీ కోలుకోలేదు. కాని పరిమళ మిల్స్ మాత్రం పూర్తిగా కోలుకొని లాభాలు ఆర్జిస్తున్నది. ఆ ఒక్క మిల్లే కాదు అలాంటివి 50కి పైగా మిల్లులు నష్టాల నుండి బయటపడ్డాయి. వాణిజ్య పంటల రైతాంగానికి, ఆపంటలను ముడి సరుకుగా ఉపయోగించుకునే పారిశ్రామిక వేత్తలకు ఎంత తేడా వుందో యీ పరిణామం తెలుపుతున్నది.

రాష్ట్రంలోని ప్రధాన వాణిజ్య పంటలు మార్కెట్ కు వస్తున్నాయి. ఆరుగాలం శ్రమించిన రైతాంగం తమ కష్టాన్ని మార్కెట్లో వ్యాపారుల దయాదాక్షిణ్యాలకు పెట్టడం, అయినకాడికి అమ్ముకోవటం ప్రతి ఏటా జరుగుతున్నదే. రాష్ట్ర రైతాంగ ఆర్థిక జీవనంలో వాణిజ్య పంటల మార్కెట్ కీలకమైనది. వారికళ్ళలో ఆనందబాష్పాలు రాల్పించినా, కన్నీళ్ళు కార్పించినా, ఆత్మహత్యలకు పురికొల్పినా బాధ్యత ప్రభుత్వ విధానలే, మార్కెట్లే. వెనుకబడిన రాష్ట్రాలలో పోల్చుకుంటే వ్యవసాయకంగా అభివృద్ధి చెందిన మన రాష్ట్ర వ్యవసాయంలో పెట్టుబడిదారీ విధానం చొరబడింది. దాంతో పాటే క్రూరమైన దోపిడి కూడా రైతాంగాన్ని వెన్నాడుతున్నది.

ఈ ఏడాది (1990-91) ప్రత్తి సీజన్ జనవరి చివరకు 60 శాతానికి పైగా పూర్తి అయింది. వివిధ జిన్నింగ్ ప్రెస్సింగ్ ఫ్యాక్టరీలు నుండి అందిన సమాచారం మేరకు 8 లక్షల బేళ్ళ ప్రత్తి ప్రెస్ చేయబడింది. 13 లక్షల 26 వేల ఎకరాలలో ప్రత్తి సాగుచేయగా తొలుత 15 లక్షల బేళ్ళు ఉత్పత్తి అవుతుందని అంచనా వేశారు. అయితే గుంటూరు, ప్రకాశం జిల్లాలో అనావృష్టి, అకాల వర్షాల ఫలితంగా విస్తారమైన ప్రాంతంలో పంట దెబ్బదిన్నది. అన్ని చోట్లా దిగుబడి కూడా తగ్గింది. ఫలితంగా

ఉత్పత్తి 12-13 లక్షల బన్నుల మధ్య వుంటుందని తాజా అంచనా.

ఈ ఏడాది ఎం.సి.యు.5 రకం మద్దతు ధర 770 రు.లు జె.కె.హెచ్.వె-1 రకం 765 రు.లు ఉన్నది. గత ఐదు సంవత్సరాలలో వీటి ధరలు కేవలం 200 రు.లు మాత్రమే పెరిగాయి. పెరిగిన ధరలతో పోలితే యివి నాశనమైపోయే

జనవరి చివరి వారంలో మార్కెట్లో ఎం.సి.యు.5 1000-1050, యితర రకాలు 800-850, (900-950) మధ్య క్వింటాలు ధర వుంది. గత ఏడాది యిదే రోజులలో 900-950, 700-750, 800-850 ధర పలికింది. ఈ ఏడాది క్వింటాలుకు పెరుగుదల 100 నుండి 150 వరకు వుంది. ఈ స్థితిని చూసి రైతాంగం కొందరిలో సంతృప్తి చెందినట్లు కనిపిస్తున్నది. యివి నిజంగా సంతృప్తి చెందాల్సిన ధరలా? ఎంత మాత్రం కాదు.

గత ఏడాది ప్రత్తి గింజల ధర 295-300 రు.లు ఉంది. ఈ ఏడాది 450-500 రు.ల వరకు పెరిగింది. క్వింటాలుకు 150 నుండి 200 పెరుగుదల. ప్రత్తిధరలు 100-150 రు.లు మాత్రమే పెరిగాయి. మార్కెట్లో పంటనూనెల ధరలు ఎన్నడూ ఎరగని విధంగా ముందుతున్నాయి. ఈ కారణంగానే ప్రత్తి గింజల ధర పెరిగింది. రైతాంగం యిక్కడ గమనించ వలసిన అంశమేమంటే ప్రత్తి గింజలకు పెరిగిన ధర ప్రాతిపదికన కూడా ప్రత్తి ధరలు పెరగలేదు. అంటే నిజ విలువలో ప్రత్తి

ధరలు తగ్గాయి. కనుక యిది సంతృప్తి చెందాల్సిన పెరుగుదలా అన్నది రైతాంగం ఆలోచించాలి.

1989 నాటికి దేశంలో 1051 బన్ను మిల్లులు ఉన్నాయి. ఈ సంవత్సరం మఫీల్ మిల్లుల లాభాలు 369 శాతం, అరవింద్ వి 70 శాతం, మొరార్జీ గోకులదాస్ 46 శాతం, మధురాకోల్స్ 21 శాతం లాభాలను పొందాల్సి ప్రత్తి ధరలు యేమేరకు పెరిగాయి అన్నది రైతాంగం ఆలోచించాలి. ఈ ఏడాది విదేశాలకు రెడింప్ట్ సస్ట్రాలు, నూలు ఎగుమతులు రు.5 వేల కోట్ల చేరింది. మన విదేశీ మారకద్రవ్యంలో 22 శాతం వీటి ద్వారానే వస్తున్నది.

ప్రభుత్వ విధానాలు

నూతన జాతి విధానం పేరుతో రాగాంధీ అటు చేనేత పరిశ్రమను, రైతాంగాన్ని దెబ్బదీసి వస్త్ర పారిశ్రామిక వేత్తలకు అరాయిలీలు యిచ్చారు. రాజీవ్ అధికారంలో ఉన్న ఐదేండ్లలో ప్రత్తి మద్దతు ధరలు ఎం.సి.యు.5 రకం 1985-86లో 535 రు.లు ఉండగా 1988-89లో 620 రు.లు మాత్రమే పెరిగింది. ఎన్నికల దృష్టిలో ఉంచుకొని 1989-90లో మ. 50 రు.లు పెంచారు.

మరో వెన్నున బట్టల మిల్లు ఆధునికీకరణకు కేంద్ర ప్రభుత్వం 297 మం. 1990 జూలై నాటికి 1117 కోట్ల రూపాయలు యిచ్చింది. ఐదేండ్లలో 11.5 శాతం చొప్పున వడ్డీరేటు. అవసరమైతే రెండు మూడేండ్లు రుణాల చెల్లింపును వాయిదా వేస్తూ ప్రత్తి రైతాంగానికి రుణాల వాయిదా వేయటం కూడా మరో వెన్నున నిరాకరిస్తున్నారు.

నేషనల్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం తీరు

నేషనల్ ఫ్రంట్లో కూడా పెట్టుబడిదారులను బలపరిచే శక్తులు ఉన్నప్పటికీ అనేక కారణాల రీత్యా రైతాంగానికి అనుకూలమైన చర్యలు తీసుకున్నారు. ప్రత్తికి సంబంధించిన వరకు రైతాంగానికి ఎంతో మేలు చేసింది. కానీ హయాంలో ప్రతి ఏడాది మద్దతు ధర క్వింటాలుకు ముప్పై విడిల్చి నల్లుగా 5. చొప్పున పెంచి ఎన్నికలను దృష్టిలో ఉంచుకొని ఒక్కసారి మాత్రం 50 రు.లు పెంచారు. వి.పి.సింగ్ ప్రభుత్వం 1989-90లో 670

దానిని 770కి వందరూపాయిలు అదనంగా
చింది. అంతేగాదు గత ఏడాది 14లక్షల బేళ్ళు
ఎగుమతికి అనుమతి యిచ్చింది. యీ
20లక్షల బేళ్ళు ఎగుమతి లక్ష్యంగా నేషనల్
ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. యీ చర్యలు
ప్రాథమిక వేత్తలకు ఆగ్రహం కలిగించాయి.
కాశం దొరకగానే ఫ్రంట్ ప్రభుత్వ కూల్చివేతలో
యి కలిపాయి.

కేంద్రంలో కీలుబొమ్మ చంద్రశేఖర్
ప్రభుత్వం గద్దె ఎక్కిన మరుక్షణమే రహస్యంగా
న పని ప్రత్తి ఎగుమతులను నిలిపి వేయటం.
భాంధపుడనని చెప్పకొనే దేవీలాల్ కూడా
చర్యకు కిక్కురు మనలేదు. ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం
మంత వరకు ప్రత్తి నిల్వల కొరత గురించి
బ్లాడ్ని పారిశ్రామిక వేత్తలు చంద్రశేఖర్ రాగానే
దోళన ప్రారంభించారు. వారికి లొంగి ప్రత్తి
మతులను రద్దు చేశారు. అందువలన ప్రత్తి
ంగం సంఘటితమై తమ ప్రయోజనాల
కు రాజకీయాలతో నిమిత్తం లేకుండా
కరణ కావటం అవసరం.

మిర్చిధరలు

రాష్ట్రంలో యీ ఏడాది లక్షా 25వేల
లలో మిర్చి సాగు చేయబడింది. యీ
వత్సరం వర్షాధారం, నీటి సౌకర్యం వున్న
తాలలో కూడా తెగుళ్ళు యితర కారణాల
దిగుబడి ఎకరానికి గత ఏడాదితో పోల్చితే
ండి 5 కిల్లొలూళ్ళ వరకు తగ్గింది. చీడ పీడల
రణకు వివరీతంగా పెట్టుబడులు
రమయ్యాయి. మిర్చికి ప్రధాన మార్కెట్ గా

గుంటూరు వున్నది. మిర్చి ధరలలో వచ్చిన
ఎగుడు దిగుడులు మరో పంటకు కానరావు.
యిదొక జూదంగా మారింది. ప్రతి ఏడాది శంఖరు
ప్రారంభం లేదా రెండవ వారంలో కొత్త పంటతో
మార్కెట్ ప్రారంభం అవుతుంది.

గత ఆరేండ్ల వివరాలు జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తే
సీజన్ ప్రారంభానికి ముందు ధరలు హెచ్చుగాను
సీజన్ లో బాగా తగ్గిపోవటం ఆ తరువాత
పెరగటాన్ని స్పష్టంగా చూడవచ్చు. ఆరు
సంవత్సరాలలో రెండు సంవత్సరాలు మాత్రమే
సీజన్ లో ఉన్న ధరల కంటే తరువాత క్రమంగా
తగ్గాయి. మిగిలిన నాలుగేండ్లలో పెరుగుదల వుంది.
మిర్చి నిలువ వుంటే రంగు తగ్గి ధరరాదని,
నాణ్యత తగ్గుతుందని రైతులలో కొన్ని అపోహలు
ఉన్నాయి. రంగు మారేది వాస్తవం. ఆ కారణంతో
ధర తగ్గుతుందనేది భ్రమ. అందువలన మిర్చి
రైతాంగం మార్కెటింగ్ లో కొన్ని మెళుకువలను
నేర్చుకోవాలి. సాధ్యమైన మేరకు నిగ్రహంతో
అమ్ముకునే ఏర్పాట్లు చేసుకోవాలి. రైతాంగంలో
నూటికి 80మంది చిన్న రైతులు ఉన్నారు. వారు
పంటను వెంటనే అమ్ముకొని తమ అవసరాలను
తీర్చుకోవలసి వుంటుందనే అంశం గమనంలో
ఉంచుకోవాలి. ధరలు బాగా తగ్గినప్పుడు రైతులు
తమ సరుకును మార్కెట్ యార్డులలో తనఖా
వుంచి వాటిపై అడ్వాన్సులు తీసుకోవచ్చు.
ఆచరణలో ఎన్నిచోట్ల ఆ సౌకర్యాలు ఉన్నాయి,
ఉన్న సౌకర్యాలు అవసరాలను తీరుస్తాయో తదితర
సమస్యలు ఒక ఎత్తు. అసలు రైతాంగంలో
మార్కెటింగ్ దృక్పథం వంటపడితే సంఘటిత
శక్తి ద్వారా అవసరమైన
సౌకర్యాలను ఏర్పాటు
చేయటానికి పాలకుల మెడలు
పంచవచ్చు. గ్రామాలలో
విద్యావంతులైన యువ
రైతాంగం కూడా యీ
అంశంపై దృష్టి సారించటం
లేదు.

అధిక పెట్టుబడులు
అవసరమైన మిర్చికి కనీస
మద్దతు ధరను కేంద్ర
ప్రభుత్వం యింతవరకు
నిర్ణయించలేదు. వ్యవసాయ
పంటలు-ధరల గురించి సమగ్ర
వివేదిక, సిఫారసులు చేసేందుకు
నేషనల్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం ఒక
సంఘాన్ని నియమించింది. ఆ
ప్రభుత్వాన్ని కూల్చివేసిన
నందున ఆ సంఘం
నిమూలనబడింది. మిర్చికి
పెట్టుబాటు ధరల నిర్ణయం
కొరకు, మార్కెటింగ్ తీరు
తెన్నులను అధ్యయనం చేసి,

మంచి ధరలకు అమ్ముకునే విధంగా రైతాంగం
సంఘటితం కాకుండా పాలకవర్గాలపై ఆధారపడితే
లాభం లేదు.

పొగాకు

విదేశీ మారకద్రవ్యం, వందల కోట్ల
రూపాయిల ఎక్సైజ్ పన్ను ఆదాయాన్ని తెస్తున్న
పొగాకు రైతాంగానికి పొగాకు బోర్డు ఉన్నప్పటికీ
స్థిరమైన ధరల హామీ లేదు. గత ఏడాది రాష్ట్రంలో
84.56 మిలియన్ల కిలోల పొగాకు ఉత్పత్తి కాగా
యీ ఏడాది 87 మిలియన్ కిలోలు గావచ్చునని
అంచనా. అయితే ప్రకాశం, నెల్లూరు జిల్లాలో
పంట బాగా దెబ్బ తిన్నందున యీ మేరకు
ఉండక పోవచ్చునని భావిస్తున్నారు.

గత ఏడాది మార్కెట్ రైతాంగానికి నష్ట
దాయమైనది. అంతకు ముందు సీజన్ ధరలతో
పోల్చితే కిలోకు 3-4 రు.ల ధర తగ్గింది. యీ
విధంగా 30 కోట్ల రూపాయిల మేర రైతాంగం
నష్టపోయింది. ముడి పొగాకు ధరలు తగ్గినా
ఎగుమతి ధరలు గాని, సిగరెట్లు ధరలు పెరిగాయే
దప్ప తగ్గలేదు. పారిశ్రామిక వేత్తలకు మామూలుగా
వచ్చే లాభాలతో పాటు యీ 30కోట్లు అదనపు
లాభమే. యీ ఏడాది మార్కెట్ గురించి
ఆశాజనకమైన వార్తలు వస్తున్నాయి. అయితే
గత ఏడాది అనుభవాన్ని చూసినప్పుడు రైతాంగం
ముందు నుండే మేలుకుంటే దప్ప గుత్త వ్యాపారుల
దోపిడిని పరిమితంగానైనా నిరోధించలేదు.

పొగాకు వ్యాపారులు సిండికేట్ గా
రూపొంది ధరలు పెరగకుండా విజయం సాధించిన
వెనం ఎరిగిందే. తేలిక రకం నేలల భూమిలో
పండిన పొగాకు ధర యీ ఏడాది బాగా వుంటుందని
ఒక వార్త. కర్ణాటకలో గత ఏడాదికంటే, రేట్లు
బాగా పెరగటమే దీనికి కారణం. దానికితోడు
వ్యాపారుల వద్ద నిల్వలు కూడా పెద్దగా లేవు.

1982-83లో రికార్డుస్థాయిలో 202
మిలియన్ కిలోల వర్జీనియా పొగాకు ఉత్పత్తి
అయిన తరువాత అనేక కారణాలతో క్రమంగా
ఉత్పత్తి పడిపోయింది. ఫలితంగా ఎగుమతిదారులు,
సిగరెట్ తయారీదారులు అవసరాలకు మించిన
నిల్వలు సేకరించుకొని రైతాంగం నుండి అతి
తక్కువ ధరలకు కొనగోలు చేసే అవకాశాలు
కొంతమేర తగ్గాయి. పొగాకు బోర్డు వేలం విధానం
ప్రవేశపెట్టిన తొలి సంవత్సరాలలో పోటీలు బడి
కొన్న వ్యాపారులు తమలో తాము పోటీని
సర్దుబాటు చేసుకోవటం ప్రారంభించారు. అది
గత ఏడాది బాగా ప్రదర్శితమైంది. అందువలన
అసాధారణ పరిస్థితులు ఏర్పడితే దప్ప రైతాంగానికి
మొండిచేయ్యి చూవటానికి వ్యాపారులు
ప్రయత్నిస్తారు. దాన్ని ఎదుర్కోవటం ఎలా అనేది
రైతాంగం అలోచించాలి.

పొగాకు మద్దతుధరల విషయం ఒక
మిగతా 14వ పేజీలో

కొబ్బరిసాగు మెళుకువలు

కొబ్బరి మన రాష్ట్రంలో ముఖ్యమైన వాణిజ్యపంట. రాష్ట్రం మొత్తం మీద 1.30 లక్షల ఎకరాల్లో కొబ్బరిపంట సాగుచేయబడుతుంది. ఏటా 51 కోట్ల కొబ్బరి కాయలను ఉత్పత్తి చేస్తూ దేశంలో 40 స్థానాన్ని ఆక్రమించింది. పంట సాగుబడి విస్తీర్ణంలో కూడా మన రాష్ట్రం 4వ స్థానంలో లో వుంది. ఇసుక నేలల్లో ఈ పంట బాగా పుస్తుంది. సంవత్సరానికి 100 నుండి 200 సెంటీమీటర్ల వర్షపాతం సంవత్సరం పొడుగునా సమంగా కురిస్తే చెట్టు బాగా పెరిగి మంచి దిగుబడినిస్తుంది.

అంతరకృషి:- కొబ్బరి తోటలను సంవత్సరమునకు కనీసము నాలుగుసార్లు దుక్కి దున్నుట అవసరము. మొక్కల పాదులలో కలుపు మొక్కలు ఎప్పటికప్పుడు తీసివేయాలి.

ఎరువులు వేయుట:- కొబ్బరి తోటలలో పశువుల మంద కట్టుట, పచ్చిరొట్ట పెంబవేసి దున్నుట మంచిది. జనుము లేక జీలుగ, సీమ జీలుగ వంటి పచ్చి ఆకుపంట జూన్-జూలై మాసములలో వేసి అవి పూతకు రాగానే దున్నివేయడం చాలా లాభదాయకం. ఒక్కో మొక్కకు సంవత్సరానికి 1-1.5 కిలోల యూరియా 2-5 కిలోల మ్యూరేట్ ఆఫ్ సోడా రెండు సమపాళ్ళలో వేయాలి. ఒక భాగము జూన్-జూలై మాసములలోను రెండవ భాగము అక్టోబరు-నవంబరు మాసములలో వేయాలి. చిన్న మొక్కలకు పై మోతాదుకు తగ్గించి వేయవలెను.

నీరుకట్టుట:- వేసవిలో 3, 4 సార్లు నీరుపెట్టుట వలన దిగుబడి పెరుగుతుంది. నేల సారవంతాన్ని బట్టి నీరు పెడుతూ వుండాలి.

కొబ్బరి పిందెలు రాలిపోవుట నివారణ:- తొలిసారిగా కాపుకు వచ్చిన చెట్ల నుంచి మొదటి రెండు సంవత్సరాలు పిందెలు రాలుట సహజము. అధిక ఉష్ణోగ్రత వుండి నీటి ఎద్దడి ఎక్కువగా ఉంటే పిందెలు రాలిపోతాయి. నివారణకు కొబ్బరి తోటలకు సకాలంలో తగినంత నీరుకట్టవలెను. మురుగు పారుదల వసతి కల్పించాలి. పిందెలపై ఒకశతము బోర్డో మిశ్రమాన్ని నెలకొకసారి చొప్పున 3-4 సార్లు పిచికారి చేయాలి. పిందెలు మరీ ఎక్కువగా రాలిపోతుంటే 2,4డి హార్మోన్ మందు 60 మిల్లీగ్రాములు ఒక లీటరు నీటిలో కలిపి దానికి ఒక లీటరు కొబ్బరినీరు చేర్చి పిందెలపై వారానికి ఒకసారి చొప్పున నాలుగుసార్లు పిచికారి చేయాలి.

1. ఆకుతుట్టెపురుగు:- ఇవి నల్లగా ఉండి ఆకులలో గూళ్ళు కట్టుకొని ఆకులను తినివేస్తాయి. నారుమళ్ళపై కార్పరిల్ మూడు గ్రాములు ఒక లీటరు నీటిలో గాని మోనోక్రోటోఫాస్ 1.4 మిల్లీ లీటరు ఒక లీటరు నీటిలో కలిపి పెద్ద మొక్కలపై ఈ పురుగు ఆశించినపుడు వీటిని చంపు పురుగులను అంబాజీపేట, రాజోలు, నర్సపూర్ మొదలయిన పరిశోధనా కేంద్రముల నుండి సేకరించి తోటలలో వదలాలి. ఈ పురుగులు చెట్టును చాలా ఎక్కువగా ఆశించినట్లయితే రూట్ ఫీడింగ్ పద్ధతిని అవలంబించాలి. వేరు చుట్టూవున్న మట్టిని త్రవ్వి వేర్లు కనబడేలా చేసుకోవాలి. బాగా పెరిగిన ముదురు గోధుమ వర్ణములో స్పష్టమైన చూసుకొని చివర తెగిపోకుండా జాగ్రత్తగా కత్తిరించాలి. ఒక ప్లాస్టిక్ కవర్లో 10 మిల్లీ లీటర్ల మోనోక్రోటోఫాస్ మరియు 10 మిల్లీలీటర్ల నీటిలో కలిపిన ద్రావకాన్ని తీసుకోవాలి. ఈ ప్లాస్టిక్ కవర్ని ద్రావకంలో వేరు పూర్తిగా మునిగేలా అమర్చికట్టాలి. ఈ ద్రావకాన్ని వేరు 24 గంటలలో పీల్చివేస్తుంది. ఒకవేళ పీల్చినట్లయితే వేరొక వేరుకి పై విధముగానే

కట్టాలి. 7-10 రోజుల్లో పురుగులను నివారించవచ్చును. ఈ ద్రావకాన్ని అందించిన 30 రోజుల వరకు కొబ్బరికాయ దించకూడదు.

2. ఎర్రముక్క పురుగు:- ఇది మొవ్వు క్రింద లేత భాగములను రంధ్రములు చేసి పాడు చేస్తాయి. నివారణకు చెట్టు మొవ్వుల క్రింద పురుగును చంపవలెను. బి. హెచ్. సి. 10 శతము పొడిని బురద మట్టికి సమపాళ్ళలో కలిపి ఆకుల మట్టలకు సందులకు పూయాలి. పెన తెలిపిన విధంగా రూట్ ఫీడింగ్ (మోనోక్రోటోఫాస్ 10 మిల్లీ లీటర్లు మరియు 10 మిల్లీ లీటర్ల నీటితో) చేయడం వలన కూడా దీనిని నివారించవచ్చును.

3. కొమ్ముపురుగు:- ఇది మొవ్వును కొరికి రంధ్రాలు చేస్తాయి. పాడుగాటి ఇనుప చువ్వలతో పురుగును చంపాలి. బి. హెచ్. సి. 10 శతము పొడి ఇనుకను సమపాళ్ళలో కలిపి మొవ్వులోను రంధ్రములోను వేయవలెను.

4. చెదలు:- దీని నివారణకు 10 శతము బి. హెచ్. సి. పొడిని హెక్టారుకు 25 కిలోల చొప్పున మట్టిలో చల్లికలపాలి. పెద్ద మొక్కలకు చెదలు పట్టిన యెడల చెదలను మరిపివేసి బి. హెచ్. సి. 50 శతము మందును మూడు గ్రాములు, లీటరు నీటిలో కలిపి చెట్టుపై పిచికారి చేయాలి.

5. బంకకారు తెగులు:- కాండములో చిన్న చిన్న గుంటలు ఏర్పడి పగుళ్ళ నుండి ఎరువుతో కూడిన గోధుమ రంగు ద్రవముకారుతుంది. నివారణకు తెగులుసోకిన భాగాన్ని చాకుతో తీసివేసిగాని, బోర్డోను మిశ్రమాన్ని గాని, తారునుగాని, పేస్ట్ గా తయారు చేసిపూయాలి, బ్లయిటాక్స్ పై టోలాన్ వంటి మందులతో నేలను బాగా తడపాలి.

6. మొవ్వుకుళ్ళు తెగులు:- ఈ తెగులు సోకిన భాగాన్ని శుభ్రంగా చేయాలి. ఒక శతం బోర్డో మిశ్రమాన్ని మొగ్గపైన చుట్ట ప్రక్కల బాగా తడిచేలా పిచికారి చేయాలి. చెట్టుచుట్ట ప్రక్కల కూడా ఒకశతం బోర్డో మిశ్రమాన్ని చల్లాలి.

7. గ్యాన్ డెర్మై:- ఈ రోగము మొదట వేరు భాగము సోకి తరువాత పైకి ఎగబాకును. క్రుళ్ళినవేర్లను కత్తిరించి 1:5 గ్రాములు అరియో ఫంగిన్, 1 గ్రాము కాపర్ సల్ఫేట్ 5 లీటర్ల నీటిలో కలిపి చెట్టుచుట్టూ పోయాలి మట్టి కప్పాలి. 15 రోజులు తరువాత మళ్ళీ ఈ విధంగా ఒకసారి చేయాలి.

8. తాటిపాక:- ఈ తెగులు సోకిన ఆకులు పసుపురంగుకు మారి ఆకు పరిమాణము తగ్గిపోతుంది. ఈ తెగులు సోకిన చెట్లు మెత్తని, గుండ్రని కాయలు కాస్తాయి. కొన్ని మొక్కల్లో ఈ తెగులు సోకినపుడు ఆకులు వంపులు తిరిగిపోయి, ఆకులపై మచ్చలు వచ్చును. ఈ తెగులు వలన వేర్లు కూడా క్రుళ్ళిపోవడం జరుగుతుంది. ఈ తెగులు సోకిన మొక్కలను తీసి కాల్చివేసి, తెగులు లేని మొక్కల నుండి విత్తనాన్ని ఎన్నుకోవాలి.

అరటికి సోకే తెగుళ్ళు - నివారణ

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో అరటి దాదాపు 22,742 హెక్టార్ల విస్తీర్ణంలో సాగుచేయబడి 3.57 లక్షల టన్నులు ఉత్పత్తి అవుతున్నది. పండ్ల తోటల విస్తీర్ణంలో 8.2 శాతం అరటి తోటలు సాగుచేయబడుతూ 3వ స్థానం ఆక్రమించుకొని ఉన్నది. రాష్ట్రంలో దాదాపు అన్ని జిల్లాల్లోనూ అరటి సాగు లోనున్నప్పటికీ తూర్పుగోదావరి, పశ్చిమగోదావరి, కడప, గుంటూరు, కర్నూలు జిల్లాలలో అధిక విస్తీర్ణములోనున్నది. అరటి తోటలలో దిగుబడులు తగ్గడానికి, వాటిని ఆశించే తెగుళ్ళు, వాటి లక్షణాలు, నివారణ చర్యలు ఈ వ్యాసంలో వివరింపబడ్డాయి. అరటిపై సుమారు 50 తెగుళ్ళదాకా గుర్తించబడ్డాయి. వీటిలో సిగ్నల్స్ ఆకుమచ్చ తెగులు, పనామా తెగులు, వెర్రితల తెగులు, కాయలపై వచ్చే ఆంత్రాకోష్ తెగులు ముఖ్యమైనవి.

1. సిగ్నల్స్ ఆకుమచ్చ తెగులు

ఈ తెగులు అరటి పండించే అన్ని దేశాలలోనూ వ్యాపించి ఉంది. ఈ తెగులు సోకిన ఆకులపై చిన్న మచ్చలు ఆకుల అంచుల నుండి మొదలై మధ్యకు వ్యాపిస్తాయి. ఈ మచ్చలను మొదట చిన్న గీతలుగా లేత పసుపురంగులో ఈ నెలకు నవంబరు వరకు ఉంటాయి. కొంతకాలంనకు మచ్చలు పెద్దవై నల్లబడును. మచ్చల మధ్య మట్టి రంగుగా ఉండి చుట్టూ పసుపురంగు ఉంటుంది. క్రమంగా మచ్చల మధ్యభాగం ఎండిపోయి బూడిదరంగుగా కనిపిస్తుంది. ఈ మచ్చలు ఒకదానితో ఒకటి కలిసి చివరకు ఆకు ఎండిపోవును. ఈ తెగులు ప్రప్రథమంగా ముదురు ఆకుల మీద వచ్చును. తరువాత గెలవేసే మనయానికి అన్ని ఆకులకు ఈ తెగులు వ్యాపిస్తుంది. ఈ తెగులు వలన ఆకులలో ప్రతహరితం బాగా తగ్గి గెల, కాయల పరిమాణం తగ్గుతుంది. ఈ తెగులు మైకోస్పెరిల్లా మ్యూసికోలా అనే శిలీంధ్రం వల్ల వస్తుంది. వర్షం పడుతూ, వాతావరణంలో తేమ అధికంగా ఉండి ఉష్ణోగ్రత 23 నుండి 25 డిగ్రీల సెంటీగ్రేడ్ మధ్య ఉన్నప్పుడు ఈ తెగులు ఎక్కువగా వ్యాప్తిచెందుతుంది. ఉష్ణోగ్రత 21 డిగ్రీలకంటే తగ్గినా, లేక వాతావరణం పొడిగా ఉన్నా, ఈ తెగులు వ్యాప్తి తగ్గుతూ ఉంటుంది. వర్షం ద్వారాను, గాలి ద్వారాను ఈ తెగులు వ్యాపిస్తుంది. మురుగు నీరు పోవడానికి అవకాశం లేని నేలల్లోను, మొక్కలు ఎక్కువగా నీడ బారినపుడు ఈ తెగులు వస్తుంది. మొక్కలు క్రిక్కిరిసి ఉండినను పిలకలు తీయకుండా ఉండినను ఈ తెగులు పెంపొందును.

నివారణ: 1. ముఖ్యంగా మురుగు పారుదల, తెగులు తగిలిన ఆకులను తీసివేసి తగులబెట్టుట, పిలకలు తీసివేయుట మొదలగు చర్యలు కొంతవరకు ఈ తెగులును అరికట్టుటకు మంచి పద్ధతులు. 2. ఈ తెగులు వ్యాప్తిని అరికట్టుటకు అరటి మొక్కల పర్వాకాల ప్రారంభ సమయంలో రెండు స్థాయి చి. 3. సమయంలో రెండు స్థాయి డైథేన్ యం. 45 ను 0.25 శాతం (రెండున్నర గ్రాములు ఒక లీటరు నీటిలో) లేక బావిస్ట్ 0.1 శాతం (1 గ్రాము ఒక లీటరు నీటిలో) మందు ద్రావణమును 10 రోజుల వ్యవధిలో పిచికారి చేయాలి.

పనామా తెగులు

ఈ తెగులు ప్యూజేరియం ఆక్సిస్పిరమ్ క్యుబెన్సి అనే శిలీంధ్రం వలన వస్తుంది. ఈ శిలీంధ్రం భూమిలో ఉండి దెబ్బతిన్న వేళ్ళ ద్వారా మొక్కలోకి ప్రవేశించును. ఈ తెగులు ప్రధమదశలో కిందాకులు మొదట పండుబారి తదుపరి క్రమేపి పై ఆకులు కూడా పండి ఎండిపోతాయి. తరువాత ఆకులు మొదళ్ళ దగ్గర విరిగి కాండం చుట్టూ కిందకి వేలాడును. కాండం మధ్యలో చీలి విరిగి పడిపోవచ్చును. మొదట ఈ తెగులు తోటలో అక్కడక్కడ కనిపించినప్పటికీ, తరువాత వర్షలాకారంలో వ్యాపించి తోటలోని మొక్కలన్నిటికీ సోకుతుంది. తెగులు సోకిన మొక్క కాండముగాని, దుంపగాని చీల్చి చూసినప్పుడు నల్లగా కుళ్లిపోయి చెడువాసన వచ్చును. లోపల ఎర్రటి చారలు కనిపిస్తాయి. చిన్న తోటలలో ఈ తెగులు సోకినచో విడుస్తున్న లేత ఆకులు పండుబారి తరువాత మొక్క చనిపోవును. ఈ తెగులు తేలిక నేలల్లోను, నేలలో తేమ ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు ఆమ్లగుణం కలిగిన నేలల్లోను, మురుగునీటి పారుదల వసతి లేని చోట ఎక్కువగా వస్తుంది. ఈ తెగులు మిగిలిన తోటలకు నీరు కట్టుట ద్వారాను, వర్షపు నీటి ద్వారాను, తెగులు సోకిన తోటల నుండి విత్తనం వాడుట వలన వ్యాపిస్తుంది.

నివారణ: ఈ తెగులు అమృతపాణి రకానికి ఎక్కువగా వస్తుంది. దీని నివారణ చాలా కష్టము. దీన్ని అదుపులో పెట్టుటకు ఈ క్రింది చర్యలు పాటించాలి. 1. తెగులు లేనటువంటి అరటి పిలకలను నాలాలి. 2. నీటి పారుదల సక్రమంగా లేని భూములను వాడరాదు. 3. తెగులు సోకిన మొక్కలను దుంపతో సహా తీసివేసి కాల్చివేయాలి. మొక్కలను తీసివేసిన గుంతలలో సున్నపుపొడిని వేసి గుంతలను ఆరబెట్టాలి. ఈ విధంగా చేయడం వలన తెగులు వ్యాప్తిని

అరికట్టవచ్చు. 4. ఈ తెగులు ఆశించిన అరటి తోటలలో ఒక సీజను అరటికి బదులుగా పరిశ్రమించుట వలన తెగులు ఉద్రిక్తతను అరికట్టవచ్చు. 5. తెగులు ఎక్కువగా ఉన్న ప్రదేశాలలో ఈ తెగులుకు లొంగిపోయే అమృతపాణి పంట రకాలు వేయకూడదు. వాటికి బదులు ఈ తెగులును తట్టుకునే కర్పూర, చక్రశి, వామన కేళి, పెద్ద పచ్చ అరటిపంట రకాలను వేసుకోవాలి.

3. వెర్రితల తెగులు

ఈ తెగులు వెరస్ వలన వచ్చును. దీనినే బంచీటాప్ అంటారు. ఈ తెగులు కర్పూర చక్రశి, తెల్లచక్రశి, రోబస్టా రకాలలో ఎక్కువగా సోకుతుంది. అమృతపాణి, బొంతరకాలలో అంతగా లేదు. తెగులు సోకిన ఆకుల ఈ నెల పొడవునా ముదురు ఆకుమచ్చ చారలు కనబడతాయి. ఆకులు కురచగాను, నిటారుగాను ఉండి గుత్తులుగా కనబడతాయి. అందుకే దీనిని 'బంచీటాప్' అంటారు. ఆకులు పెళుసుగా ఉంటాయి. చెట్టు సక్రమంగా పెరుగక కురచగా ఉంటుంది. తెగులు తగిలిన చెట్లు నుండి గెలరాదు. వచ్చినా గెల సగం సగం బయటకు వస్తుంది. గెలలో కాయలు చాలా చిన్నవిగా ఉంటాయి. లేత మొక్కదశలోనే తెగులు సోకినట్లయితే పూతరాదు. గెలలు వెయ్యవు. తెగులు ఎక్కువగా సోకిన మొక్కలలో దుంపకుళ్ళి పోతుంది. తెగులు సోకిన తోటల నుండి పిలకలు వాడినపుడు, తెగులు సోకిన తోటలకు కార్మి తోటలుగా పెంచినప్పుడు ఈ తెగులు ఉధృతంగా వస్తుంది. ఈ తెగులు పేనుబంక పురుగు ద్వారా ఒక మొక్క నుండి ఇంకొక మొక్కకు వ్యాపిస్తుంది. తోటలను నరికేకత్తి ద్వారా కూడా ఈ తెగులు వ్యాపించవచ్చు.

నివారణ: 1. తెగులు సోకని ఆరోగ్యవంతమైన అరటి తోటల నుండి విత్తనము ఎన్నికచేసుకొనుట మంచిది. ఈ పిలకలు నాలుగపుడు గోతికి 40 గ్రాములు ప్యూరడాన్ గుళికలు వేసి నాలాలి. 2. తోటలను ఎప్పటికప్పుడు తనిఖీచేసి తెగులు సోకిన మొక్కలు ఉన్నట్లయితే వాటిని దుంపతో సహా త్రవ్వి తగులపెట్టాలి. తెగులు సోకిన మొక్కలతోబాటు వాటి చుట్టూ ఉన్న మొక్కలను కూడా త్రవ్వి తీసివేసి తగులబెట్టాలి. 3. పేనుబంక ద్వారా ఈ తెగులు వ్యాప్తిచెందుతుంది కాబట్టి అరటి మొక్కలపై మెటాసిస్టాక్స్ 0.05 శాతం (2 మిల్లీలీటర్లు ఒక లీటరు నీటిలో) పిచికారి చేసి పేనుబంక నరికట్టాలి.

తరువాతి పేజీలో

మామిడిపండ్లకు గత ప్రమాదం

రాష్ట్రంలో గత రెండు సంవత్సరాలుగా మామిడి పంటకు మంగు తెగులుసోకి రైతాంగం తీవ్ర నష్టాలకు గురైంది. ఈ సంవత్సరం గత్య సంక్షోభం కారణంగా కూడా మామిడి రైతులు అనేక నష్టాలను ఎదుర్కోవలసి ఉంటుందని భావిస్తున్నారు. 1989, 1990 సంవత్సరాల్లో మామిడి పంటకు మంగు తెగులు సోకి, కాయలపై నల్లటి మచ్చలు ఏర్పడటంతో మార్కెట్లో మామిడి పంటకు ధర తగ్గి రైతులు విపరీత నష్టాలకు గురయ్యారు.

ఈ సంవత్సరం గత్య సంక్షోభం వలన ఆయిల్ కొరత ఏర్పడి రవాణాకు తీవ్ర ఇబ్బందులు ఏర్పడి కోట్లాది రూపాయల విలువైన మామిడి వ్యాపారం స్తంభించిపోయే ప్రమాద మేర్పడింది. రాష్ట్రం నుంచి ఏటా రు. 400 కోట్లకు పైగా మామిడిపండ్లు ఎగుమతి జరుగుతోంది. సంవత్సరంలో ఒక్క నెల రోజులు మాత్రమే జరిగే ఈ మామిడి పంట వ్యాపారం రవాణా యిబ్బందుల వల్ల ఆగిపోయే ప్రమాదం ఉందని తెలియటంతో రైతులు తీవ్ర ఆందోళన వ్యక్తం చేస్తున్నారు. దేశంలో ఒక ఢిల్లీ నుంచి వచ్చే వ్యాపారులు రు. 200 కోట్ల విలువైన మామిడి వ్యాపారం జరుపుతూ ఉంటారు. మిగిలిన పంట అంతే మద్రాసు, నాగపూర్, హైదరాబాద్ లకు ఎగుమతి అవుతూ ఉంటుంది. ప్రతి ఏటా మామిడి పంట కొనుగోలు కోసం వర్తకులు డిసెంబరులోగా వచ్చి మామిడి పంటకు తగిన అడ్వాన్సులు యిచ్చేవారని, జనవరి మాసాంతానికి మూడొంతుల వ్యాపారం పూర్తై ఉండేదికాని ఈ సంవత్సరం యింత వరకు యితర ప్రాంతాల నుండి వర్తకులు కానరాక పోవడంతో మామిడితోబల రైతుల పరిస్థితి ఆందోళన కరంగా పరిణమించింది. కాబట్టి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వెంటనే కేంద్ర ప్రభుత్వంతో చర్చించి మామిడి ఎగుమతికి కావాల్సిన రావాణా సౌకర్యాలను మెరుగు పర్చి, ప్రజలు, వ్యాపారుల్లో ఏర్పడిన అపోహను తొలగించాల్సి ఉంది.

రాష్ట్రంలో మామిడి సాగు

జిల్లా పేరు	విస్తీర్ణం (ఎకరాలు)	ఉత్పత్తి (బన్నులలో)
కృష్ణా	94,329	4,52,964
పాగోదావరి	60,890	2,92,272
ఖమ్మం	39,837	1,91,220
మొత్తం	1,95,120	9,36,456

మన దేశంలో సాగయ్యే పండ్ల జాతులలో మామిడిదే ఆగ్రస్థానం. సుమారు 20 లక్షల ఎకరాల్లో మామిడి సాగువుతున్నది. మనరాష్ట్రంలో

4లక్షలపైగా ఎకరాల్లో సాగువుతున్నది. సంవత్సరానికి 30లక్షల బన్నుల పండ్ల ఉత్పత్తి జరుగుచున్నది కాగా మన రాష్ట్రంలో మొత్తం పడ్ల తోటల విస్తీర్ణంలో 60 శాతం మామిడి తోటల కిందే వున్నది. దేశంలో మన రాష్ట్రానిది రోండ్ స్థానం. ఇందులో కూడా కృష్ణా, పాగోదావరి, ఖమ్మం జిల్లాలోనే సగం వున్నది. మనరాష్ట్రంలో మామిడి మే-జూన్ మాసాలలో కోతకు వస్తాయి. అంటే ఉత్తరాదికన్నా ఒక నెల ముందుగావస్తుంది. అందు వలన గిరాకీ వుంటుంది. కాని ఈ సరి మంగు తెగులుసోకిబాగా నష్టపడే ప్రమాదం కనిపిస్తున్నది. దీని రక్షణకు ప్రభుత్వం ఎలాంటి చర్యలూ తీసుకుంటున్నట్లు కన్పించడం లేదు. రైతులు ఆందోళన చెందుతున్నారు.

మంగు తెగులు - నివారణా చర్యలు

తేనె మంచు పురుగులు (హాపర్స్)

ఈ పురుగులు వాటి పిల్ల పురుగులు ఎక్కువగా మామిడి తోటల మీద ఆశించి వుండటం జరిగింది. చాలా ఎక్కువ సంఖ్యలో వుండటం వల్ల ఆ తోటలకి మసీ తెగులు కూడా వ్యాపించింది. **ఆకుముడత (థిప్స్):**

బెంగుళూరు రకం వున్న తోటల్లో ఈ పురుగులు, పిల్ల పురుగులు తోటంతా వ్యాపించి వుండటం జరిగింది. ఈ పురుగులు పుట్టినప్పుడు కాయలమీద, పూగుత్తుల మీద గీతలు పడటం జరుగుతుంది.

ఆకుమచ్చ (ఆంథ్రాకోస్)

అన్ని తోటలలోను ఆకులపైన తొడిమలపైన, నల్లటి మచ్చలు గమనించబడింది. రైతు సోదరులకుపైన తెలిపిన పురుగులను, తెగుళ్ళను గురించి తెలియనందున వారు ఎటువంటి సస్యరక్షణ చర్యలు తీసుకొనలేదు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయ నిపుణుల బృందం మరల నవంబరు నెలలో తెగులు సోకిన తోటలను సందర్శించి ఈ క్రింది తక్షణ చర్యలను సూచించింది.

1. **మొదటి ధాతా** మోనోక్రోటోఫాస్ (1.5 మిల్లీ లీటర్లు ఒక లీటరు నీటికి కలిపి) మరియు కార్బెన్ డిజిమ్ (1 గ్రాం ద్రావకాన్ని ఒక లీటరు నీటికి కలిపి ద్రావకాన్ని చెట్టు మొత్తం పూత, ఆకులు, కాండం, కొమ్మలు బాగా తడిసేలా పిచికారి చేయాలి. ఈ ద్రావకం ఒక చెట్టుకు దాదాపు 10-30 లీటర్లు స్ప్రేచేయాలి.

2. **రెండవ ధాతా** మరొక 15 రోజుల తర్వాత మూత నమయంలో (డిసెంబరులో) మోనోక్రోటోఫాస్ (1.5 మిల్లీ. ఒక లీటరు నీటికి) లేదా మెటసిస్టాక్స్ (1 మి.లీ ఒక లీటరు

నీటికి) మరియు 3 గ్రాముల నీటిలో కరిగించి గంధకం ఒక లీటరు నీటికి కలిపి చెట్టుంత తడిసేలా పిచికారి చేయాలి.

3. **మూడవ ధాతా** పిందెలు ఏర్పడినప్పుడు (జనవరిలో) డెమెక్రాన్ 0.5 మిల్లీ లీటరు ఒక లీటరు నీటికి మరియు డెథెన్ ఎం-45 2 గ్రాములు ఒక లీటరు నీటికి కలిపి చెట్టు మొత్తం తడిసేలా పిచికారి చేయాలి. పైన తెల్పి మందులన్నీ తగిన మోతాదులలో ఆయ సమయాలలో పిచికారి చేయడం వల్ల తేనె మంచు పురుగులను, ఆకు ముడతలను, ఆకుమచ్చబూడి తెగులు, మసీ తెగుళ్ళను నివారించ వచ్చునని పైన తెలిపిన మందులన్నీ తగు మోతాదులలో తగు సమయంలో వాడటం వల్ల మామిడి పంట మీద క్రితం సంవత్సరం వచ్చినటువంటి నష్ట మచ్చలను (మంగు తెగులును) కూడా అరికట్టవచ్చును.

అరటి తెగుళ్ళు - నివారణ

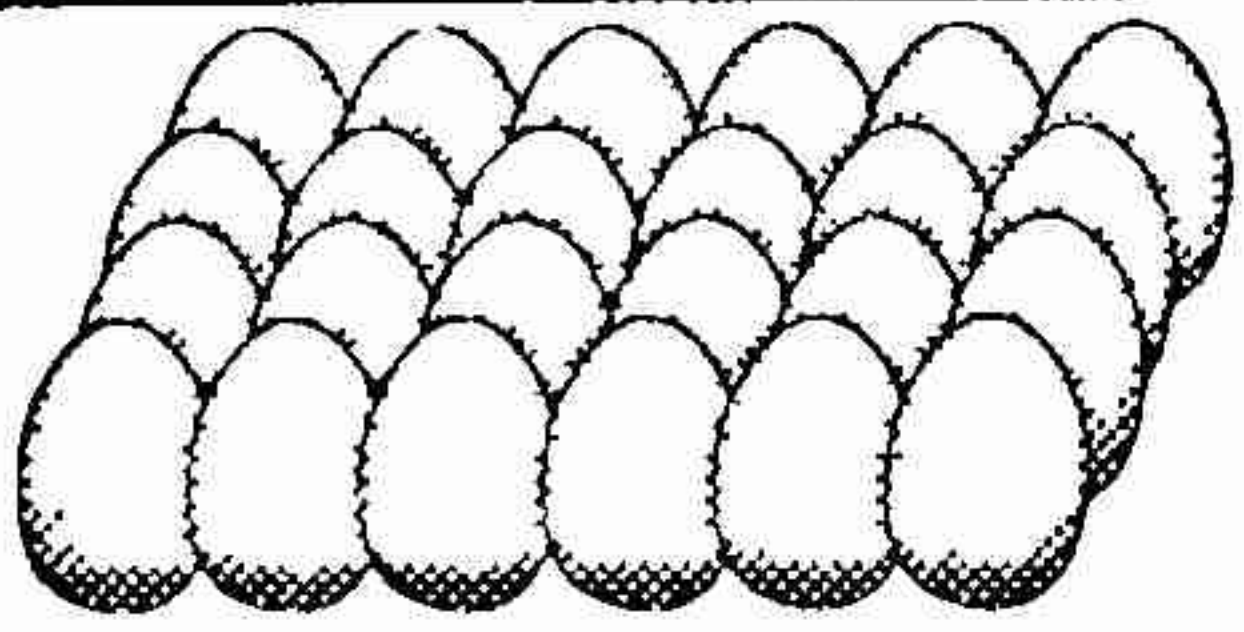
(10వ పేజీ తరువాయి)

4. తెగులు సోకిన చెట్ల ఆకులు, గెలల దుంపలు నరికి తీసివేయుటకు ఉపయోగించి కత్తులు, పొరలు మొదలగు పరికరాలన ఆరోగ్యవంతమైన చెట్ల ఆకులు, గెలల నరుకుటకు వాడకూడదు. తెగులు సోకి, తోటలలో ఉపయోగించిన కత్తులను, పొరలను ఎప్పటికప్పుడు మంట సెగమీద ఖద్దీచేయాలి. 5. అంతరకృషి మరియు ఎరువులు వేయునపుడు అరటి చెట్ల కాండము కోసుకొని పోయి గాయాల ఏర్పడకుండా జాగ్రత్తపడాలి.

4. **ఆంథ్రాకోజ్ తెగులు:** ఈ తెగుల గ్లియోస్పోరియం మ్యూసేరం అను శిలీంధ్రం వ్యాధి కాయలపై వస్తుంది. ఈ శిలీంధ్రం పచ్చికాయల చివరి భాగాన్ని ముందు ఆశిస్తుంది. ఈ కాయల చర్మంపై నల్లని గుండ్రటి మచ్చలు ఏర్పడతాయి ఈ మచ్చలు పెద్దవై ఒకదానితో ఒకటి కలిసిపోతాయి. ఒక్కొక్కప్పుడు ఈ తెగుల గెలంతా వ్యాపించవచ్చు. ఈ పరిస్థితిలో గెల నల్లగా మారి కాయలు ఎండిపోయినట్లుగా అవుతాయి. ఈ తెగులును కలిగించే శిలీంధ్రం గాలి ద్వారా వ్యాప్తించుతుంది. **నివారణ:** ఈ తెగులును డెథెన్ యం.45 0.3 శాతం (3 గ్రాములు ఒక లీటరు నీటిలో) గాని, డెథెన్ జడ్ 780.2 శాతం (2 గ్రాములు ఒక లీటరు నీటిలో) గాని పిచికారి చేసి అదుపులో పెట్టవచ్చు గెలలో కాయలు కాయడం పూర్తయిన తరువాత ఒకసారి మళ్లీ 15, 20 రోజుల తరువాత ఇంకొకసారి పిచికారి చేయాలి.

(‘అన్నదాత’ సౌజన్యంతో)

కోళ్ళ పెంపకం : సంరక్షణ

కోళ్ళ పరిశ్రమ

భారత దేశంలోని మానవుడు తన వసరము కోసం పెరటి తోటలలో పాలు, పొద్దునూరి, కోళ్ళను పెంచేవాడు. ఆరోజుల్లో యింటికి అవసరమైన అతిథులు, బంధువులు, అల్లుళ్ళు వచ్చినప్పుడు వండగలిగి గారెలు వండుకొని కోడిమాంసము భుజించేవారు. పల్లెసీమల్లో మాంసము సరిగ్గా దొరకనందున కోడిమాంసమే వసరమయ్యేది. అప్పుడప్పుడు వెరటి కోసం కోడిగ్రుడ్లు భుజించేవారు. అప్పట్లో దేశీయ కోడిపెట్టలకు పుంజుల సంపర్కము వుండేది. అందువలన ఆగ్రుడ్లు పొదిగిస్తే పిల్లలయ్యేవి. (Fretile Eggs) ఇప్పుడు విదేశజాతి కోడిపెట్టలు, పుంజుల సంపర్కం లేకుండా గ్రుడ్లు పెడుతున్నాయి.

ఈ గ్రుడ్లు పొదిగిస్తే పిల్లలుకావు, కనుక మా గ్రుడ్లు శాఖాహారము. దేశీయ కోడిగ్రుడ్లలోనూ, విదేశీయ కోడిగ్రుడ్లలోనూ పోషక విలువలు ఒకటే.

మానవ జనాభా పెరుగుదలకు, పోషక ఆహారము అవసరమే నది. ఆహారము అధికముగా ఉత్పత్తి చేయవలసి వచ్చింది. సముద్రపు ఆహారము చేపలు రోయ్యలు) చాలబము లేదు. కోళ్ళ త్వరితగతిని అభివృద్ధి చెంది, అందుబాటులో వుంటే ఆహారము. శాఖాహారములో కొన్ని రకాల అంశకృత్తులు మాత్రమే లభ్యమౌతాయి. మిగిలిన మాంసకృత్తుల కొరకు మానవుడు మాంసాహారము భుజించవలసిన అవసరమున్నది.

పెరిగి జనాభాను దృష్టిలో వుంచుకొని, ముదట ప్రభుత్వం అధికముగా గ్రుడ్లను, మాంసమును యిచ్చే విదేశీజాతి కోళ్ళను ఉల్ బ్రాండ్ హార్న్, బ్లౌక్ మె నార్స్, రోజ్ ఇలెండ్ రెడ్ యీ జాతుల పెంపకాన్ని ప్రోత్సహించినది. కోళ్ళతో పాలు బర్నీకోళ్ళు, గిన్నెకోళ్ళు పెంచారు. ఆరోజుల్లో కోడిగ్రుడ్లు సేకరించి ఇంకుబేటర్ (Incubator) (గ్రుడ్లను పొదిగే యంత్రం) ద్వారా పిల్లల్ని చేయించేవారు. ఒక్కొక్క ఇంకుబేటర్లో 2,000 గ్రుడ్లు దాకా పొదిగించేవారు. (ఇంకుబేటర్లో కూడా 1 రోజులకే పిల్లలవుతాయి. కొందరు పోహపడినట్లు ఒక్కరోజులోనే పిల్లలు కావు).

మానవుని అవసరాన్ని బట్టి విజ్ఞానము పెరుగుతూ వచ్చింది. కోళ్ళ జాతులలో సంకరము ల్పించిన యింకా ఎక్కువ దిగుబడి వస్తుందని మునించారు. కొన్ని జాతుల కోళ్ళలో సంకరము ల్పించి అధికగ్రుడ్లు, అధిక మంసము దిగుబడి

గావిస్తున్నారు. ఈ సంకరము పలితమే బాబ్ కాక్ (BobCock) మొదటిక గ్రుడ్లు యిచ్చే కోళ్ళను, బ్రాయిలర్ (Broiler) మాంసపు కోళ్ళను ఉత్పత్తి చేస్తున్నారు. రెండు లేక అనేక కోళ్ళ సంపర్కము వలన అధిక దిగుబడి సాధ్యమౌతుంది. రెండు జాతుల సంపర్కము వలన తల్లి దండ్రుల కంటే పిల్లలు అధికదిగుబడినిస్తాయి. (ప్రకృతిలోకాని, జంతువులలోగాని, దీనిని హైబ్రిడ్ విగర్ (Hybrid Vigour) అంటారు.) ఈనూత్రాన్ని అనుసరించి కొన్ని కోళ్ళ ఉత్పత్తి కేంద్రాలు ఆ సంకర గ్రుడ్లను పొదిగించి ఒక రోజు వయస్సుగల పిల్లలను అమ్ముచున్నారు. ఈ పిల్లలలో ఆహారము నిలువలు వుంటాయి కనుక, వాటిని ఒక ఊరినుంచి మరొక ఊరికి పంపుటకు సాధ్యమౌతుంది. ఈ పిల్లల్ని రంద్రాలు గల అట్టపెట్టెలలో వుంచి, ఎక్కువగా, రైళ్లలో పంపుతారు. (ఈ పిల్లలు పెద్దవి అయ్యాక వాటి గ్రుడ్లను పొదిగించితే వచ్చిన వాటి సంతానము అధిక దిగుబడి యివ్వవు. కనుక మనము ప్రతీసారి హైబ్రిడ్ కోడిపిల్లల్ని కొనుక్కో వలసిందే). ఒక రోజు పిల్లలలో పెట్టపిల్లల్ని, పుంజు పిల్లల్ని ఏరి, ఉత్పత్తి దారులు మనకి పెట్ట పిల్లల్నే అధిక ధరలకు అమ్ముతారు. కొందరు పుంజుపిల్లల్ని చౌకగా కొని, వాటికి రకరకాల రంగులు వేసి బజార్లలో చౌకగా అమ్ముతారు. ఇవి అన్నీ పుంజుపిల్లలే. పెగా వాటిని పెంచడము కష్టము.

బ్రాడర్ (Brooder): ఈ బ్రాడర్లు కోడిపిల్లలకు కావలసిన వేడిని యిస్తాయి. మనము కొనుక్కున్న ఒకరోజు వయస్సు కోడిపిల్లల్ని యీ బ్రాడర్ క్రింద వుంచాలి. కోడిపిల్లలు వచ్చేటప్పటికి యీ బ్రాడర్లను రెడీగా వుంచాలి. ఉష్ణోగ్రత 95° ఫర్నైట్ ఏర్పాటు చేసుకొని వుండాలి. ఒక్కొక్క బ్రాడర్ కు 250-300 పిల్లల చొప్పున అవసరమైనన్ని బ్రాడర్స్ ఏర్పాటు చేసికొని వుండాలి. ఈ బ్రాడర్ల చుట్టూ మేత తొట్టలు, నీళ్ల తొట్టెలు (చాలా చిన్న సెజువి-పిల్లలు మునగకూడదు) ఏర్పాటు చేయాలి. బ్రాడర్ల చుట్టూ 2-3 అడుగుల దూరములో 1.5 అడుగుల ఎత్తున తీగలతో కాని, తడికెలతో కాని, అట్టలతో కాని, కోడిపిల్లలు దూరము పోకుండా, దడి ఏర్పాటు చేయాలి. ఇవి అన్నీ కోళ్ళ షెడ్లలో ఏర్పాటు చేయాలి. పిల్లలు పెరిగే కొలదివారమునకు 5°

ఉష్ణోగ్రత తగ్గిస్తూ రావలయును. 70° F కంటే ఉష్ణోగ్రత తగ్గకూడదు. కోడిపిల్లలు పున్న షెడ్లలో తక్కువ కాంతిగల లెట్టు వుంచవలెను. అందువలన పిల్లలెక్కువ మేర పెరుగుతాయి. ఈవిధముగా పిల్లలను 8 వారములు పెంచాలి.

సామాన్యంగా కోడిపిల్లల సంరక్షణ: సామాన్య ఉత్పత్తి దారులు ఒకరోజు వయస్సు కోడిపిల్లలకు "మెరెక్స్" వ్యాధి నిరోధక మందు వాడి, పిల్లలను పంపుతారు. మొదటి వారములో కోడిపిల్లలకు R.I.D. అను కొక్కిర తెగులు నిరోధక మందు వాడాలి. ఈ మందును పిల్లకు ఒక వైపు ముక్కులో చుక్కలుగా వేస్తారు) మహాచి నివారణకు పిజియన్ ఫాక్స్ వేక్సీన్ వాడాలి. కోడిపిల్లల ముక్కులు డీబీకర్ (DEBEAKER) తో కత్తిరిస్తే పిల్లలు ఒకదానితో ఒకటి పొడుచుకొని, చంపుకొనకుండా వుంటాయి. రక్తవిరేచనములు (Coccidiosis) కలుగ కుండా చైపురాన్ లాంటి మందులను మేతలో కాని, త్రాగునీటిలో కాని కలిపి వాడాలి. 6 వారముల వయస్సు దాటిన తర్వాత కొక్కిర తెగులు (Ranikhet Diseases) మహాచి (Fowl Fox) నిరోధక వేక్సీన్ యిప్పించాలి. 16 వారముల వయస్సు యందు ఏలిక పాములు, బద్దెపురుగులు మొదల పరాన్నజీవుల నిర్మూలనకు (Deworming) మందు వాడవలయును.

గమనిక: 1. కోళ్ళ షెడ్లలోనికి బయటి వారి నెవ్వరినీ రానివ్వకూడదు. దీని వలన కోళ్ళను అంటువ్యాధుల నుండి కాపాడవచ్చును. 2. కోళ్ళను 500లకు తక్కువ సంఖ్యలో పెంచితే లాభసాటిగాదు. పెరటిపెంపకము తప్ప అధిక లాభాలు కొరకు అధిక సంఖ్యలనే పెంచాలి.

కోళ్ళ షెడ్ల నిర్మాణము: నీరు నిలువ వుండే పల్లపు ప్రదేశాలలో కాకుండా ఎత్తైన ప్రదేశములో షెడ్లను తూర్పు-పడమరలుగా కట్టవలయును. షెడ్ వేడల్పు 25-30 అడుగులకు మించకుండా, పొడవు కోళ్ళ సంఖ్యను బట్టి వుండవలెను. గ్రుడ్లు పెట్టే కోళ్ళకు ఒక్కొక్క దానికి 2-2.5 అడుగులు; మాంసపు కోళ్ళకు ఒక్కొక్క దానికి 1 చ.అ స్థలము కావలయును. ప్రక్కగోడలు 2 అడుగుల ఎత్తువుండాలి. ఈ గోడపైన 5 అడుగుల ఎత్తు వరకు జల్లెడ తీగ అమర్చాలి. (ఈజల్లెడ తీగ ప్రాంతంలో, ఎండా, పడగాలి, వాన, తగుల కుండా అవసరమైనప్పుడు గోనెపట్టాలు తగిలించే ఏర్పాటు వుండాలి.) చూడుకన్న నడికప్పు ఎత్తుగా ఏటవాలుగా ఏర్పాటు చేయాలి. కప్పు ఆస్ఫాల్టిక్ రేకులు, తాటాకులు, రెల్లగడ్డ, యాస్ బెస్టాస్ రేకులు, బంగాళా పెంకులు

మొల వాటిలో అమర్చవచ్చును. నెలపై చూరు 3 అడుగులు ఎత్తు వుండవలెను. నేలపై వీలైతే కాంక్రీటు గాని, లేక నాపరాళ్ళుగాని అమర్చవలెను. సుమారు ప్రతి 250 కోళ్ళకు తడిక మొలవాటిలో పార్టిషన్ ఏర్పాటు చేయాలి. షేడ్కు, షేడ్కు మధ్య కనీసం 4 అడుగుల దూరముండాలి. ప్రతి షేడ్కు ఒకటి లేక రెండు తలుపులు అమర్చాలి. నీరు, కరెంటు, డ్రయినేజి ఏర్పాట్లు వుండాలి. కోళ్ళ పరికరాలు తయారు చేయించుకొనవచ్చును. లేదా రెడీ మేడ్వి కొనుక్కోవచ్చును.

కోళ్ళ పెంపకము రెండు రకములు 1. డీప్ లిట్టర్ (Deep Litter) పద్ధతి 2. పంజరములేక బోను (Gage System) డీప్ లిట్టర్ పద్ధతిలో షేడ్లో నేలపై సుమారు 4 అడుగుల మందము పరిక్షికగాని, రంపపు పొట్టుగానీ, వేరుశనగ తొక్కలు మొల పరుస్తారు. దీనిని లిట్టర్ అంటారు. దీనిపై కోళ్ళను పెంచుతారు. ఒక బాచ్ కోళ్ళ పెంపకము తర్వాత యిది మంచి ఎరువుగా ఉపయోగపడుతుంది. అదే లిట్టర్ను అప్పుడప్పుడు తిరుగవేయటం అవసరం. 2. బోనుపద్ధతి మొట్టమొదటి పెట్టుబడి ఎక్కువ. తర్వాత లాభసాటిగా వుంటుంది. షేడ్ పొడవునా, రెండు వేపులా, మెట్లు మెట్లుగా బోనులను అమరుస్తారు. ఈ బోనులలో కోళ్ళను పెంచుతారు.

ఏ పద్ధతిలోనైనా నీరు, మేత ఎల్లప్పుడూ అందుబాటులో వుంచాలి. నీరు కాని, మేతకాని తగ్గితే గ్రుడ్లు పెట్టడం తగ్గిపోతుంది. రకరకాల నీటి తొట్టిలు, మేత తొట్టిలు కోళ్ళకు లభ్యమౌతాయి. వెలుతురు రోజుకు 16 గంటలు వుండాలి. తెల్లవారు ఝామున, రాత్రి చీకటిపడినప్పటినుంచి 9-10 గంటల దాకా ఎలక్ట్రిక్ లైట్స్ వుంటే మంచిది.

డీప్ లిట్టర్ పద్ధతిలో 4-5 నెలల వయస్సు నుండి గ్రుడ్లు పెట్టలకు గూళ్ళు అమర్చాలి. వీటిని జాజి చెక్క పెట్టెల (Dealwood Box)లో అమర్చవచ్చును. ప్రతి 5-6 కోళ్ళకు ఒక్క గూడు వుంటే మంచిది. 8 వారముల తర్వాత కోడిపిల్లలను యీ షేడ్లలో పెంచవలెను.

ఎదిగే కోళ్ళు (Growers) 9 నుండి 20 వారముల వరకు కోళ్ళు మేత మేసే, ఎదుగుతవి కనుక వీటిని, ఎదిగే దశలేక ఎదిగే కోళ్ళ అంటారు. గ్రుడ్లు పెట్టే కోళ్ళు (Layers) 20 వారముల నుండి పెట్టెలు గ్రుడ్లు పెట్టుతవి గనుక, వీటిని గ్రుడ్లు పెట్టేదశలేక గ్రుడ్లు పెట్టే కోళ్ళ అంటారు. గ్రుడ్లు పెట్టటం మొదలు పెట్టాక ఒక సంవత్సరము పాటు కోళ్ళు పెంచి, తర్వాత వాటిని మాంసమునకు అమ్మివేయాలి. లేకుంటే గ్రుడ్లు దిగుబడి తక్కువయి, మేత ఖర్చు ఎక్కువయి నష్టము కలుగుతుంది.

ఊజనపరి 1991న కోడిపిల్లల్ని కొని పెంచుదాము. 1991 జూన్ నుండి గ్రుడ్లు పెట్టడం మొదలవుతుంది. 1992 జూలైలో వాటిని

అమ్మివేయాలి జనవరి 1992లో యింకొక బాచ్ పిల్లల్ని కొని పెంచాలి అప్పుడు సరి పొడుగునా గ్రుడ్లు లభిస్తాయి. గ్రుడ్లను రోజుకు నాలుగుసార్లు షేడ్లనుండి సేకరించి పదిల పరచుకోవాలి. ప్రతిరోజు కోళ్ళను గమనించాలి. ఏకోడియైనా ముడుచుకొని వుంటే వెంటనే దానిని మిగిలిన కోళ్ళ నుంచి దూరముగా వుంచి చికిత్స చేయవలయును

కోళ్ళ ఏరివేత: బాగుగా ఎదగని కోళ్ళను, గ్రుడ్లు పెట్టుటకు వీలుకాని శరీర అవయవ నిర్మాణము కలవాటిని మొల మిగిలిన కోళ్ళ నుండి ఏరి, వాటిని మాంసమునకు అమ్మి వేయవలయును, ఫేనిచ్ మేత దండుగ, వేసవిలో 95°F ఎస్.కంటే

వాతావరణము వేడెక్కినప్పుడు) షేడ్ కప్పులపై నీటి తుంపరలను స్ప్రింకల్లద్వారా చల్లవచ్చును. షేడ్ల మధ్య నీడనిచ్చు చెట్లను పెంచవలెను. వడగాల్పుల సమయంలో షేడ్ల చుట్టూ అమర్చిన పరదాలను తడుపు చుండవలెను త్రాగుటకు చల్లని నీటిని అమర్చవలెను. వర్షాకాలంలో నీటి జల్లులు లోవల వడకుండా పరదాలు అమర్చవలయును. చలికాలము, చలిగాడ్పుల సమయములో పరదాలు అమర్చవలయును. మిగిలిన సమయములలో తగినంత వెలుతురు, గాలికోసం పరదాలు తొలగించి వుంచవలెను.

కోళ్ళమేత: కోళ్ళమేత 3 రకములు 1. కోడి పిల్లల మేత 2. ఎదిగే కోళ్ళమేత. 3. గ్రుడ్లు పెట్టే కోళ్ళమేత. కోళ్ళ మేత మనము తయారు చేసుకొన వచ్చును. లేదా కంపెనీలు తయారు చేసే రెడీమేడ్ మేత కొనుక్కోవచ్చును. మేతలో కలుపు పదార్థములభించుటను బట్టి కోళ్ళమేత తయారి కొద్దిగా మార్పులు చెందుతుండును. (ఒకరకమైన మేతకు అలవాటు బడిన కోళ్ళకు వెంట వెంటనే వేరొక రకమైన మేత యివ్వరాదు) కోళ్ళమేత (కి.గ్రా.ల్లో) కోడి ఎదిగే గ్రుడ్లు పిల్లలకు కోళ్ళకు కోళ్ళకు

1. గింజలు మొక్క జొన్నలు జొన్నలు, గోధుమలు, సజ్జలు, మొదలగునవి 40 40-50 35-50
2. తప్పుడు 23 20-50 25-40

3. వేరుశనగచెక్క, నువ్వులు చెక్క, సోయాబీన్ చెక్క మొదలుగునవి 25 20 15

4. చేప, రొయ్యలేక మాంసపు పొడి 10 8 6

5. మినరల్ మిక్చర్ 2 3 3

6. విటమినులు 25 గ్రా. 25 గ్రా. గ్రా

7. యాంటి

బయోటిక్స్ 100 గ్రా. 100 గ్రా. 100 గ్రా

8. కాక్సిడియోస్టాట్ 50 గ్రా. 50 గ్రా. (12 వారముల వరకు)

మాంస మేత కోళ్ళ మేత (Broiler Mash) దేశీయ

కోడిమాంసముకాని, గ్రుడ్లుకాని, అవితినే స్వాభావిక ఆహారము (గింజలు, రకరకాల పురుగులు మొల) వలన రుచికర ముగ వుంటుంది. గ్రుడ్లు పెట్టుట ఐయిపోయిన తర్వాత అంత రుచికరముగ వుండక పోవచ్చును. బ్రాయిలర్ కోళ్ళు త్వరగా బరువెక్కి, 8.10 వారములకే అధికమాంసము నిచ్చును. మాంసము- రుచికరము, పులుసుకూర కంటే ప్రై బాగుంటుందని అనుభవజ్ఞులు చెప్తారు. దేశీయ కోడిమాంసము పుడుకు సమయముకంటే తక్కువ సమయములో బ్రాయిలర్ మాంసము పుడుకుతుంది బ్రాయిలర్ కోళ్ళమేత 16 వారముల వరకు స్టార్టర్ (Starter Mash)

గాను, 6 వారములపై బడి ఫినిషర్ (Finisher Mash) గాను, రెండు రకములు

	స్టార్ట్ ఫినిషర్	
గింజలు	45	50
తవుడు	11	15
వేరు శనగము చెక్క	15.30	12-18
చేపపాడి	11	10
మినరల్ మిక్చర్	3	3
యాంటిబయోటిక్స్	50 గ్రా	50 గ్రా
కాక్సిడియోస్టాట్	50 "	50 గ్రా
3 వైట్ హెక్సేట్	---	100 గ్రా

మాంసపు కోళ్ళను గ్రుడ్లకోళ్ళవలె (డిప్ లిట్టర్ పద్ధతి) పెంచాలి. 9వారాలపైన మాంసపు కోళ్ళను పెంచరాదు. ఎదుగుదల నిలిచిపోతుంది గనుక బ్రాయిలర్ కోళ్ళను పెరట్లో కూడా

పెంచుకొనవచ్చును. మార్కెట్ను బట్టి పెంచే కోళ్ళ సంఖ్యను నిర్ణయించుకోవాలి.

పాలు, కోడిగుడ్డు సంపూర్ణ ఆహారములు. పాలు ద్రవముకనుక ఎక్కువగా తాగలేము. పాలు వసిపిల్లలకే వరిమితము. జబ్బుపడి కోలుకుంటున్నవారికి, గర్భిణీ స్త్రీలకు చాలా అవసరము. పిల్లలకు కోడిగుడ్డు కోడిగుడ్డులోని లెస్టిరాల్ మన శరీర అవసరాలకు తగినంత వరకే పున్నందున గుండె జబ్బు కలిగించదు. పచ్చికోడిగుడ్డులో హానికరమైన సూక్ష్మజీవులు, హానికరమైన ఎపిడిన్, యాంటి బ్రీప్స్ పదార్థములను నివారించుటకు పచనము చేసిన కోడిగుడ్డు శ్రేష్టము. పచనము చేసినవి ఎంత మాత్రము హాని కల్గించవు. ఈ వ్యాసము సంక్షిప్తము, వివరములకు మీ దగ్గరలో నున్న

పశువైద్యునిగాని, పశు సంవర్ధ శాఖ ప్రచురించిన 'కోళ్ళ పెంపకము' పుస్తకముకాని, కోడిపిల్లల పెంపకము దార్లు ప్రచురించిన పుస్తకములుకాని, ఇతర కోళ్ళ పెంపకముపై పుస్తకములను కాని సంప్రదించవచ్చును. --డా ఇ.వి.బి.

బ్రాహ్మణ్యము

హార్య విలువలు (ప్రతి 100 గ్రాములకు)

కోడిగుడ్డు కోడిమాంసము

1. మాంసకృత్తులు	13.3	26
2. క్రొవ్వు	13.3	0.6
3. కాల్షియం	60 మి.గ్రా.	25 మి.గ్రా
4. భాస్వరము,	220 "	245 "
ఇనుము, విటమినులు		
5. శక్తి (కిలోకెలరీలు)	173	109

★★★★★

లాభాలబాటలో

పారిశ్రామికవేత్తలు...

(8వ పేజీ తరువాయి)

చిత్రమైన పరిస్థితి. ప్రభుత్వం ప్రకటించే ధరలకు మార్కెట్ ధరల తేడా చాలా ఎక్కువ. ఆధరలకు అమ్మమని రైతాంగానికి చెప్పటానికి బోర్డు కూడా సాహసించటం లేదు. అందువలననే కనీస గ్యారంటీ ధర పేరుతో పెద్ద మనిషిగా వ్యాపారులను, రైతు ప్రతినిధులనబడే వారిని (నిజంగా వారు రైతు ప్రతినిధులు కాదు) పిలిచి వ్యాపారులు అంగీకరించిన ధరలను సూచించుతున్నది.

కనీస మద్దతు ధర

1990-1991

ఎస్.2 12.50 13.25

ఎల్.2 13.50 14.25

కనీస గ్యారంటీ ధర

1990-1991

ఉత్తరాది తేలిక నేలలు 15.00 16.00

దక్షిణాది తేలిక నేలలు 14.00 14.75

నల్ల నేలలు 13.00 13.50

పొగాకు బోర్డు సూచించే ధరలు కూడా గిట్టుబాటు ధరలు కావు. గత ఏడాది వ్యాపారులు సీజన్ ప్రారంభంలో అంగీకరించిన ధరలకు తరువాత అడ్డం తిరిగారు. వారిని బ్రతిమిలాడటం దప్ప చర్య తీసుకునే అధికారం బోర్డుకు లేదు. యీ ఏడాది అలాంటి స్థితి రాకుండా రైతాంగం ప్రానుకోసం పుంబుంది. గత ఏడాది (1990) ఎఫ్-1 నుండి ఎఫ్-10 వరకు వచ్చిన సగటు ధరలు యిలా వున్నాయి.

ఎఫ్-1 19.62

ఎఫ్-2 18.07

ఎఫ్-3 15.13

ఎఫ్-4 11.86

ఎఫ్-5 9.44

ఎఫ్-6 14.48

ఎఫ్-7 11.88

ఎఫ్-8 9.59

ఎఫ్-9 7.71

ఎఫ్-10 8.35

1989 సీజన్లో ఎఫ్-1, ఎఫ్-2ల సగటు ధర 23రు.ల వరకు పలికి తరువాత తగ్గింది. 1989 మార్చి 30న ఢిల్లీలో వ్యాపారులు ఎఫ్-1కు 20.50, ఎఫ్-2కు 19.50 కనీస ధరలు యివ్వటానికి అంగీకరించి తరువాత ఉల్లంఘించారు. ప్రభుత్వం వారిని ఏమీ చెయ్యలేకపోయింది.

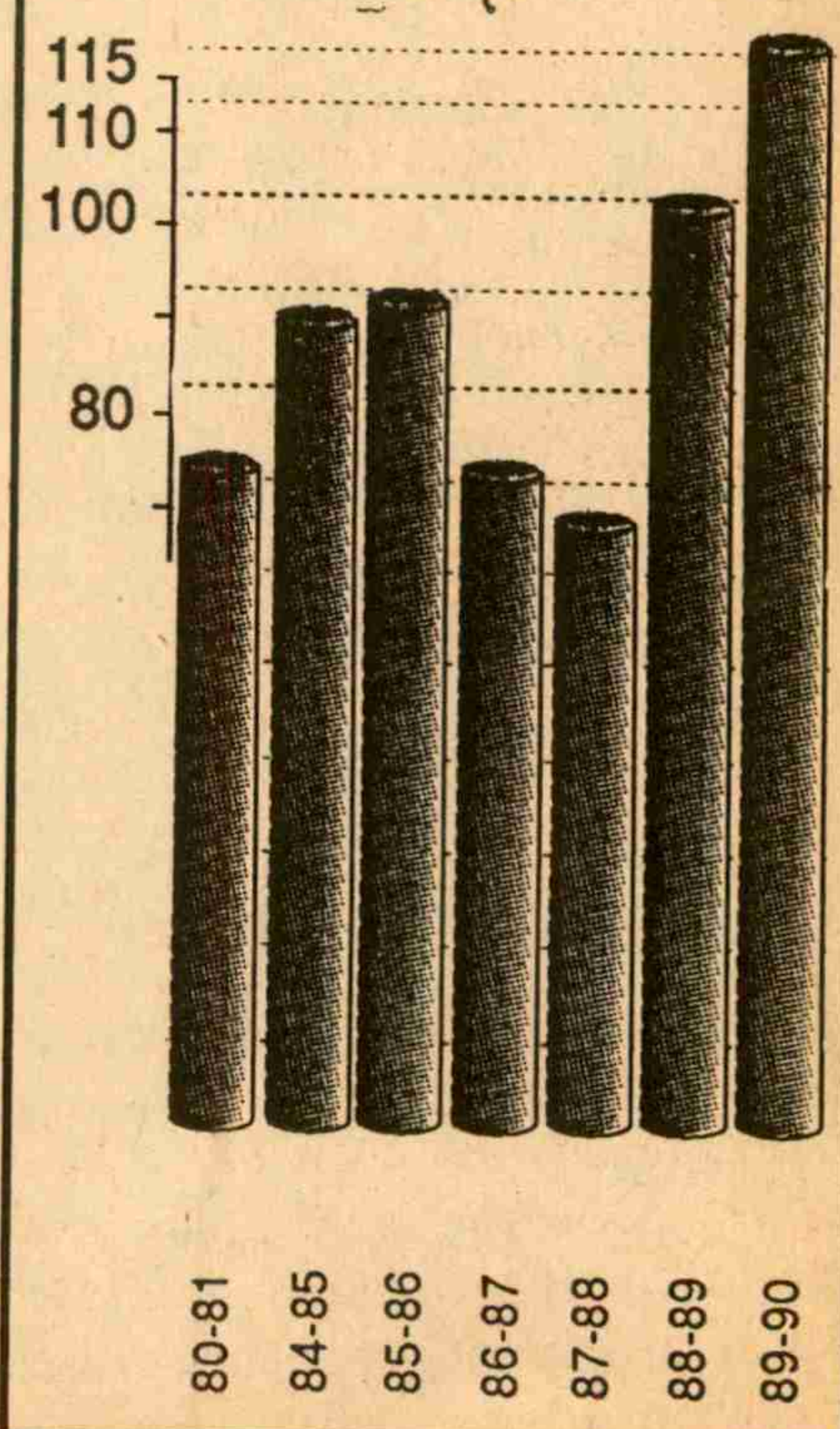
ప్రస్తుతం కేంద్రంలో ఉన్న ప్రభుత్వం పెట్టుబడి దారుల, వాణిజ్యవేత్తల ప్రయోజనాలను కాపాడటంలో నిర్లక్ష్యం వ్యవహరిస్తున్నది. చంద్రశేఖర్ స్థానంలో రాజీవ్ గాంధీ వచ్చినా జరిగేది అదే. పొగాకు మార్కెట్లో ధరలు నిలబడేందుకు కేంద్ర వాణిజ్య సంస్థ మార్కెట్ ప్రారంభం నుండి కొనుగోళ్ళు ప్రారంభించి కనీసం నాలుగోపంతు కొనుగోలు చేయాలని రైతాంగం దీర్ఘకాలంగా డిమాండ్ చేస్తున్నది. చేతులు కాలిన తరువాత ఆకులు పట్టుకున్నట్లు మార్కెట్లో ధరలు పడిపోయినపుడు ఎస్.టి.సి. రంగంలోకి వచ్చేలోగా రైతుకు జరగవలసిన హాని జరుగుతున్నది.

పొగాకు ధరలను ప్రతిఏటా నిర్ణయిస్తున్న కనీస ఎగుమతి ధరలు, సిగరెట్ ధరల పెరుగుదలకు అనుగుణ్యంగా నిర్ణయించాలి. వర్జీనియా పొగాకులో ఎగుమతులకంటే స్థానిక వినియోగమే ఎక్కువగా వుంటున్నది. కేంద్ర ప్రభుత్వ సంస్థ ఎస్.టి.సి. ఒక వ్యాపారిగా, ఎగుమతిదారుడిగా రంగంలో వుండి లాభనష్టాలు లేని ప్రాతిపదికపై పొగాకు కొనుగోలు చేయటం అవసరం. పొగాకును రీ డ్రైయింగ్ చేసిన తరువాత కొన్నేండ్లు నిలువ వుంచవచ్చు. అందువలన రైతాంగానికి అడ్వాన్సు యిచ్చి ధరవచ్చినప్పుడే ప్రభుత్వం

విక్రయించవచ్చు. వాణిజ్య పంటలపై పెద్ద మొత్తంలో కేంద్రానికి ఆదాయం వస్తున్నందున పారిశ్రామిక వేత్తలకు సహాయం చేయటానికి ఏర్పరిచిన నిధుల మాదిరే ఏటా కొంత శాతం పన్నులను రైతాంగాన్ని అదుకునేందుకు నిధిగా ఏర్పాటు చేయటం అవసరం ప్రకృతి వైపరీత్యాలు వచ్చినపుడు దాని నుండి సహాయం చేయటం, యితర సమయాలలో ధరలు పడిపోయినపుడు అడ్వాన్సుగా యిచ్చేందుకు ఆ నిధిని ఉపయోగించవచ్చు. యిందుకోసం రైతు సంఘాలు, ప్రజా ప్రతినిధులు కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల పై గట్టి పత్తిడి తేవటం అవసరం.

ప్రత్తిడి తృప్తి

(ఎలక్షన్)

సమస్యలు

భారతదేశ ఆర్థిక పునర్నిర్మాణంలో పడే కొద్దీ ఆభారాన్ని గుర్తించేటట్టుబడిదారీ వర్గం గ్రామీణ రైతాంగంపైనా, పేద వర్గాలపైనా మోపుతున్నది. ఒకవైపు వ్యవసాయ ఉత్పాదకాల ధరలపెంపు మరోవైపు పండించిన పంటగిట్టుబాటు ధర తగ్గింపు. ఒకవైపు పరోక్ష పన్నుల భారం, ధరలు ఆకాశాన్నంటే, మరో వైపు ప్రభుత్వాదాయంలో అధికభాగం ఉన్నవాళ్ళకే సబ్సిడీల పేరుతో కట్టబెట్టే. మధ్యలో నలుగుతున్నది సామాన్య ప్రజ. ఈ పరిస్థితి మన రాష్ట్ర రైతాంగం ఎలా ఎదుర్కొంటున్నదో చూద్దాం!

చెరకు:- పంచదార ధర మార్కెట్లో రు.9లు పలుకుతున్నది. కంట్రోలు రేటు రు.5-25పై.లు. కాని దీన్ని పండించే రైతుకు గిట్టుబాటు ధర మాత్రం లేదు. మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం బాగారెడ్డి

సీఎంఎల్ఎస్ నియమించింది. (దీని వివరాలు గత సంచికలో ఇచ్చాం) ఇది బన్నుకు 8.5శాతం రికవరీ పై రు.310లు + రు.91లు ప్రోత్సాహకాలు మొత్తం

రు.401లు వుండాలని సిఫార్సు చేసింది. కాని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కనీసమైన ఈ ప్రతిపాదనలను కూడా అమలు చేయ నిరాకరించింది.

కృష్ణా జిల్లా హనుమాన్ జంక్షన్ చక్కెర కర్మాగార యాజమాన్యం (కో-ఆపరేటివ్) గత సం॥ ఇచ్చిన రు.30ల ప్రోత్సాహక ధర ఈ సం॥ నష్టాలతో నడుస్తున్న దన్నకారణంతో ఇవ్వడానికి నిరాకరించింది. ఆగ్రహించిన రైతాంగం తమ స్వంత సంఘం నాయకత్వాన డిశంబర్ 5వ తేదీన ఫ్యాక్టరీ వద్ద ధర్నా నిర్వహించింది. 1000 మంది రైతులు పాల్గొన్నారు. రాష్ట్ర రైతు సంఘ కార్యదర్శి శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ, కృష్ణాజిల్లా కార్యదర్శి శ్రీ వై. కేశవరావు, తెలుగు రైతు నాయకులు శ్రీ వడ్డే శోభనాద్రీశ్వరరావు తదితర నాయకులు వెళ్ళి వారికి సంఘభావం ప్రకటించారు. అదే దారిన వెళుతున్న రాష్ట్ర మంత్రులు అల్లూరి సుభాష్ చంద్రబోస్, తదితరులను రైతాంగం నిలవేసింది. వారు రైతుల కోర్కెలను ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తామని హామీ ఇచ్చారు గాని ఆ తర్వాత ఏమీ మార్పులేదు. ఇదే పరిస్థితి రాష్ట్ర మంత్రుల అన్ని ఫ్యాక్టరీలలోనూ ఎదురైంది. ఈ స్థితిలో ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం నాయకులు చొరవ తీసుకొని రైతునంఘం (హైదరాబాద్) తెలుగురైతులతో కూడా కలసి హైదరాబాద్లోని

మందరయ్య విజ్ఞాన కేంద్రంలో డిశంబర్ 28వ తేదీన రాష్ట్ర చెరకు ఉత్పత్తి దారుల సదస్సు జరిగింది. కృష్ణా, గుంటూరు, నెల్లూరు, ఖమ్మం, మిర్యాలగూడ తదితర ప్రాంతాల నుండి 200 మంది రైతు ప్రతినిధులు పాల్గొన్నారు. ఈ సదస్సు అనంతరం సో 6గంటకు ప్రతినిధి వర్గం వెళ్ళి ముఖ్యమంత్రి శ్రీ ఎన్. జనార్దన్ రెడ్డికి విజ్ఞాపనపత్రాన్ని సమర్పించింది. ప్రతినిధి వర్గంలో శ్రీయుతులు కొరటాల సత్యనారాయణ, భీమిరెడ్డి నరసింహారెడ్డి, బోడేపూడి వెంకటేశ్వరరావు,

పోరుబాటలో రైతాంగం

వై.కేశవరావు, వి. శ్రీనివాసరావు, యర్లపాటి వెంకట్రావు, రఘుమారెడ్డి, వడ్డే శోభనాద్రీశ్వరరావు, వై.వి. కృష్ణారావు, యం.ఓంకార్ తదితరలు పాల్గొన్నారు. ముఖ్యమంత్రి ప్రతినిధి వర్గంతో చాలా నిర్లక్ష్యంగా వ్యవహరించారు. "అసలు చెరకుతో మాకేం సంబంధం. మీ ఫ్యాక్టరీలు మీరే నడుపుకోండి. మేమెందుకు సబ్సిడీలు ఇవ్వాలి" అన్నాడు. శ్రీ కొరటాల సమాధానం చెప్పతూ "కోట్ల రూపాయలను వారు ఎక్స్ట్రాజ్ పన్ను రూపంలోను, మొలాసిస్ అమ్మకం ద్వారా పొందుతున్నారు గాబట్టి, దాన్ని రైతాంగానికి వదిలిపెట్టండి. నడుపుకుంటాము" అన్నారు. దానికి సమాధానం లేకపోయింది. ఆఖరికి ధర పెంచేది లేదు ససేమిరా అన్నాడు. ఆ తర్వాత కార్యచరణ కమిటీ సమావేశమై జనవరి 10వ తేదీ అన్ని ఫ్యాక్టరీల వద్ద ధర్నా జరపాలని, కరెంటు, అప్పుల సమస్యలను కూడా జోడించి అన్ని రైతు సంఘాల కార్యకర్తల జిల్లా స్థాయి సమావేశాలు జరిపి ఫిబ్రవరి 1వ తేదీ జిల్లా కలెక్టర్ కార్యాలయాల వద్ద పికేటింగు నిర్వహించాలని నిర్ణయించింది.

ఈ నిర్ణయాన్ని కనుగుణంగానే కృష్ణా, గుంటూరు, నెల్లూరు, చిత్తూరు, అనంతపురం, (హిందుపూర్), ఖమ్మం, నల్లగొండ, విశాఖ

ఆందోళనలు

(అనకాపల్లి) జిల్లాలలో సమావేశం జరిగాయి. వీటికి శ్రీయుతులు భీమిరెడ్డి, కొరటాల సత్యనారాయణ, వెంకటవతి, బోడేపూడి వెంకటేశ్వరరావు, సాంబిరెడ్డి, దుగ్గింకట్రావు, వడ్డే శోభనాద్రీశ్వరరావు, రఘుమారెడ్డి, వై.వి.కృష్ణారావు, వల

గంగాధరరావు తదితరులు పాల్గొన్నారు. ఈ సన్మాహానంతరం ఫిబ్రవరి 10వ

హనుమాన్ జంక్షన్, చల్లపల్లి, ఉయ్యూరు, గురజ జంపని, కోపూరు, హిందుపూర్, మిర్యాలగూడ నంద్యాల, పాలేరు, అనకాపల్లి ఫ్యాక్టరీల వందలాది రైతులతో దర్బారులు జరిగాయి.

అనంతరం ప్రభుత్వం పునరాలోచన పడింది. చక్కెర శాఖ మంత్రి శ్రీ మహమూజానీ ఒక ప్రకటన చేస్తూ, కేంద్ర ప్రభుత్వ ప్రకటించిన రు.275లకు తోడు మరో 100

లు పెంచారు. దాని పాటు రవాణా, నరుకు కొనుగోలు పన్ను భాగం కలిపి ఇస్తామని ప్రకటించారు. అయి దీనిపై వెంటనే ఉత్తర్వు రాకపోగా, మొద

ప్రకటించిన విధంగా (31-12-90 తేదీ) మరో జి.ఓ. వచ్చింది. దీనిపై అఖిలపక్ష రైతాకార్యచరణ కమిటీ సమావేశమై తీవ్ర విమర్శనగా ఆందోళనా కార్యక్రమాని ప్రకటించింది. తరిగి ప్రభుత్వం ప్రోత్సాహక చార్జీ రు.91లు ఇస్తూ ప్రకటన చేసింది.

విద్యుత్ రైతుల సమస్యలపై:-

మాజీ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ చెన్నారెడ్డి హయాంలో విద్యుత్ మోటార్లకు స్లాబ్ రేటు ఎత్తివే మీటర్ చార్జీలు వసూలు చేయాలని తీవ్ర ప్రయత్నించింది. అయితే ప్రతిఘటన ఎదురై కావడంతో 5పెచ్.పి. మోటార్లకు విద్యుత్ చార్జ్ రద్దు చేసింది. 5-10 పెచ్.పి. మధ్య స్లాబ్ రేటు రెండింతలు చేసి, 10 పెచ్.పి. పైన మీటర్ చార్జీ వసూలు చేయాలని, ప్రతి మోటార్ కి కెపాసిటీ బిగించాలని, అక్రమ కనెక్షన్ తీసుకున్న వారిపై 1000/-లు సర్వీసు చార్జీ 300/-లు జరిమానా కింద చెల్లించాలని తీర్మానించింది (ఈ సమస్యపై పూర్తి వివరాలు గత సంచికలో ఇచ్చాము.) ఈ సమస్యపై ఆందోళన సాగుతుండగానే జనవరిలోనే విద్యుత్ కోత అమలు జరిగింది. రోజుకి 13గంటలు అదికూడా అప్పుడప్పుడు ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది దీనిపై రైతాంగంలో తీవ్ర ఆందోళన చెలరేగింది

రైతుసంఘం చొరవతో మిగతా సంఘాలను
కలుపుకొని జనవరి 19వ తేదీన
దరాబాద్ లో 4వేల మంది రైతులతో
ఖ్యమంత్రికి రాయబారం నడిపింది. డిజిల్
తయారీ వాహనాలు దొరక్కపోయినప్పటికీ
గ్రాండ్, రంగారెడ్డి, వరంగల్ తదితర జిల్లాల
మీద రైతాంగం ఎన్నో వ్యయ ప్రయాసల
ద్వారా చేరుకున్నారు. పంట దెబ్బ తినకుండా
సరఫరా విద్యుత్ ను సరఫరా చేస్తామని ప్రతినిధి
గ్గానికి ముఖ్యమంత్రి హామీ ఇచ్చారు. అయితే
జూన్ 18 గంటల విద్యుత్ సరఫరా చేయాలని
ప్రతినిధి వరంగం ముఖ్యమంత్రిని డిమాండు చేసింది.
తర్వాత తిరువతిలో వత్రికా గోష్టిలో
అట్లాడుతూ 16 గంటలకు తగ్గకుండా ఇస్తామని
ముఖ్యమంత్రి ప్రకటించారు. మీటర్ చార్జీల
షాయం ప్రస్తుతం కోర్టులో కేసు నడుస్తున్నది.

సహకార రుణాల రద్దుకై కేంద్ర ప్రభుత్వం
వర్షాల మాఫీ ప్రకటించి సంవత్సరం
టిన్నప్పటికీ, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అప్పుల రద్దు
కుటుకు ముందుకు రాలేదు. ఏదో కుంటి
కులు చెప్పి తప్పించుకుంటున్నది. పెగా పాత
కాయలన్నింటినీ వసూలు పచేసేందుకు
నుకుంటున్నది. రుణాల మాఫీకి సంబంధించి
తుసంఘం క్రింది కోర్టులను కోరింది.

(1) కేంద్ర ప్రభుత్వం తొలుత 1986-
9 మధ్య రెండు పంటలు దెబ్బతిన్న వారికే
న్నివర్తింపజేస్తామని ప్రకటించినా రైతుసంఘాల
త్తిడితో ఒకే సారి దెబ్బతిన్నా అమలు
రుపుతామని హామీ ఇచ్చింది. కాని ఈ లోపు శ్రీ
పి.సింగ్ ప్రభుత్వం పడిపోయి, అవకాశవాద
ంద్రశేఖర్ ప్రభుత్వం గద్దె నెక్కింది. వారు ఈ
వరణను అంగీకరించక పాత నిర్ణయాన్నే అమలు
రిపారు. పాత ప్రభుత్వ హామీ ప్రకారం ఒక సరి
ంట పాడైనా రుణాల మాఫీని వర్తింప జేయాలి.

(2) ఈ పథకాన్ని అమలు జరపడంలో
లస్యం చేసింది ప్రభుత్వమే. కాని రైతుల వద్ద
989 అక్టోబర్ 2 నుండి వడ్డీ వసూలు చేశారు.
న్ని రద్దు చేయాలి.

(3) బంగారం తనఖాపెట్టి అప్పు
చ్చుకున్నరైతులకు, దాన్ని తిరిగి ఇవ్వకుండా,
రిగి అప్పులు ఇచ్చినట్లు వ్రాసుకుంటున్నారు.
డబ్బును ఫిక్సెడ్ డిపాజిట్ చేయిస్తున్నారు.
నివల్ల రైతుకు వడ్డీ భారం పెరుగుతుంది.
మయానికి డబ్బు రావడం లేదు. ఇది చాలా
న్యాయం.

(4) సహకార రుణాల మాఫీకై కేంద్ర
భుత్వం రాష్ట్రాలకు 50 శాతం అడ్వాన్సు
యిస్తున్నది. కాని 80 శాతం ఇవ్వాలని మన
ష్ట ప్రభుత్వం కొంతకాలం మొండి కెత్తింది.

ఆఖరికి రైతు ఉద్యమ ఒత్తిడితో రుణాల మాఫీ
ఉత్తర్వులను ఇటీవలే పంపినట్లు తెలుస్తున్నది.

రుణాల మాఫీ పథకం రైతాంగానికి ఊరట
కలిగించినప్పటికీ ప్రభుత్వం అవకతవక నిర్ణయాల
వలన, అధికార్ల నిర్లక్ష్యం వలన ఎన్నో ఇబ్బందుల
నెదుర్కొనవలసి వచ్చింది. ఇప్పటికీ బ్యాంకుల
చుట్టూ తిరుగుతున్న రైతులనేకమంది వున్నారు.
కావునా వారి సమస్యలను కూడా పరిష్కరించి,
రైతులందరికీ కొత్తగా రాబోయే పంటకాలానికి
అప్పులు ఇవ్వాలని రాష్ట్ర రైతు సంఘం డిమాండు
చేస్తున్నది.

ప్రపంచ బ్యాంకు పనులు:- వరదలు, తుపాన్ల
కారణంగా ప్రతి సరి కోస్తా జిల్లా రైతాంగం తీవ్ర
నష్టాలకు గురౌతున్నది. ఈ స్థితిలో రాష్ట్ర
ప్రభుత్వం ప్రపంచ బ్యాంకు నుండి 500 కోట్ల
రూపాయల్ని సహాయం పొందినది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ
వాలా కలిపి మొత్తం 724 కోట్లు అవుతుంది.
ఇందులో రు. 254 కోట్లు ఈ సరి ఖర్చు పెట్టవలసి
వుంది. (పనుల జాబితాను గత సంచికలో
ఇచ్చాము.) ఈ పనులు అమలు జరపడానికి
కృష్ణా, గోదావరి డెల్టా క్రింద రెండో పంటకు నీరు
ఇవ్వరాదని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఇది
రైతాంగంలో వివాదాలకు దారి తీసింది. అనుకున్న
ప్రకారం పనులు జరక్కపోతే నష్టపోతామని
అనుభవరీత్యా రైతులు అంటున్నారు. కాబట్టి
ఎట్టి పరిస్థితులలోనూ, ఫిబ్రవరి 1 నుండి పనులు
ప్రారంభించాలని, తద్వారా రైతాంగాన్ని
ఆదుకోవాలని రాష్ట్ర రైతుసంఘం డిమాండు
చేసింది. కాని ప్రభుత్వం తన మాట
నిలబెట్టుకోలేకపోయింది. ఈ పనులకు ఇంత
వరకు టెండర్లు ఫైనల్ కాలేదు. ఇక పనులెప్పుడు
ప్రారంభిస్తారు? అంటే రైతాంగం ఆందోళనే
నిజమైందన్నమాట! ప్రభుత్వం తన వాగ్దానాన్ని
నిలబెట్టుకోలేక విశ్వాసాన్ని పోగొట్టుకుంటున్నది.
ఇది తదుపరి ఆందోళనకు దారి తీయవచ్చు.
పెగా పెద్ద పెద్ద కాంట్రాక్టర్లు 100 నుండి 200 శాతం
పరకు అదనంగా కలిపి టెండర్లు వేస్తున్నారు.
దీనివల్ల కేటాయించిన దానికన్నా డబ్బు అదనంగా
కావలసి వుంటుంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎక్కడి
నుండి తెస్తుంది? కావునా అవసరమైతే చిన్న
చిన్న టెండర్లుగా దీన్ని విడగొట్టాలి. ఆ విధంగా
వెంటనే టెండర్లు పూర్తిచేసి పనులు ప్రారంభించాలి.
లేకపోతే రైతులు నష్టపోయే పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది.
అంతేకాదు ఇంతవరకు స్టాప్ ను కూడా పూర్తిగా
నియమించలేదు. ఈ నియామకాలు వెంటనే
పూర్తిచేయాలి.

పొగాకు:- ఈ సరి అధిక వర్షాల కారణంగా
పొగాకు బాగా దెబ్బతిన్నది. దానికితోడు గర్వ
యుద్ధ ప్రభావంతో ఎగుమతులకు అవకాశాలు

లేవని, కాబట్టి ధర తగ్గుతుందని, మేము కొనలేమని
వ్యాపారస్తులు రకరకాలుగా పుకార్లు వ్యాపింప
జేస్తున్నారు. దీనితో రైతాంగం
బెంబేలెత్తిపోతున్నది.

శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు మునక రైతుల సమస్యపై:
శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు నిర్మాణం
పూర్తయినప్పటికీ ఇంతవరకు ముంపు
ప్రాంతాల్లోని రైతాంగానికి ప్రభుత్వం నష్టపరిహారం
చెల్లించలేదు. 52 గ్రామాల్లోని 43వేల ఎకరాలు
భూమి, పదివేల ఇళ్ళు ముంపుకు గురైనాయి.
వీటికి సంబంధించి 23,447 కేసులు కోర్టులో
వుండగా 12,094 కేసులు పరిష్కారమై నప్పటికీ
నష్ట పరిహారం పూర్తిగా అందలేదు. వీటికి
రు. 32 కోట్లు ఇవ్వాలి. ఇంకా వేలాది కేసులు
పెండింగులో వున్నాయి. ఇంట్ల నష్ట పరిష్కారం
కేసులు ఇంతవరకు చేపట్టలేదు.

దీనిపై కర్నూలు జిల్లా రైతుసంఘం
ఆధ్వర్యాన ఇతర అన్ని పార్టీలవారిని కూడా
కలుపుకొని అనేక ఆందోళనలు చేపట్టారు. అయినా
ఇంతవరకు ప్రభుత్వం కదలేదు. తిరిగి శ్రీ
జనార్దన్ రెడ్డి ముఖ్యమంత్రి అయినాక 5 మండాల్లో
జనవరి 30న రైతులు ధర్నాలు నిర్వహించారు.
కొత్తవల్లి మండలంలో 250 మంది,
పాములపాడులో 200 మంది, నందికొట్కూరులో
250 మంది, జూపాడు బంగ్లా వద్ద 200 మంది,
పగిడ్యాల మండలంలో 350 మంది ఈ ధర్నాలలో
పాల్గొన్నారు. వ్యవసాయ కార్మికులు కూడా ఈ
ధర్నాకు మద్దతు తెలిపారు. నష్టపరిహారం వెంటనే
సీనియారిటీ ప్రాతిపదికపై చెల్లించాలని, 'డి' సారం
పట్టా భూములను కూడా కోర్టుకు నివేదించాలని,
క్రింది కోర్టులు ఇచ్చిన తీర్పులను అమలు
జరపాలని, నష్టపరిహారం చెల్లించేవరకు భూమిపై
రైతులకు హక్కులుండాలని వీరు డిమాండు చేశారు.

నిర్బంధ శిస్తు వసూళ్ళకు

వ్యతిరేకంగా కాకినాడలో ప్రదర్శన

గత నాలుగు సంవత్సరాలుగా వరదలు,
తుపానులతో అల్లాడే రైతాంగాన్ని నిర్బంధించడం
ప్రభుత్వానికి తగదని రైతులు హెచ్చరించారు.
ఈ సరి అప్పులు రద్దైన కారణంగా కొత్తగా
రుణాలు మంజూరు చేయలేదు. కాని తూ.గోదావరి
జిల్లాలో రెవెన్యూ అధికారులు జనవరిలో శిస్తు
వసూళ్ళ నిర్బంధానికి పూనుకున్నారు. ఇళ్ళలో
వురుషులు లేని నమయాల్లో స్త్రీలను
అవమానించడం, ఇంట్లో వస్తువులను జప్తు
చేయడం లాంటి చర్యలకు పూనుకోగా రైతాంగం
ప్రతిఘటించింది. రైతు సంఘం ఆధ్వర్యాన 200
మంది రైతులు కలెక్టర్ కార్యాలయం వద్దకు

మిగతా 27 పేజీలో

గర్వ యుద్ధానికి కారకులెవరు?

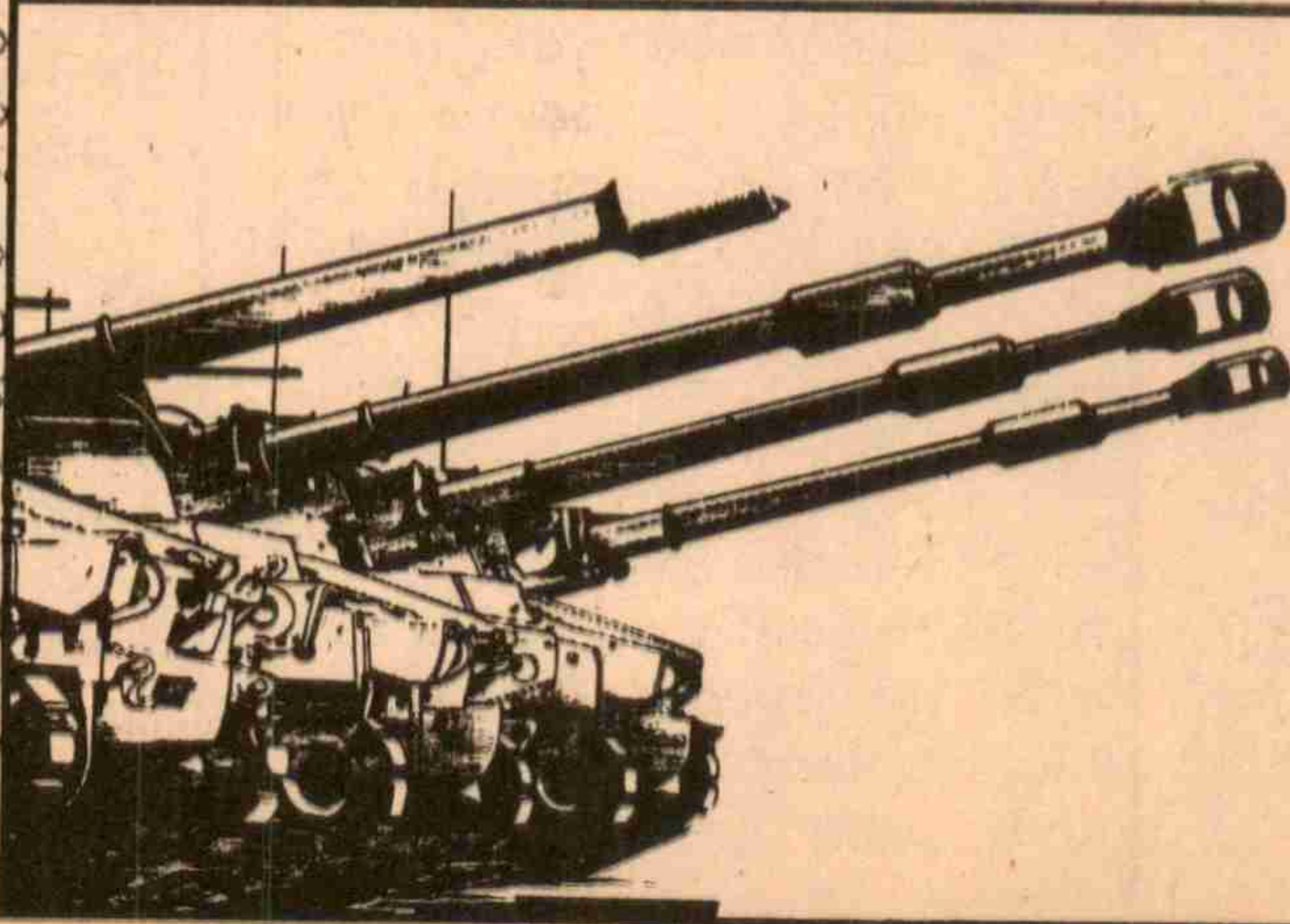
-ఎస్. వెంకట్రావు

సామ్రాజ్యవాదులు యుద్ధాలు కోరుతారు. సామాన్య ప్రజానీకం శాంతిని వాంఛిస్తారు. చరిత్ర చెప్పిన ఈ సత్యం సింధుశాఖలో మరోసారి రుజువైంది. అమెరికా నాయకత్వంలోని ప్రపంచ సామ్రాజ్యవాద శక్తులన్నీ కలిసి ఇరాక్ పై యుద్ధం ప్రారంభించాయి. చమురు కోసం ప్రజల రక్తం చిందిస్తున్నాయి. సింధుశాఖపై ఆధిపత్యం కోసం మారణ కాండ సాగిస్తున్నాయి.

ఎందుకీ యుద్ధం? ఎందుకీ మారణకాండ? పొరుగు దేశమైన కువైట్ ను ఇరాక్ ఆక్రమించుకోవడం వల్ల సింధుశాఖలో సంక్షోభం తలెత్తినదని, ఈ సంక్షోభం పరిష్కరించడానికే యుద్ధం చేయాల్సి వస్తోందని అమెరికా, దాని అధీనంలోని ప్రచార సాధనాలు నిత్యం వార్తలు పంపిస్తున్నాయి. ఇరాక్ అధ్యక్షుడు సద్దామ్ హుస్సేన్ కువైట్ నుండి దళాలు ఉపసంహరించుకుంటే ఈ యుద్ధం జరగకపోయి ఉండేనని అవి చెబుతున్నాయి. ఈ వార్తలనే మనదేశంలోని పత్రికలు చివరికి ప్రభుత్వ ప్రచార సాధనాలైన రేడియో, టెలివిజన్లు ప్రజల దగ్గరకు మోసుకుపోతున్నాయి.

కాని సింధుశాఖ ప్రాంతంలో ఈ సమస్య నేటిదికాదని, ఇరాక్ అధ్యక్షుడు ఈనాడు సృష్టించినదీ కాదని దాని చరిత్ర తెలిసిన ప్రతివానికి అర్థమవుతుంది. నిజానికి ఈ సమస్య ఏనాడో సామ్రాజ్యవాదులు సృష్టించిన పశ్చిమాసియా సమస్యతో ముడిపడి ఉంది. మధ్యధరా సముద్రం, ఎర్ర సముద్రం అటు వాణిజ్యపరంగానూ, ఇటు వ్యూహాత్మకంగానూ ప్రపంచంలో అతి కీలకమైనవి. ఈ ప్రాంతంలోని అరబ్బు దేశాలలో ప్రపంచ చమురు నిక్షేపాలలో అత్యధిక భాగం ఉన్నాయి. ప్రపంచానికి కావలసిన పెట్రోలియంలో 77 శాతం ఈ ప్రాంతం నుండే ఉత్పత్తి అవుతోంది. కీలకమైన జలమార్గాలపైనా, చమురు నిక్షేపాలపైనా ఆధిపత్యం కోసం సామ్రాజ్యవాదులు అరబ్బు ప్రజలపై సాగించిన దారుణమంటూ లేదు. రెండవ ప్రపంచ యుద్ధానంతరం అరబ్బు భూభాగాల నడిబొడ్డున ఇజ్రాయిల్ దేశాన్ని సృష్టించి దానికి ఆయుధాలు, డబ్బు ఇబ్బడిముబ్బడిగా ఇచ్చి అరబ్బు ప్రజల పక్కల్లో బల్లెంగా మార్చారు. పాలస్తీనా ప్రజలను తమ న్యదేశం నుండి తరమివేశారు. స్వంత దేశం కోల్పోయిన

పాలస్తీనియన్లు ఇతర అరబ్బు దేశాలలో పలదాచుకుంటున్నారు. ఆక్రమిత పాలస్తీనా భూభాగాలలోని అరబ్బు ప్రజలపై నేటి ఇజ్రాయిల్ దమనకాండ సాగిస్తోంది. ఈ దమనకాండను ప్రపంచమంతా నిరసించినా అమెరికా మాత్రం దానికొమ్ముకాస్తోంది. అమెరికా అధీనం లో ఇజ్రాయిల్ దాదాపు అరబ్బు దేశాలన్నీపైనా ప్రత్యక్షంగా, పరోక్షంగా దాడులు జరిపింది. ఈజిప్టుకు చెందిన గాజా ప్రాంతం, జోర్డాన్ కు చెందిన జోర్డాన్ నది పశ్చిమ ఒడ్డు, సిరియాకు చెందిన గోలన్ మిట్ట ప్రాంతం, దక్షిణ లెబనాన్ ప్రాంతం నేటికీ ఇజ్రాయిల్ ఆక్రమణ క్రింద ఉన్నాయి. ఈ ఆక్రమిత అరబ్బు భూభాగాల నుండిగాని, పాలస్తీనా నుండిగాని ఖాళీ చేయమని అమెరికా ఏనాడూ ఇజ్రాయిల్ ను కోరలేదు, సరికదా ఐక్యరాజ్య సమితిలో ఇజ్రాయిల్ పై ఆంక్షలు విధించాలని వచ్చిన తీర్మానాలను తన వీటో అధికారంతో అడ్డుకున్నది. అరబ్బు ప్రజలపై ఇజ్రాయిల్ దాడి చేసిన అనేక సందర్భాలలో అమెరికా, ఫ్రెంచ్, బ్రిటిష్ సైన్యాలు ఇజ్రాయల్ తరపున అరబ్బు ప్రజలపై దండయాత్ర చేశాయి. అంతేకాక అమెరికా ఒక వైపు అనేక అరబ్బు దేశాలలోని రాజవంశీకుల పరిపాలనను రక్షిస్తోంది. మరోవంక ప్రజలు తిరుగుబాట్లు చేసి రాచరిక, నియంతృత్వ ప్రభుత్వాలను కూలద్రోసి తమ సార్వభౌమాధికారాన్ని వెలకొల్పుకున్న చోట ఇజ్రాయిల్ ను ప్రయోగించి వారిపై దాడులు చేయిస్తోంది. ఈ విధంగా అరబ్బు ప్రజలపై అమెరికా తదితర సామ్రాజ్యవాదుల ఆధిపత్యానికి ఇజ్రాయిల్ ఒక పనిముట్టుగా ఉపయోగపడుతోంది. ఈ ఆధిపత్యానికి వ్యతిరేకంగా అరబ్బు ప్రజలు నిరంతరాయంగా పోరాడుతున్నారు.

సామ్రాజ్యవాదం, దాని బంటుగా ఉన్న ఇజ్రాయిల్ కి-అరబ్బు ప్రజలకి మధ్య ఉన్న ఈ ఘర్షణే పశ్చిమాసియా సమస్యకు ప్రధాన కారణం. మరోరకంగా చెప్పాలంటే సామ్రాజ్యవాదుల ప్రయోజనాలకూ, చమురు ఉత్పత్తి దేశాల ప్రయోజనాలకూ మధ్య ఘర్షణ.

ఈ ఘర్షణే నేడు గర్వ యుద్ధంలో ప్రతిబింబిస్తోంది. కువైట్ రాచరిక ప్రభుత్వం అమెరికా తొత్తుగా మారి పరిమితులకు మించి చమురు ఉత్పత్తి చేయడం వల్ల ప్రపంచ మార్కెట్ లో చమురు ధరలు తగ్గటానికి కారణమైంది. దీని వల్ల చమురు దిగుమతి చేసుకొనే అమెరికా, జపాన్ సామ్రాజ్యవాద దేశాలకు, ప్రయోజనం కలగగా, ప్రధానంగా చమురు ఎగుమతులపై ఆధారపడే అరబ్బు దేశాలకు తీవ్ర నష్టం వాటిల్లుతోంది. అందువల్ల పరోక్షంగా సామ్రాజ్యవాదుల అధిపత్యంలో ఉన్న కువైట్ చమురు నిక్షేపాలను తన అధీనంలోకి తెచ్చుకోవడం తప్పకదని ఇరాక్ వాదిస్తోంది. చారిత్రకంగా కూడా కువైట్ ఇరాక్ లో భాగమని మరో వాదన చేస్తోందనుకోండి. అయితే అమెరికా ప్రోద్బలంతో ఇజ్రాయిల్ ఆక్రమించుకున్న అరబ్బు భూభాగాల నుండి ముఖ్యంగా పాలస్తీనా నుండి వెదొలిగితే, తాను కువైట్ నుండి వెదొలగుతానని ఇరాక్ అధ్యక్షుడు సద్దామ్ హుస్సేన్ ప్రకటించారు. ఆ విధంగా కువైట్ సమస్యతో పాలస్తీనా సమస్యను ముడిపెట్టడం ద్వారా సద్దామ్ హుస్సేన్ అరబ్బు ప్రజలలో అమెరికా సామ్రాజ్యవాదుల పట్ల గల వ్యతిరేకతను తనకు అనుకూలంగా మార్చుకోగలిగాడు. మరో వంక ఇజ్రాయిల్ దురాక్రమణను ప్రోత్సహిస్తూ, కువైట్ విషయంలో ఇరాక్ పై యుద్ధానికి దిగిన సామ్రాజ్యవాదుల రెండు నాల్కల దోరణిని ఎండగట్టాడు.

అందుకే ఈ యుద్ధంలో సౌదీ అరేబియా, బహ్రయిన్, యునైటెడ్ అరబ్ ఎమిరేట్స్, క్వాతర్, మొరాకో వంటి రాచరిక ప్రభుత్వాలు ఈజిప్టు వంటి తెనాతి ప్రభుత్వాలు అమెరికాకు మద్దతు ఇస్తున్నప్పటికీ, ఆదేశాలతో సహా మొత్తం అరబ్బు దేశాలలోని ప్రజలంతా ఇరాక్ కు జేజేలు పలుకుతున్నారు. అరబ్బుల జాతీయ గౌరవానికి ప్రతీకగా సద్దామ్

హాస్పేస్ను ఆరాధిస్తున్నారు. తమ దేశాలలోని అమెరికా అనుకూల ప్రభుత్వాలకు ఎదురు తిరుగుతున్నారు.

అయితే చమురు సమృద్ధమైన ఈ ప్రాంతంపై సామ్రాజ్యవాదులు అంత తేలికగా ఆధిపత్యం వదులుకోడానికి సిద్ధంగా లేరు. రక్తపుటేరులు పారించేనా సరే తమ ఆధిపత్యం విలుపుకోవడమే, తమ దోపిడిని నిరాపరాధంగా క్రొవసాగించడమే వారి లక్ష్యం. అందుకే ప్రపంచ సామ్రాజ్యవాద దేశాలన్నీ తమ సర్వసైనిక బలగాలను కూడగట్టుకొని, తమకు అనుకూల ప్రభుత్వాలందరి మద్దతూ పోగుచేసుకొని పేరుడుశాఖలో ఇరాక్పై యుద్ధం చేస్తున్నారు. అమెరికా, బ్రిటన్, ఫ్రాన్స్లూ తమ ఆయుధాగారాలలోని అత్యంత ఆధునిక ఆయుధాలన్నిటినీ తెచ్చి ఇరాక్ను మట్టుబెట్టే యత్నిస్తున్నాయి. మొత్తం 28 దేశాలకు చెందిన ఏడు లక్షల సైన్యం, వేలాది విమానాలు, ప్రాణాంతక మిసైలులు, డజన్ల కొద్దీ యుద్ధనౌకలు, అత్యంత ఆధునిక ఎలక్ట్రానిక్ ఆయుధ సామగ్రిని ఒక చిన్న వర్తమాన దేశంపై ప్రయోగించి మట్టుబెట్ట జూస్తున్నారు. నిన్న మొన్నటి వరకు తమ మద్దతుతో ఇరాన్పై పోరాడిన సద్దామ్ హుస్సేన్ ఈ రోజు తమకు ఎదురు తిరిగే సరికి ఆయనను దుర్మార్గుడిగానూ, నియంతగానూ చిత్రీకరించి విషం గ్రక్కుతున్నారు. సద్దామ్ను మట్టుబెట్టడమే మూలక్ష్యం అని ప్రకటిస్తున్నారు. నిజానికి కువైట్ విముక్తి సామ్రాజ్యవాదుల లక్ష్యంకాదని వారి ప్రకటనలు, చర్యలు రుజువు చేస్తున్నాయి. ఇరాక్ దాడి నుండి సాదీ ఆరేబియాను రక్షిస్తానంటూ సైన్యాలను మోహరించిన అమెరికా తరువాత కువైట్ను విముక్తి చేస్తానంటూ యుద్ధానికి దిగింది. ఇప్పుడు కువైట్ విముక్తి ఒక్కటే తమ లక్ష్యంకాదని, ఇరాక్ను సైనికంగా, రాజకీయంగా, ఆర్థికంగా మట్టుబెట్టి సెంధుశాఖలో శాశ్వతంగా తమ బలగాలను ఉంచుతామని అమెరికా నాయకులూ ప్రకటిస్తున్నారు. ప్రకటించడమేకాదు. ఇరాక్ వగరాల మీద, పట్టణాలమీద అమానుషంగా భారమిడుతుంటున్నా, వేలాది మంది పిల్లలు, వృద్ధులు, మహిళలతో సహా సామాన్య ప్రజల ప్రాణాలు హరిస్తున్నారు. యుద్ధం ప్రారంభమైన రెండు వారాల్లోనే 40 వేల సార్లు అమెరికా విమానాలు ఇరాక్లోని దాదాపు అన్ని పట్టణాల మీద బాంబులు కురిపించాయి. ఒక్కో దాడిలో అన్నీ కొద్దీ బాంబులను జనావాసాల మీద కుమ్మరించాయి. చిన్నపిల్లల పాలపాడి ఫ్యాక్టరీలు, ఆస్పత్రులతో సహా జనం నివసించే ప్రతి ప్రాంతంపైనా బాంబు వేసి నేలమట్టం చేస్తున్నారు.

కాని సామ్రాజ్యవాదులు అనుకున్నట్లుగా జరిగే రోజులు పోయాయని, సెంధుశాఖ యుద్ధం నిరూపిస్తోంది. రెండు రోజుల్లో ఇరాక్ను

గల్ఫ్ అమెరికాజోక్యం ఇది ఎన్నోసారి?

- 1953 ఇరాన్లో ఆయిల్ బావుల్ని జాతీయం చేసిన తర్వాత సిఐఎ కుట్రపన్ని అప్పటి ప్రజా ప్రభుత్వాన్ని మిలటరీ తిరుగుబాటు ద్వారా కూల్చివేసి షా రాచరిక ప్రభుత్వాన్ని పునరుద్ధరించింది.
- 1963 ఇరాక్లో కమ్యూనిస్టుల్ని ఏరిపారెయ్యడానికి ప్రభుత్వాన్ని ప్రోత్సహించింది.
- 1973 ఈజిప్టు-ఇజ్రాయిల్ కి జరిగిన యుద్ధంలో ఇజ్రాయిల్ కి రక్షణగా న్యూక్లియర్ ఆయుధాన్ని తరలించింది.
- 1974 సాదీ ఆరేబియాతో ప్రత్యేక ఒప్పందం కుదుర్చుకుని ఆయిల్ డెత్తతి చేసే దేశాల్ని బహిరంగంగా బెదిరించింది.
- 1979 ఇరాన్లో షా ప్రభుత్వం కూలబడిన తర్వాత ఇజ్రాయిల్ కు రక్షణ సహాయ నిధుల్ని మూడింతలు చేసింది.
- 1980 వర్షియన్ గల్ఫ్లో వశ్చిమ దేశాల ప్రయోజనాల పరిరక్షణకై నాటి అధ్యక్షుడు జిమ్మీ కార్టర్ పథకం సిద్ధం చేశాడు.
- 1980 ఇరాన్-ఇరాక్ యుద్ధంలో ఇరాన్ కి వ్యతిరేకంగా ఇరాక్ కు అమెరికా సహాయం చేసింది.
- 1980 ఓమన్లో అమెరికా నెకాదళం తిష్ట. సాదీ ఆరేబియాకు అవాక్స్ విమానాల సరఫరా
- 1980 టర్కీలో మిలటరీ తిరుగుబాటుకు ప్రోత్సాహం
- 1981 సుద్యధరా నముద్రంలో లిబియా విమానాలపై అమెరికా దాడి
- 1981 సిరియా నుండి గోల్న్ పైన్స్ ప్రాంతాలన్నీ ఇజ్రాయిల్ కి ఇప్పించేందుకు ఐ.రా.స. తరపున సైన్యాన్ని పంపింది.
- 1982 సాదీ ఆరేబియా, జోర్డాన్, ఓమన్, మొరాకో, ఈజిప్టులతో పూర్వోత్క మిలటరీ ఒప్పందాన్ని కుదర్చుకున్నది.
- 1982 లెబనాన్ పై ఇజ్రాయిల్ దురాక్రమణ. ఇజ్రాయిల్ పై ఆంక్షలు విధించేందుకు భద్రతా సమితిలో అమెరికా "వీటో" ప్రయోగం
- 1983 బీరుట్ పై అమెరికా విమాన, నౌకాదళాల దాడి.
- 1984 గల్ఫ్లో ఇరాన్ విమానాన్ని అమెరికా యుద్ధ నౌక పేల్చివేసింది.
- 1986 లిబియాపై అమెరికా దాడి
- 1988 ఇజ్రాయిల్ తో రక్షణ ఒప్పందం. ఇరాన్ వాణిజ్యవిమానాన్ని పేల్చివేసిన ఫలితంగా 290 మంది దుర్మరణం.
- 1989 పాలస్తీనా ప్రకటనపై ఐక్యరాజ్య సమితిలో ప్రసంగించేందుకు ఆరాఫాత్ కి అమెరికా వీసా నిరాకరణ
- 1991 జనవరి 17 వ తేదీ ఇరాక్ పై యుద్ధం.

మట్టుబెడతానని ప్రకటించిన అమెరికా, వారాలు గడిచినా కూడా యుద్ధంలో ఎక్కడున్నామో తెలియని అగాధంలో కూరుకుపోయింది. అరబ్బు ప్రభుత్వాలు కొన్నిటి మద్దతు కూడదీసుకోగలిగినా అరబ్బు ప్రజలందరి వ్యతిరేకత కొని తెచ్చుకున్నది. అరబ్బు ప్రజలలో ఈనాడు ఎన్నడూ లేనంతగా సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక జాతీయ భావం ఉప్పొంగుతోంది. ఈ యుద్ధం ఇలాగే మరికొన్నాళ్ళు సాగితే వెల్లువెత్తిన ఈ ప్రజా నిరసన సామ్రాజ్యవాదులకు పశ్చిమాసియాలో స్థానం లేకుండా చేయవచ్చు. ఒకవేళ తన ఆయుధ బలంతో అది ఇరాక్ ను జయించినా అరబ్బు ప్రజల ఆగ్రహాన్ని మాత్రం పరిమార్చలేదు. ఉవ్వెత్తున లేచిన ఈ ప్రజా వెల్లువను అది సైనిక బలంతో ఇంకెంత కాలమో అణచలేదు. ఈ యుద్ధంలో ఒకవంక కనీవినీ ఎరుగని బాంబుదాడులను ఎదుర్కొంటూనే సద్దామ్ సైన్యాలు ఇజ్రాయిల్ పై స్కాడ్ మిసైలలతో దాడులు చేస్తూన్నాయి. వశ్చిమాసియాలో సామ్రాజ్యవాదుల బంటుగా ఉన్న ఇజ్రాయిల్ ను యుద్ధంలోకి లాగడం ద్వారా అరబ్బు దేశాల ప్రభుత్వాలన్నింటినీ అమెరికా కూటమికి వ్యతిరేకంగా తిప్పడానికి ఆయన ప్రయత్నిస్తున్నాడు. వివిధ దేశాలలో ప్రజా వెల్లువలు ఇప్పటికే ప్రభుత్వాల మీద ఒత్తిడి తెస్తున్నాయి. మరోవంక రోజులు గడుస్తున్న కొద్దీ వశ్చిమ దేశాల ప్రజలలోనే యుద్ధం పట్ల వ్యతిరేకత బలపడుతోంది. నిత్యం వేలాది మంధి, యుద్ధ వ్యతిరేక శాంతి ప్రదర్శనలలోకి వస్తున్నారు. యుద్ధంలో పాల్గొంటున్న అన్ని దేశాలలోనూ శాంతి ప్రదర్శనలు ఉవ్వెత్తున సాగుతున్నాయి. సామాన్య ప్రజల ఈ శాంతి చొరవే సామ్రాజ్యవాదుల యుద్ధోన్మాదానికి కళ్ళాలు వేయాలైన శక్తి.

ఒకప్పుడు ప్రపంచ శాంతి శక్తులకు వట్టుగామ్మగానూ, వర్తమాన దేశాలకు వెన్నుదన్నుగానూ ఉండిన సోవియట్ యూనియన్ ఈ విషయంలో అమెరికా యుద్ధోన్మాద చర్యను ఖండించక పోవడం విచారకరం. నిజానికి సామ్రాజ్యవాదులకు వ్యతిరేకంగా సోవియట్ గట్టిగా నిలబడకపోవడం వల్లనే సెంధుశాఖ పరిస్థితి యుద్ధం వరకు వచ్చింది. సోవియట్ యూనియన్ లో ఇటీవలి సంవత్సరాలలో జరిగిన పరిణామాలు, తూర్పు యూరప్ ఫుటనల తరువాత సోషలిస్టు శిబిరం కొంత బలహీన పడడమే సోవియట్ తీసుకున్న ఈ వెఖరికి కారణం. ఈ పరిణామాలు సోషలిస్టు దేశాల ప్రజలకే గాక వర్తమాన దేశాల ప్రయోజనాలకు కూడా నష్టదాయకమని సెంధుశాఖ యుద్ధం మనకి స్పష్టం చేస్తోంది. ఈ యుద్ధంలో మన పరిస్థితి ఏమిటి? ఎక్కడో సెంధుశాఖలో మిగతా 27వ పేజీలో

పాల ఉత్పత్తిదారులకి-వినియోగదారులకు మధ్య

పాడిపరిశ్రమాభివృద్ధి సహకార సమాఖ్య

వె. కేశవరావు,

కార్యదర్శి, పాడిపరిశ్రమాభివృద్ధి సహకార సమాఖ్య

యాజమాన్య లోపాలు, నిర్వహణాభివృద్ధి దుబారా వ్యయం, అవినీతి వగైరాలన్నీ కల్గితే ఈ ప్రితికి కారణాలుగా వున్నాయి.

నేడు వ్యవసాయ రంగపు పరిస్థితి గిట్టుబాటు ధరలు లేకపోవడం, రుణాభివృద్ధి పెరుగుదల, ధరల పెరుగుదల ప్రకృతి వైపరీత్యాల తదితర కారణాలతో గ్రామీణ రైతాంగ జీవనానికి పాల ఉత్పత్తి కూడా ఒక ప్రధానమైన అంశంగా మారుతున్నది. పేద రైతాంగం, వ్యవసాయ కార్మికులు పాడిగేదెపై ఆధారపడి జీవించడం అధికమైంది.

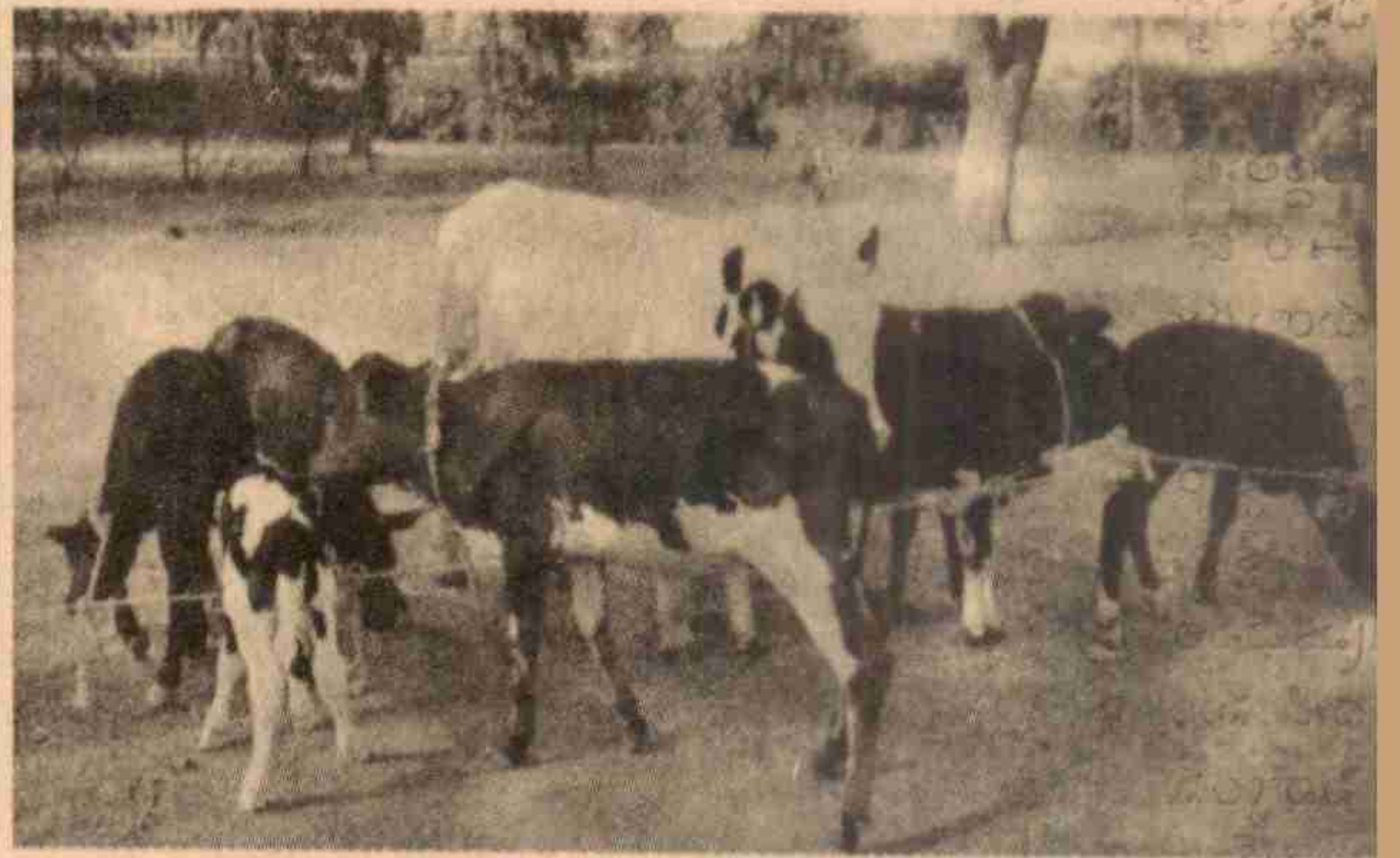
ఆంధ్రప్రదేశ్ పాడి పరిశ్రమాభివృద్ధి సహకార సమాఖ్య 90వ సంవత్సరంలో కోటి రూపాయలు లాభం ఆర్జించినట్లు ప్రకటించింది. సమాఖ్య ఏర్పడినప్పటి నుండి 42 కోట్ల రూపాయల నష్టం వచ్చిందని ఈ సంవత్సరమే మొట్ట మొదటి సారిగా లాభం వచ్చిందని సంస్థ చైర్మన్ శ్రీ కె. చంద్రమౌళి రెడ్డి ప్రకటించారు. 67 కోట్ల రూపాయల వ్యయంతో నూతన ప్రాజెక్టులు చేపడుతున్నట్లుగాను, రాష్ట్రంలో పాడి పరిశ్రమ అభివృద్ధికి గాను అనేక చర్యలు చేపడుతున్నట్లు ఆయన తెలిపారు. అదే సమయంలో సమాఖ్య చెల్లిస్తున్న ధర ఏమాత్రం గిట్టుబాటుకావటంలేదని పాల ఉత్పత్తిదారులు, పాల అమ్మకం ధరను విపరీతంగా పెంచివేస్తున్నారని వినియోగదారులు ఆందోళన చెందుతున్నారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 15 పాల ఉత్పత్తి కర్మాగారాలు, 120 పాలశీతల కేంద్రాలు పనిచేస్తున్నాయి. రాష్ట్రంలో 4800 పాల సహకార సంఘాలు, 7468 పాల సేకరణ కేంద్రాలు వున్నాయి. 5 లక్షల మందికి పైగా పాల ఉత్పత్తిదారులు ఏటా వంద కోట్ల రూపాయల విలువైన పాలను సరఫరా చేస్తున్నారు. జనవరి, ఫిబ్రవరి, మార్చి నెలలో అత్యధికంగా ప్రతిరోజూ 9 లక్షల లీటర్లు సరఫరా కాగా ఆగస్టు మాసంలో 4 లక్షల లీటర్లు మాత్రమే సరఫరా అవుతున్నాయి. సగటున ప్రతిరోజూ 8 లక్షల లీటర్లు సరఫరా అవుతున్నాయి. ప్రపంచంలోని పశు సంపదలో 20 శాతం భారతదేశంలో వుండగా పాల ఉత్పత్తిలో కేవలం 5 శాతంగా మాత్రమే వున్నది. అందులోనూ ఆంధ్రరాష్ట్రం ఇంకా వెనుకబడి వున్నది. 2.3 శాతం పశువులు కలిగిన పంజాబ్ పది శాతం పాలను, 1.8 శాతం పశువులు కలిగిన హర్యానా 6.3 శాతం పాలను, 4.2 శాతం పశువులు కలిగిన గుజరాత్ 7.1 శాతం పాలను, 13.6 శాతం పశువులు కలిగిన ఉత్తరప్రదేశ్ 18.6 శాతం పాలను 1.3 శాతం పశువులు కలిగిన కేరళ 3.0 శాతం పాలను ఉత్పత్తి చేస్తుండగా 8.5 శాతం పశువులు కలిగిన మన రాష్ట్రం 6.4 శాతం పాలను మాత్రమే ఉత్పత్తి చేస్తుండటం పరిశీలించుకోవలసిన అంశం. దీనిని బట్టి అత్యధిక శాతం రైతాంగం సాధారణమైన

దేశవాళీ పశువులపైనే ఆధారపడి వున్నాడు.

పంజాబ్, హర్యానా, గుజరాత్, బెంగాల్ తదితర రాష్ట్రాలలో రాష్ట్ర స్థాయి నుండి గ్రామ సహకార సంఘాల వరకు పాలనాపరమైన లోపాలను సరించుకొనటానికి, మేలు జాతి పశువులను సరఫరా చేయటానికి, పశు దాణా, పశుగ్రాసం తదితర అభివృద్ధికి అనేక చర్యలు తీసుకుంటున్నాయి. పశ్చిమ బెంగాల్ లో జాతీయ పాడిపరిశ్రమాభివృద్ధి సంస్థ పశ్చిమ బెంగాల్ ప్రభుత్వం కలిసి ఇన్ కమ్ బాక్స్ లేకుండా డైరీలను నడుపుతున్నారు.

మన రాష్ట్ర పాడిపరిశ్రమాభివృద్ధి సహకార సమాఖ్య ఇప్పటి వరకు 42 కోట్లు నష్టాలలో వున్నదని ఈ సంవత్సరమే కోటి రూపాయలు లాభం వచ్చిందని ప్రకటించుకోనే స్థితిలో ఉన్నది. ఏటా వంద కోట్ల విలువైన పాలను సేకరించి వాటి నుండి తీసిన వెన్నను, వెన్నతీసిన పాలను, ఇతర పాల ఉత్పత్తులను అమ్మకాలు సాగిస్తుంది. ఇటీవల పెంచిన ధరల ప్రకారమే 7 శాతం వెన్న కలిగిన పాలకు రు. 4.37 పెసలు ధర చెల్లిస్తున్నది. వెన్న తీసుకున్న అనంతరం మూడు శాతం వెన్న కలిగిన పాలను రు. 6లకు విక్రయిస్తున్నది. ఈ విధంగా పాల కొనుగోలు, విక్రయాల మధ్య వ్యత్యాసంతోపాటు ప్రతి వంద లీటర్ల పాల నుండి 4 1/2 కిలోల వెన్నను తీసి రు. 300 లు పెగా విక్రయిస్తున్నది. ప్రతి లీటరు నుండి సమాఖ్యకు రు. 4.00 పెగా వుంటుంది. ఈ విధంగా సగటున ప్రతిరోజూ 8 లక్షల లీటర్ల పాలను సేకరిస్తున్నప్పటికీ రాష్ట్ర సమాఖ్య నష్టాలతోనే వుంటున్నది. అంటే కొనుగోలు అమ్మకాల నిర్వహణకు ఎంత పెద్ద ఎత్తున ఖర్చు అవుతుందో అర్థం చేసుకోవచ్చు. రాష్ట్ర స్థాయి నుండి గ్రామ స్థాయి వరకు

రాష్ట్ర సమాఖ్య అనుసరిస్తున్న ధర విధానం సవ్యంగాలేదు. ఉత్పత్తిదారులకు 5 శాతం వెన్నగల పాలకు రు. 3.12లు, 6 శాతం వెన్నగల పాలకు రు. 3.75లు, 7 శాతం వెన్నగల పాలకు రు. 4.37లు, 8 శాతం వెన్నగల పాలకు రు. 5.00లు చెల్లిస్తున్నారు. 5 శాతం లోపు వెన్నగల పాలకు అసలు ధర చెల్లించటంలేదు. ఈ విధంగా గిట్టుబాటు గాని లక్షలాది రైతాంగం తమ పాలను ప్రయివేట్ వ్యాపారాలకు విక్రయించుకుంటున్నారు. ఫలితంగా అనేక పాలశీతల కేంద్రాలు వాటి సామర్థ్యానికి తగినంత పాలు సరఫరా కానందున నష్టాలకు దాగి తీస్తున్నాయి. పాడి పరిశ్రమాభివృద్ధి సహకార సమాఖ్య యాజమాన్య లోపాలను, నిర్వహణ వ్యయాన్ని దుబారా ఖర్చులను, అవినీతి అరికట్టుకొని వినియోగదారులపై అదనపు భారాలను వేయకుండానే ఉత్పత్తిదారులకు గిట్టుబాటైన ధర ఇవ్వవలసిన అవసరం వున్నది.

గ్రామీణాభివృద్ధికి

జలగూడెం

మిత్రవాణి

భారతదేశ గ్రామీణ రంగం దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థలో అత్యధిక పాత్ర కలిగి వుంది. మిగులు భూములను స్వాధీనం చేసుకుని, దానిని గ్రామీణ పేదలు, భూమిలేనివారికి పునఃపంపిణీ చేసేందుకు అవసరమైన రాజకీయ చిత్తశుద్ధి లోపించడం వల్ల దేశ గ్రామీణ పేదరికం పునాదులు వ్రేళ్ళునుకొని పోయాయి. అత్యధునాతన సాంకేతికపరిజ్ఞానాన్ని ఇరిగేషన్ సదుపాయాలున్న ప్రాంతాలలో ధనిక రైతాంగం మాత్రమే వినియోగించుకోగలదు. కనుక ఈ వ్యత్యాసాలు యింకా పెరిగిపోయాయి. ఇది అసమాన ఆర్థికాభివృద్ధికి దారి తీసింది. దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థపై దుష్ప్రభావాన్ని చూపింది. ప్రజల వద్ద కోనుగోలు శక్తి లేకపోవడం దేశీయ మార్కెట్ ఎదుగుదలను అరికట్టింది. దరిమిలా మన ఆర్థిక వ్యవస్థ మరింతగా స్తంభనకు గురైంది.

అలాంటి ప్రత్యామ్నాయ, గ్రామీణాభివృద్ధి విధానాలను భూస్వామ్య వ్యతిరేక రైతాంగ ఆందోళనలు నిలయంగా పేరొందిన వామపక్ష సంఘటన ప్రభుత్వం పశ్చిమ బెంగాల్ లో చేపట్టింది. ప్రత్యామ్నాయ వ్యూహంలో భాగంగా మిగులు భూములను భూమిలేని పేదలకు పంచడం ద్వారా వారి శ్రమ శక్తిని వినియోగించి పెరుగుతున్న జనాభా అవసరాలను తీర్చేవిధంగా ఉత్పత్తులను పెంచడం జరిగింది. గ్రామీణ ప్రజలు ప్రత్యక్షంగా భాగస్వాములు అయినప్పుడే గ్రామీణ అభివృద్ధి సాధ్యం కాగలదని వామపక్ష సంఘటన నొక్కి చెప్పింది. దీనితోపాటు గ్రామీణ చేతివృత్తులు, చిన్న తరహా పరిశ్రమలను అభివృద్ధి పరుస్తూ వ్యవసాయాన్ని అభివృద్ధి చేసినప్పుడే ఆ లక్ష్యం నెరవేరుతుంది. ప్రజల భాగస్వామ్యం, వికేంద్రీకరణ, ప్రణాళికా రూపకల్పన, ప్రణాళికా అమలు తీరుపై గ్రామీణ ప్రాంతం అభివృద్ధి పలితాలు ఆధారపడి ఉంటాయి.

ఈ దిశలో మొదటి చర్యగా మిగులు భూములుగా గుర్తించిన 12.40 లక్షల ఎకరాలను వామపక్ష సంఘటన ప్రభుత్వం స్వాధీనపరుచుకుంది. 1987-88 నాటికి దేశవ్యాప్తంగా 20 లక్షల ఎకరాల మిగులు భూములను కేంద్ర ప్రభుత్వం స్వాధీన పరుచుకునేందుకు అవకాశం ఉండగా, ఒక్క పశ్చిమ బెంగాల్ లోనే 12.40 లక్షల ఎకరాలను స్వాధీనపరుచుకోవడం జరిగింది. దీనిలో 1989 డిసెంబరు నాటికి 8.60 లక్షల ఎకరాలను 18.01 లక్షల మంది భూమిలేని పేదలకు పంచడం జరిగింది. వీరిలో 10.05 లక్షల మంది హరిజనులు, గిరిజనులు కావడం గమనార్హం. పెద్ద ఎత్తున జరిగిన భూమి పంపిణీని సద్వినియోగ పరిచేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, పంచాయతీ సమితులు సంయుక్తంగా అనేక చర్యలు చేపట్టాయి.

దాని ఫలితంగా 1978లో కౌలుదారులకు రక్షణ కల్పిస్తూ "ఆపరేషన్ బల్ల" అనే చట్టాన్ని పశ్చిమ బెంగాల్ ప్రభుత్వం అమలు జరిపింది. భూమి కౌలు చెల్లించిన కౌలుదారులకు వాటాలో భాగస్వామ్యం కల్పిస్తూ ఈ చట్టం రక్షణ కల్పించింది. 1989 డిసెంబరు నాటికి ఈ చట్టం పరిధిలో 13.94 లక్షల మంది కౌలుదారులను నమోదు చేశారు. వారిలో 5.84 లక్షల మంది హరిజనులు, గిరిజనులు. ఈ చట్టం కౌలుదారులకు వారసత్వం హక్కులను కల్పించింది. పాలనా యంత్రాంగం జరిపిన విశేష కృషికి పంచాయతీరాజ్ సంస్థలు, వామపక్ష రైతు సంఘాలు ప్రత్యేకించి కిసాన్ సభ, రాష్ట్రంలోని సాధారణ ప్రజల నుంచి సంపూర్ణ సహకారం లభించింది. వడ్డీ వ్యాపారుల కబంధ హస్తాల నుండి పేద ప్రజలను దూరంగా ఉంచేందుకు ఆర్థిక సంస్థలు రుణాలను, ప్రాథమిక యంత్ర సామాగ్రిని వడ్డీ లేకుండా రుణాలుగా అందజేశారు. నాలుగు ఎకరాల సాగుభూమి లేదా సాగుకు అనువుకాని ఆరు ఎకరాల భూమి వున్న కుటుంబాలను పన్నుల నుండి మినహాయించారు. ఈ పథకం 1979-80 నాటి నుండి 16.8 లక్షల గ్రామీణ పేద కుటుంబాలకు వర్తింపజేయబడింది. 1989 డిసెంబరు నాటికి 2.41 లక్షల మంది గ్రామీణ పేదలకు ఇండ్ల స్థలాలను సమకూర్చారు.

ఐ.ఆర్.డి.పి., ఎన్.ఆర్.ఇ.పి., ఆర్.ఎల్.ఇ.డి.పి. మరియు డి.ఆర్.వై. పథకాల ద్వారా విస్తృత స్థాయిలో ఉపాధి కల్పించేందుకు చర్యలు తీసుకోబడ్డాయి. గ్రామీణ ప్రాంతంలోని పేదలకు ఆర్థిక వెసులుబాటు కల్పించేందుకు సబ్సిడీలు, విత్తనాలు, ఎరువులు, ఉచితంగా సరఫరా చేయించబడుతున్నాయి.

పశుగ్రాసం ఉత్పత్తిని గణనీయంగా అభివృద్ధి పరచడం జరిగింది. 1989-90 సంవత్సరంలో 7.2 లక్షల ఎకరాల్లో పశుగ్రాసం పెంచడం జరిగింది. చేపల ఉత్పత్తి కూడా గణనీయంగా అభివృద్ధి చెందింది. 1987-88లో 5.05 లక్షల టన్నుల చేపల ఉత్పత్తి జరుగగా, 1988-89లో 5.23 లక్షల టన్నుల ఉత్పత్తి జరిగింది. చేపల పెంపకానికి చేపల ఉత్పత్తి అభివృద్ధి సంస్థ రైతులకు సబ్సిడీలు సాంకేతిక సలహాలు శిక్షణ, ఆర్థిక సహాయం సమకూరుస్తోంది.

రాష్ట్రంలో వ్యవసాయ రంగానికి నీటి సౌకర్యం కల్పించే కార్యక్రమం ముమ్మరంగా చేపట్టబడింది. 1987-88 సంవత్సరంలో పెద్ద జల వనరుల క్రింద 17.62 లక్షల హెక్టార్లకు నీటి సదుపాయం కల్పించారు. రాష్ట్రంలో చిన్న నీటి జల వనరులను 74.69 శాతం ఉపయోగించుకుంటూ పశ్చిమ బెంగాల్ రాష్ట్రంలో దేశంలోనే అగ్రస్థానంలో ఉంది.

కృష్ణ, గోదావరి డెల్టా ప్రజలకు చిరస్మరణీయుడు

సర్ ఆర్థర్ కాబన్ (జీవితగాథ)

కృష్ణ, గోదావరి ఆనకట్టలకు రూపకల్పన చేసి జీవ జలాలను పాలాలకు పారించి సశ్యామలం చేయడంలో ప్రముఖ పాత్ర వహించినవాడు సర్ ఆర్థర్ కాబన్ బహుశా డెల్టా ప్రాంతంలో ఈయన పేరు వినని తెలుగు వారుండరేమో!

పుట్టుక రీత్యా బ్రిటిషు వాడే అయినప్పటికీ, తెలుగు ప్రజలతో తాదాత్మ్యం చెంది ఈ ప్రాంతాన్ని జీవగడ్డగా మార్చిన ఇంజనీరు కాబన్ అని చెప్పవచ్చు. 1803 మే 15వ తేదీన ఇంగ్లండులోని కాంబర్ మిర్ అబీలో ఈయన జన్మించాడు. కాబన్ వంశస్తులు ఇంగ్లండులో చాలా ప్రసిద్ధులు. తూర్పు ఇండియా కంపెనీలో ఉద్యోగరీత్యా వీరి తండ్రి భారతదేశానికి వచ్చాడు. బ్రిటన్ లో ఇంజనీరింగు శిక్షణ పూర్తిచేసిన వెంటనే ఆయన్ను రాయల్ ఇంజనీర్ (మిలటరీ) సంస్థలో ఉద్యోగానికి చేర్చుకున్నారు. 1821లో ఆయన ప్రతిభను గుర్తించి ఇంగ్లీషు వారు ఇండియాకు వంపారు. 18 సంవత్సరముల వయస్సులోనే మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీలో చీఫ్ ఇంజనీర్ వద్ద అసిస్టెంట్ సూపరింటెండెంట్ ఇంజనీర్ గా చేరాడు. చెరువుల మరమ్మత్తులు, సంరక్షణ వీరిపని. మద్రాసు నుండి బర్మా యుద్ధంలో భనవ నిర్మాణ కార్యక్రమాల్లో సహాయపడేందుకు రంగూన్ పంపబడ్డాడు. తిరిగి వచ్చిన తరువాత అనారోగ్యంపాలై భౌతికంగా బలహీనపడ్డాడు. అయినా మానసిక స్థైర్యంతో తన ఉద్యోగ ధర్మాన్ని నిర్వహించాడు.

1846కి పూర్వం నేటి గోదావరి డెల్టా ప్రాంతం యావత్తు కరువు కాటకాలతో నతమతమవుతుండేది. జనం తండోపతండాలుగా వలసలు పోతుండే వారు. ఆ విధంగా జనాభా కూడా పలుచబడింది. 'ఇరిగేషన్ ఇంజనీరు'గా ప్రసిద్ధిగాంచిన ఆర్థర్ కాబన్ ఈ ప్రాంతం మీద తన దృష్టిని కేంద్రీకరించాడు. అప్పటికే బ్రిటిషు ప్రభుత్వం ఇండ్ల వరిస్థితిపై కొన్ని నివేదికల్ని తెప్పించుకున్నది. అప్పటి కలెక్టర్ మాంట్ గామరీ సూచనపై విశాఖలో పనిచేస్తున్న ఆర్థర్ కాబన్ ను ఇక్కడికి బదిలీ చేశారు. అప్పటికే కాబన్ గోదావరి డెల్టా అభివృద్ధికి కొన్ని సూచనలు చేశాడు. అప్పుడు పత్తిపంటలో నష్టాలు రావడం, చేనేత

దెబ్బతినడం తద్వారా కంపెనీకి నష్టాలు రావడాన్ని గురించి తెలియజేస్తూ ప్రాంతంలో చెరుకుపంటను అభివృద్ధి చేయమని దిశ్చించాడు. ఈ ప్రాంత అభివృద్ధి ఆయన తండ్రి నివేదికలో 4 సూచనలు చేశాడు. 1. వరదల వల్ల పంట దెబ్బతినకుండా, గ్రామాలు మునిగిపోకుండా నది పాడవునా ఏటిగట్టును ఎత్తుపెంచి బలపర్చడం. 2. నదికి ఆనకట్టను కట్టి, ఆ నీటిని కాలువల ద్వారా పాలాలకు మళ్ళించడం. 3. పల్లపు ప్రాంతాల రక్షణకు మురుగు కాల్వల నిర్మాణాన్ని ప్రారంభించడం. 4. అవసరమైన అన్ని చోట్ల పంటనలు కట్టి, రోడ్లు వేసి డెల్టాలో లభించే సరకులను పెద్ద పెద్ద సంతలకు, రేవు పట్టణాలకు పంపే ఏర్పాటు చేయడం.

రెండు గోదావరి పాయల మధ్య భూభాగం సారవంతమైంది. దానికి అక్కడక్కడా ద్వారా నీరు మళ్ళించే ప్రతిపాదన చేశాడు. ప్రభుత్వం అనుమతి నిచ్చిన వెంటనే తను కొంతసేబ్బంది సహకారంతో పాపికొండలు మొదలు సముద్రం వరకు గోదావరి నదిని సర్వే చేశాడు. కొన్ని చోట్ల గుర్రం మీద తిరిగాడు. తన ఆరోగ్యం సరిగా లేనప్పటికీ ప్రజాహితాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని నదీ జలాల కొలతల్ని తీసుకొని, జమాఖర్చుల నివేదికను తయారుచేసి, సవివరమైన నివేదికను ప్రభుత్వానికి 1845లో పంపాడు. 23-12-1846న కంపెనీ డైరెక్టర్లలో బోర్డు (లండన్) దీనికి ఆమోదముద్ర వేసి రు.4,75,572/- లను మంజూరు చేసింది.

ఆనకట్ట ధవళేశ్వరం వద్ద కట్టాలని నిర్ణయించారు. నాటి లెక్కల ప్రకారం దీని పొడవు 3 4/5 మైళ్ళు. మంచి వరదలు వచ్చినప్పుడు ఇక్కడ 25 అడుగుల ఎత్తు నీరు, సెకనుకు 1 1/2 మిలియన్ పునపులుడుగుల చొప్పున ప్రవహిస్తుంది. దీని నిర్మాణానికి అప్పటికే ఒక నమూనా లేదు. కేవలం కాబన్ ధైర్యసాహసాలతోనే ప్రారంభించాడు. సంవత్సరంలో 6 నెలలు నీరు తక్కువగా వుంటుంది గాబట్టి అప్పుడే నిర్మాణ పని జరిగేది. ఇనుప పనులు చేసే వర్కు షాపులు, పనివాళ్ళ ఇళ్ళు కట్టుడు, ఇటుక కాల్వలు, సున్నం బట్టీలు, రాళ్ళ తవ్వకాలు, రాళ్ళు చెక్కుళ్ళు, కలప పనులు, బొగ్గుతయారీలు,

వడ్రం పనులు మొదలైన పనులతో ప్రాంతమంతా 1847 నాటికి కిటికీలలాడింది. పని తీవ్రస్థానందుకున్నప్పుడు రోజుకు 10,000 మంది కూలీల వరకు పుష్కల వారలు. ఇక్కడి వారికి ఈ రకమైన పని కూడా కొత్తే. కాబన్ కి సహాయకునిగా రామి ఇంజనీర్ కెప్టెన్ సి.ఎ.ఆర్. తోడ్పడ్డాడు. ఈయనే ఆ తర్వాత కృష్ణానదిపై అనకట్ట నిర్మాణానికి బాధ్యత వహించాడు. ఆ పని నిర్మాణస్థాయిలోనే రెండు మూడు స్థానాల వరదలు వచ్చి దెబ్బతినన్నది. ఇది తరచూ విజ్ఞేశ్వరం వద్ద జరుగుతుండేది. 1852 మార్చి 31కి ఆనకట్ట నిర్మాణం పూర్తయింది. అందుకు 6 సంవత్సరాలు పట్టింది. ఈ నిర్మాణంలోనే అద్భుతపని విధానాన్ని నిపుణుల సమూహం ప్రత్యేకంగా కొనియాడింది. ఆ తర్వాత కాబన్ కు చీఫ్ ఇంజనీర్ గా ప్రమోషన్ వచ్చింది. గోదావరి డెల్టా నిర్వహణ అధికారిగా కాబన్ తమ్ముడు ఫ్రెడరిక్ సి. కాబన్ నియమించబడ్డాడు. ఆ వెంటనే కృష్ణానది మీద విజయవాడ వద్ద ఆనకట్ట నిర్మాణం 1852లో ప్రారంభమైంది. 1855కి పూర్తయింది. దీని ఖర్చు 15 లక్షలు. మరో 15 లక్షలు కాలవ నిర్మాణానికింది. ఇంకా విధంగా ఇంకా దక్షిణాదిలో అనేక నదులకు ఆనకట్టలకు కాలువల నిర్మాణానికి కాబన్ పలు పథకాలు తయారు చేశాడు.

అందుకే ఆయన్ను 'అపరభగీరథ' అని అంటారు. బ్రిటిషు వారు భారతీయులను చేసిన కొన్ని మంచిపనులలో ఇది ఒకటి. దీన్ని చిత్తపట్టితో నిజాయితీగా అమలు జరిపిన కార్యదీక్షాపరుడు శ్రీ ఆర్థర్ కాబన్. కాబన్ సాదా జీవితాన్నే గడిపేవాడు. గోదావరి నిర్మాణ సమయంలో ఏటి ఒడ్డున ఒక తోటలో చిన్న తాలూకుల ఇల్లు కట్టుకుంటుంటే సహా వున్నాడు. అప్పుడే దీని వరదలొచ్చినప్పుడు ఈ ఇంట్లో కూడా నీరు ప్రవేశించేది. పాములు కూడా వచ్చేవి అయినా ఇల్లు మార్చలేదు. సూర్యోదయం కాకమునుపే లేచి పర్యవేక్షణకు వెళ్ళేవాడు. ఈయన సేవలకు గుర్తింపుగా బ్రిటిషు ప్రభుత్వం 1860లో 'సర్' బిరుదు నిచ్చి గౌరవించింది. 1899 జూలై 14వ తేదీన ఈ 96వ ఏట మరణించాడు. అయినా ఆయన జ్ఞాపకాలు చెదరలేదు. గోదావరి ఆనకట్టతో పాటు కాబన్ కూడా సజీవుడే గదా!

వి. శ్రీనివాసరావు.

వీరాంగనలను సృష్టించిన

మల్లారెడ్డి గూడెం పోరాటం

నల్లగొండ జిల్లా మేళు చెరువు సుందలంలో కృష్ణానది సమీపాన ఒక కుగ్రామం ఉంది. దానిపేరే మల్లారెడ్డి గూడెం. నేటి విద్యా, సాగరికతలకు, రాకపోక సంబంధాలకు దూరంగా ఉన్న ప్రదేశం. అయినా నేటికీ ఆత్మగౌరవంతో నిలబడి స్వేచ్ఛకోసం ప్రాణాలర్పించిన వీరుల, వీరాంగనల రక్తధారలతో వేళ్ళానుకొని నిలిచియున్నది. నైజాం నిరంకుశత్వానికి స్యథిరేకంగా సాగిన ఆ మహత్తర పోరాటంలో మల్లారెడ్డి గూడెం ప్రజల ప్రతిఘటన మహానైపుల్యమైనది. నాటి అమరుల రక్తధారులతో మిళితమై వున్న కఠోర సత్యానికే ఈ వ్యాసం వెల్లడిస్తుంది.

“ముందుగా మా తిండి గింజలు మాకివ్వండి. తిండిలేక ఆకలిమంటతో ఆసువులు బాసేకన్నా మీ ఆపీసు ముందే పడి చస్తాము” అని నాటి మజూర్‌నగర్ తాలూకా కేంద్రం ప్రభుత్వ ఆపీసు ముందు వేలాది రైతు, కూలీల ఆర్తనాదాలు మిన్ను ముట్టాయి.

నిజాం మిలటరీ రాక:

1945-46 ఆ సంవత్సరం కఠోరమైన కరువు రోజులు. కాగా అప్పటికే అర్ధాకలితో కూడుతున్న రైతు కూలీల ఇళ్ళల్లో వున్న కాస్తా తిండి గింజలను నిజాం బందిపోటు దొంగలు లూటీ చేసుకువచ్చారు. అప్పటికీ ఎదురుమాట చెప్పే ధైర్యం లేని రైతాంగం నోటి నుండి వెలువడిన ఆర్తనాదాలు ఇవి. సమాధానం చెప్పలేని అధికారులు కొంత ధాన్యాన్ని ప్రజలకు తిరిగి ఇవ్వక తప్పలేదు. అదీ నిజాం బందిపోటు దొంగల కన్నెర్రకు కారణమై ‘అన్నెం పున్నెం ఎరుగని ఆ ఆమాయక ప్రజల హృదయానికి ఈ లూటీయే నూనని గాయంగా పరిణమించింది.

1946 డిసెంబరు 1వ తేదీ ఉదయం నూడు గంటలకే నాటి నిజాం మిశ్రీ ముష్కరులు గ్రామం చుట్టుముట్టారు. అప్పటికే మెలకువతో వున్న రైతులు కూలీల ముందు గ్రామములో ప్రవేశించే సాహసం లేక గ్రామాన్ని స్వాధీనం చేసుకొనుటకు దారులు, రహదారులు వెతుకుతూ సరియం పన్నుతున్నారు. తెల్ల తెల్ల వారుతుండగా కనిపించిన ముష్కర, క్రూర ముఖాలను, వారి సూరణగాయుధాలకు కీంచిత్తు కూడా జంకని ఆ మహాజనం మరింత కోపాద్రిక్తులై తెగింపుతో

ఆత్మరక్షణకు బాగాగా విడిపోయి ప్రతిఘటనకే సన్న: పుయ్యారు. నిరాయుధులైన ఆ జనం

భీమిరెడ్డినరసింహారెడ్డి
అధ్యక్షులు.
ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతుసంఘం

యొక్క పోరాట దీక్షను వసిగడుతున్న సాయుధులైన మూకలు ముందడుగు వేయడానికి సాహసించలేక పోయాయి.

అందువలన తియ్యని మాటలతో లోబరుకొని, లొంగదీసుకోవడానికి అధికారిగా ఉన్న కలెక్టర్ నంగనాచి కబుర్లతో మంతనాలు ప్రారంభించారు. కాని ప్రాణాల్తోడి అయినా సరే నిజాం నిరంకుశ సంకెళ్ళను బ్రద్దలుకొట్టి స్వేచ్ఛను సాధించదలచుకొన్న ఆ జనం ముందు యివేమీ పనిచేయలేదు.

కొద్దిసేపు గంభీరమైన నిశ్శబ్దంతో కూడుకున్న వాతావరణం. కాని దీని చాటుననే ఆధునిక ఆయుధాలతో మూకుమ్మడి హత్యాకాండ సాగించుటకు సన్న: పువుతున్న నిజాం మిశ్రీ మృగాల దాగుడు మూతలు! యిటు ఆత్మరక్షణకు సిద్ధపడుతున్న మల్లారెడ్డి గూడెం మహాజనం గంభీర సన్నద్ధత.

కలెక్టర్ కుట్ర

అప్పటికీ ఉదయం 11 గంటల సమయం. గ్రామ నాయకులను సంప్రదించుటకు రమ్మని కలెక్టరు కబురు పంపారు. అప్పటి గ్రామ నాయకులు యనబోలు అప్పిరెడ్డి, మరి యిద్దరు కలసి రెండడుగులు ముందుకు వెళ్ళి కలెక్టరుతో “మేం చర్చలకు రావాలంటే మీరు తుపాకులు పక్కన పెట్టాలి” అని కేకవేసి చెప్పారు.

తుపాకులు పక్కన పెట్టకపోతే మేం చర్చలకు రాము అని చెప్పి గ్రామ నాయకులు వెనుతిరిగి కొంత దూరం వచ్చారు. అప్పుడు కపటబుద్ధితో వున్న కలెక్టర్ నోటినుండి ‘పెర్ అనే శబ్దం వెలువడగానే వేగంగా దూసుకు వచ్చిన రైపిల్ గుళ్ళు గ్రామ నాయకుడు యనబోలు అప్పిరెడ్డిని అందుకొని, అదే మార్గంలో అడ్డొచ్చిన నందిరెడ్డి, నర్సిరెడ్డి, ముంగి పోయ్యల ప్రాణాలను

బలిగొన్నది. రైపిల్ గుండ్లతో క్షతగాత్రుడైన అప్పిరెడ్డి రక్తం వలవల కారుతుండగా, ప్రజల మధ్యకు అతికష్టంగా అడుగుపెడుతూ, కోరమీసం మెలివేస్తూ, కొన ఊపిరితోనే కనుగుడ్లు కదిలించి ‘పోరాటం కొనసాగించండి’ అనే తుది గంభీర వాక్కులతో చివరి శ్వాస పదిలాడు. ఆ పిలుపును అందుకున్న ఆత్మీయులు మరికొంత మంది గాయపడగా, వీధులలో రక్త ప్రవాహం అటువైపు నుండి నిజాం ముష్కరుల సూరణాయుధాల రణగొణ ధ్వనులు. కాని ఆ కీరాతకులు ఆశించినట్లుగా నిరాయుధంగా వున్న ఆ జనం చెదిరిపోలేదు. పోదల్చుకోలేదు. విజయమో వీరనవ్వగ్గమో తేల్చుకోవాలని నిర్ణయించుకొన్నారు.

గ్రామానికి దారులున్న అన్నివైపుల నుండి వడిశలలతో సమీప గోడలు, చెట్లను చాటు చేసుకొని రైపిల్ గుండ్లను తప్పించుకుంటూ, వడిశల రాళ్ళతో వర్షధారగా విసురుతూ హెరారాహెరారిగా పోరు సాగిస్తున్నారు. ముందుకు తోసుకువస్తున్న ముష్కరుల తల కవచాల్లో వడిశల రాళ్ళు దెబ్బలకు ఎగరగా, వారి తలలు పగలగా మిలటరీ ముట్టడి మరింత ముందుకు తీసుకురావడం సుసాధ్యంగా లేదు. అందువల్ల రాకెట్లను చెట్టుచేమలను రక్షణగా తీసుకుంటూ ఆ సెనికుల్లో కొందరు ఉపాయంగా ముందుకు తోసుకువస్తున్నారు.

ముందుకొచ్చిన వీరనారులు

ఇటు గాయపడుతూ, నేల కొరుగుతున్న నోటి యోధులను గమనించి మరింత క్రోధాగ్నితో బుసలుగొడుతున్న జనంలోంచి ఒక జట్టు గ్రామ దక్షిణ భాగానికి వెళ్ళి తుపాకీ గుళ్ళను లెక్క చేయకుండా విసురుతున్న నోటి యోధులకు, నోటికోడెలైన పంగు భూషమ్మ, తిరప్పతమ్మలు రాళ్ళు పెకెత్తి అందించసాగారు. కాని ముందుకు తోసుకొనివచ్చిన ఈ దళాన్ని కనిపెట్టిన నిజాం ముష్కరులు గురిపెట్టికాల్చారు. ఆ గుళ్ళు దెబ్బలకు పల వల రక్తం కారుతున్న వడిశల రాళ్ళు విసురుతూనే నేలకొరిగారు ఈ వీరాంగనలు. రణరంగంలో రక్తం ధారపోసి ప్రాణాలర్పించిన యీ వీర నారీసుణుల సామాన్య హరిజన కుటుంబీకులు, సామాన్య వ్యవసాయ కార్మికులు. వారు అప్పటికే

మిగతా 27 వసటిలో

అధికధరలతో రైతులవెతలు

ధరల పెరుగుదల గురించి చెప్పడానికి శ్రేణి ఉపమానాలు అనవసరం. వాటికవే సాటి. మరీ ఈ గల్ఫ్ యుద్ధం ఆరంభమయిన తర్వాత అసలు ధరలు ఎందుకు పెరుగుతాయో అర్థంకాని పరిస్థితి ఏర్పడింది. గల్ఫ్ యుద్ధానికి ముందే ధరలు విపరీత వేగంతో పెరుగుతూ వున్నాయి. ఒక్క ఏడాది కాలంలో అనేక నిత్యావసర సరుకుల ధరలు రెట్టాపు పెరిగాయి. ఉల్లిపాయలు లాంటి వాటి వరకు అనేకరెట్లు పెరిగాయి. బియ్యం, గోధుమ పిండి, చక్కెర, కాఫీ పొడి, టీ పొడి, కందిపప్పు, మరగాయలు అన్నిటికన్నా ఎక్కువగా శనగనూనె ధరలు పెరిగిపోయాయి. ఎక్కడో సింధుశాఖలో జరిగే యుద్ధానికి యిక్కడి ఉప్పు, చింతపండు లాంటి సరుకులకు సంబంధం ఏమిటో అర్థంకాదు. యుద్ధం ఆరంభమయినట్లు వార్త వచ్చిందోలేదో దేశమంతటా ధరలు ఒక్కసారిగా భగ్గుమన్నాయి. అప్పటి వరకు కె.జి. రు. 38లుగా వున్న శనగనూనె రు. 40లు, రు. 42లుకు పెరిగిపోయింది. కొన్నిచోట్ల రు. 45లు కూడా అమ్మింది. ఆలాగే బియ్యం, గోధుమ పిండి, కందిపప్పు ధరలయిన వాటి ధరలు కె.జి.కి రు. 1 నుండి రు. 2లు అంతకాన్న ఎక్కువ కూడా పెరిగాయి. అంతేందుకు ఆఖరికి ఉప్పు ధర కూడా గల్ఫ్ యుద్ధం పుణ్యమా అంటూ పెరిగింది.

గల్ఫ్ యుద్ధానికి, ఈ నిత్యావసర సరుకులకు ఏమైనా సంబంధం వుందా? ఏమాత్రం లేదు. అయినప్పటికీ యుద్ధం పేరు చెప్పి వ్యాపారస్తులు, మధ్యదళారీలు ధరలను విపరీతంగా పెంచేశారు. గల్ఫ్ తో ఏమీ సంబంధంలేని నిత్యావసర సరుకులను పెంచినవారు. ఎంతోకొంత సంబంధం వున్న డీజిలు, పెట్రోలు, కిరోసిన్ లాంటి వాటిని ఎందుకు వదిలిపెట్టారు. యుద్ధం ఆరంభం అయిన వెంటనే పెట్రోలియం ఉత్పత్తులకు విపరీతమైన బ్లాక్ మార్కెట్ ఏర్పడింది. లీటరు డీజిలు రు. 5 నుండి రు. 10లు అదనంగా అమ్మింది. పెట్రోలు లీటరు రు. 25, రు. 30లు అమ్మింది. కిరోసిన్ లీటరు రు. 8లుకు చేరుకొంది. వాస్తవానికి ఇవేవీ ప్రైవేటు వ్యాపారుల చేతిలో సరుకులు కావు. పూర్తిగా ప్రభుత్వం పంపిణీ చేశేవి. మరో ప్రక్కన ప్రభుత్వం కూడా పెట్రోలియం ఉత్పత్తుల సరఫరా తగినంత వుందని చెబుతూనే వుంది. పైగా అంతర్జాతీయ మార్కెట్ లో యుద్ధం ఆరంభం అయిన తర్వాత

పెట్రోలియం ధరలు తగ్గాయి. కాని యిక్కడ మాత్రం ఏటికీ విపరీతంగా బ్లాక్ మార్కెట్ ఏర్పడింది. ధరలు ఒక్కసారిగా పెరిగిపోయాయి. యుద్ధంలాంటి పరిస్థితి మరలా చేసుకొని వ్యాపారుల రీలు పలు పెంచాలని ఎప్పుడూ ప్రయత్నిస్తారు. వీరి ప్రయత్నాలను ప్రభుత్వం అరికట్టాలి. ఇక్కడ ముఖ్యమంత్రి, అక్కడ ప్రధానమంత్రి లక్షమ వ్యాపారులపైన బ్లాక్ మార్కెట్ ర్యూన్ కఠిన చర్యలు గెకొంటామని నిప్పులు కురిపించారే తప్ప, సమర్థవంతంగా అరికట్టింది లేదు. ప్రభుత్వం చేతకాని తనంవల్లనే ఈ ధరలు ఇంతగా పెరిగాయి.

ధరల పెరుగుదలవల్ల సామాన్యులందరితో పాటు రైతులు కూడా విపరీతమైన బాధలనుభవిస్తున్నారు. ధరలు పెరిగిన అనేక నిత్యావసర సరుకులను రైతులు ఉత్పత్తి చేస్తున్నారన్నది వాస్తవం. అయితే ప్రతి రైతు అన్నింటిని ఉత్పత్తి చేయడు. ఉదాహరణకు పరి వండించిన రైతు బియ్యం మార్కెట్లో కొనకపోవచ్చు. శనగనూనె, ఉల్లిపాయలు మొదలైన అన్నింటిని అధిక ధరలకే తెచ్చుకోవాలి. రైతులు ఇంజన్లకు, ట్రాక్టర్లకు, క్రిమిసంహారక మందులు పంచకారీచేసే యంత్రాలకు వినియోగించే డీజిలు, పెట్రోలు, కిరోసిన్ ధరలు ఒక్కసారిగా పెరగడం, లేదా అదృశ్యమే అవడంతో వ్యవసాయానికి అనేక ఆటంకాలు ఎదురయ్యాయి. ఎరువులు, క్రిమి సంహారక మందుల ధరలు యిప్పటికే ఎంతో అధికంగా వుండి రైతు సతమత మవుతున్నాడు. పెట్రోలియం ఉత్పత్తులను ముడిసరుకులుగా ఉపయోగించే వీటి ధరలు గల్ఫ్ యుద్ధం ఫలితంగా తప్పక పెరుగుతాయి. దీనితో రైతు మరిన్ని యిబ్బందుల పాలవుతాడు. రైతు అనేక కష్టనష్టాలకోర్చి పంటలు పండిస్తున్నాడు. అధిక ఉత్పత్తిని సాధిస్తున్నాడు. కాని దీనికి తగిన ప్రతిఫలం ముట్టడంలేదు. దళారీలు కారుచౌకగా కాజేస్తున్నారు. మరో ప్రక్కన యిదే సరుకులను వినియోగదారులకు విపరీతమైన ధరలకు విక్రయిస్తున్నారు. ఈ విధంగా మధ్యదళారీలు అటు వినియోగదారునీ, ఇటు రైతునూ దోపిడీచేసి తేగబలుస్తున్నారు.

ఉదాహరణకు గత రెండేళ్ళుగా ఆహార దాన్యాల ఉత్పత్తి రికార్డుస్థాయిలో వున్నదని ప్రభుత్వమే చెబుతున్నది. ఏడాదికి 17.5 కోట్ల బన్నులు పండాయని అంచనా. ఇంతపండించినా రైతులకు ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ధర సైతం

అధిచడంలేదు. పరిధాన్యం సూపర్ ఫైన్ రకం 75 కె.జి.ల బస్తాకు ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన సేకరణ ధర రు. 168లు. ప్రభుత్వం ఎఫ్.సి.ఐ ద్వారా దాన్యాన్ని సేకరిస్తుంది. అయితే తగిన సంఖ్యలో ఎఫ్.సి.ఐ. కొనుగోలు కేంద్రాలను మాత్రం ఏర్పాటు చేయలేదు. కేంద్రాలున్నచోట్ల కూడా అక్కడి అధికారులు పెట్టే అభ్యంతరాలకు భయపడి రైతులు ఎఫ్.సి.ఐ. వద్దకు సరుకు తీసుకు వెళ్ళలేకపోతున్నారు. ఎఫ్.సి.ఐ. అధికారులు టోకు వ్యాపారులతో లాలూచీపడి వారివద్దనే దాన్యాన్ని సేకరిస్తున్నారు. అధికారులు అవినీతికి పాల్పడటం వల్లనే రైతుల వద్దనుండి దాన్య సేకరణ జరగటం లేదన్నది స్పష్టం. ఈ విషయాన్ని రాష్ట్ర పౌరసరఫరాల శాఖ మంత్రి స్వయంగా అంగీకరించారు. ఈ ఏడాది రాష్ట్రంలో ఎఫ్.సి.ఐ. 18 లక్షల బన్నుల దాన్యాన్ని సేకరించగా, రైతుల వద్దనుండి నేరుగా సేకరించినది కేవలం 4 వేల బన్నులు మాత్రమేనని మంత్రి చెప్పారు. గత్యంతరంలేక రైతులు ప్రైవేటు వ్యాపారుల వద్దకు వెళితే సూపర్ ఫైన్ రకం దాన్యం బస్తాకు రు. 160, రు. 162లను మించి రావడంలేదు. ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ప్రకారం రైతులకు చెల్లించినా కె.జి. బియ్యం రు. 350లకా తేలిగ్గా అమ్మించవచ్చు. కాని మంచి బియ్యం కె.జి. రు. 7ల అమ్ముతున్నాయి.

చక్కెర ధరకూడా అంతే. రాష్ట్రంలోను, దేశంలోను కూడా ఈ ఏడాది చెరకు పంట బాగా వుందని, చక్కెర ఉత్పత్తి 122 లక్షల బన్నులు వుండవచ్చునని ప్రభుత్వమే చెబుతున్నది అయినా స్వేచ్ఛా విపణిలో చక్కెర ధర కె.జి. రు. 8.50లు దాటిపోయింది. చెరకు పండించే రైతుకు మాత్రం బన్నుకు రు. 376లు కూడా అధిచడంలేదు. బాగరెడ్డి కమిటీ సిఫార్సుల ప్రకారం 8.5 శాతం రికవరీపై బన్నుకు రు. 310లు, యితర ప్రోత్సాహకాలతో ధర నిర్ణయించుకుంటే ప్రభుత్వం న సేమిరా అంగీకరించడంలేదు. బన్ను చెరకుకు 85 కె.జి.ల చక్కెర వస్తుంది. మొలాసిస్, ఇతర ఉప ఉత్పత్తుల ద్వారా మిల్లు ఖర్చులు వస్తాయి రైతుకు చెరకుకు బన్నుకు రు. 400లు యిచ్చినా కె.జి. చక్కెర ధర రు. 4-70లు పడుతాయి అంటే చౌక దుకాణాలలో అమ్మే చక్కెర ధర కూడా లాభంతో కూడుకున్నదే. 55 శాతం చక్కెరను మిల్లర్లు స్వేచ్ఛా మార్కెట్లో

అమ్ముకోవచ్చు. ఈ విధంగా చక్కెర మిల్లు యజమానులు ఎంతగా లాభాలను ఆర్జిస్తున్నదీ అర్థం చేసుకోవచ్చు.

శనగనూనె వుందే క్వంటాలు వేరుశనగ కాయలేకు కనీసం 30 కె.జి.ల నూనె వస్తుంది. దానిలో వచ్చే పిండి మిల్లు ఖర్చులకన్నా ఎక్కువే వుంటుంది. కాని రైతుకు యిటీవల వరకు ప్రభుత్వ వేరుశనగ క్వంటాలుకు రు. 600లు మాత్రమే పులిగివాయి. అంటే కె.జి. శనగనూనెను రు. 20 వాలుకు అమ్మించవచ్చునన్నమాట. వేరుశనగ కాయల ధర పెరగకుండానే శనగనూనె ధర పెరగడం కె.జి. రు. 38లు వరకు వెళ్ళింది. గల్ఫ్ యుద్ధం వచ్చిన తర్వాత రు. 40లు మించి వెళ్ళిపోయింది. నూనె ధర యింతగా పెరిగితే శనగ కాయల ధర మాత్రం క్వంటాలు రు. 900లు పెంచు మాత్రమే వుంది.

నూనె పెరగడం వంటి ప్రతిపండు పనులూ అయితే ఇటు పండించే రైతును, అటు అమ్మించే వ్యాపారుని వ్యాపారస్తులూ, మధ్యదశారీలూ విపరీతమైన దోపిడీకి గురిచేస్తున్నారు.

వేరుశనగ ధరల పెరుగుదల విషయంలో మధ్యదశారీలతో పాటు, ప్రభుత్వ విధానాలు కూడా దోషప్రదాన పాత్ర వహిస్తున్నాయి. ముఖ్యంగా తన బడ్జెట్ విధానాలలో ప్రభుత్వం ధరల పెరుగుదలకు దోహదపడుతుంది. బడ్జెట్ అంటే ఆదాయ, వ్యయల అంచనా. ఆదాయంకన్నా, ఖర్చు ఎక్కువైనప్పుడు ప్రభుత్వం బడ్జెట్ లో లోటును సమర్థవంతంగా పూడ్చడానికి అదనపు పన్నులు, ముద్రపన్నులు అంటే మార్కెట్ లోని సరుకుల కన్నా, అధిక మొత్తంలో డబ్బురంగంలోకి వస్తుంది. పరితంగా ధరలు పెరిగిపోతాయి. ఈ దోపిడీ ఏడాదికేడాదికి విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నది.

1981-82 కేంద్ర బడ్జెట్ లో కేవలం రు. 1400 కోట్లుగా వున్న లోటు, 1985-86కు రు. 5315 కోట్లకు పెరిగింది. రాజీవ్ గాంధీ హయాంలో ప్రభుత్వం పెరిగి 1989-90 బడ్జెట్ లో రు. 11,175 కోట్లకు చేరింది. నేషనల్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం 1990-91 సంవత్సరానికి సమర్పించిన బడ్జెట్ లో లోటును రు. 7206 కోట్లుగా చూపింది. దీనిని గల్ఫ్ యుద్ధంతో పాటు, అనేక పరిణామాలవల్ల ప్రభుత్వం రు. 13000 కోట్లకు చేరుకోగలదని ప్రభుత్వం ఈ స్థితిలో ధరలు యింకెంతగా పెరిగేదో ఊహించుకోవచ్చు.

వేరుశనగ ఖర్చుకు, అనుగుణంగా ప్రభుత్వం తన బడ్జెట్ లో పెంచుకోలేక పోవడంవల్లనే లోటు పెరుగుతున్నది. ఆదాయం పెంచుకోవాలంటే ప్రభుత్వం సంపన్నులపై పన్నులు వేయాలి. కాని సంపన్నుల ప్రయోజనాలకోసమే పనిచేసే ఈ ప్రభుత్వం పన్నులపై పన్నులు మోపలేక పోతున్నది. మరో ప్రక్కనే సామాన్యులపైనే అధికంగా భారంపడే పన్నులను మాత్రం విపరీతంగా పెంచుతున్నది.

పెంచివేస్తున్నది. ప్రభుత్వ ఆదాయంలో ప్రత్యక్ష పన్నుల వాటా ఏడాదికేడాదికి విపరీతంగా తగ్గిపోతున్నది.

ప్రత్యక్ష పన్నులు, పరోక్ష పన్నుల శాతం

	1950-51	'60-61	'70-71	'80-81	'84-85	'90-91
ప్రత్యక్ష పన్నులు	36.79	29.77	21.23	16.47	15.18	14.00
పరోక్ష పన్నులు	63.21	70.23	78.76	83.53	84.82	86.00

సంపన్నులపై పన్నుల భారాన్ని తగ్గించి, సామాన్యులపై భారాన్ని ప్రభుత్వం ఎలా అధికం చేసింది పై పట్టిక చూస్తే స్పష్టమవుతున్నది. అంతేకాదు సంపన్నులు అప్పుడే విధించిన ఈ కొద్దిపాటి పన్నులను కూడా మార్చిగా చెల్లించడంలేదు. పన్నుల ఎగవేతలో గత్తు సంస్థలు అగ్రస్థానంలో వున్నాయి. ఈ విధంగా సంపన్నులపై పన్నులు విధించలేని ప్రభుత్వం, ఆ సంపన్నుల వద్దనే అప్పులు తీసుకొని వేలాది కోట్ల రూపాయలు వడ్డీ, అసలు రూపంలో చెల్లిస్తున్నది. 1990-91 బడ్జెట్ ఆదాయంలో ప్రధాన ప్రత్యక్ష పన్నులైన కార్పొరేషన్ పన్ను, ఆదాయం పన్నుల వాటా 10 శాతంకాగా, అంతర్గత రుణాలు 23 శాతంగా వున్నాయి. నేడు ప్రభుత్వ అంతర్గత రుణాలు దాదాపు రు. 3 లక్షల కోట్లు వున్నాయి. వీటిపై చెల్లింపులకు 1990-91 బడ్జెట్ లో ప్రభుత్వం రు. 20,850 కోట్లు కేటాయించింది. ఇది దేశ రక్షణ వ్యయంకన్నా అధికం. దేశంలో చాలక విదేశాలనుండి కూడా ప్రభుత్వం దండిగా అప్పులు చేసింది. విదేశీ రుణాలు నేడు రు. 1,25,000 కోట్లు వున్నాయి. వీటిపై చెల్లింపులకు ఎగుమతులపై లభించే ఆదాయంలో 30 శాతాన్ని వినియోగిస్తున్నాము. ఈ చెల్లింపుల భారం తక్కువగా వుంటే ఎగుమతుల ద్వారా లభించే విదేశీ మారక ద్రవ్యంతో మనకు అవసరమైన సరుకులను దిగుమతి చేసుకొని ధరలు పెరగకుండా జాగ్రత్తపడవచ్చు. సంపన్నులపై ప్రత్యక్ష పన్నులను అధికంగా విధిస్తే, ధరలు పెరుగుదలకు నేరుగా కారణమయే పరోక్ష పన్నుల భారాన్ని తగ్గించ వచ్చు. కాని ప్రభుత్వం ఈ పని చేయలేకపోతున్నది.

ప్రభుత్వ విధానాల్లో ధరల పెరుగుదలకు కారణమయ్యే మరొక ప్రధాన అంశం నియంత్రణ ధరలు. ఇనుము, ఉక్కు, బొగ్గు, పెట్రోలియం ఉత్పత్తుల లాంటి ధరలను ప్రభుత్వమే నిర్ణయిస్తుంది. ఈ ధరల పెరుగుదల వల్ల అనేక పారిశ్రామిక వస్తువుల ధరలు, రవాణా ఛార్జీలు పెరుగుతాయి. 1990-91 బడ్జెట్ లో ప్రభుత్వం వంట గ్యాస్ మినహాయితర పెట్రోలియం ఉత్పత్తుల నన్నింటినీ పెంచివేసింది. ఉక్కు,

బొగ్గు ధరలు అంతకు ముందే పెరిగాయి. రైల్వే ఛార్జీలకు పెంచింది. గల్ఫ్ సబ్సిడీ తర్వాత పెట్రోలియం ఉత్పత్తులపై 25 శాతం గల్ఫ్ సర్ఛార్జీ విధించింది. ఈ సర్ఛార్జీని ఆర్టీసీ వంటి రవాణా సంస్థలూ, ఇతర సంస్థలూ వినియోగదారులపైకి బదిలీ చేశాయి. ప్రభుత్వం సామాన్యుడిపై ఎంతగా అదనపు భారాలను మోపుతున్నదీ 1990-91 బడ్జెట్ లో పన్నులు, ఇతర భారాల విధింపును ఉదాహరణగా తీసుకొనవచ్చు.

1990-91 సామాన్యుడిపై బడ్జెట్ లో భారాలు

సెంట్రల్ ఎక్సైజ్	రు. 778 కోట్లు
కస్టమ్స్	రు. 980 కోట్లు
ఇతర పన్నులు	రు. 15 కోట్లు
పోస్టల్ ఛార్జీలు	రు. 172 కోట్లు
టెలిఫోన్ ఛార్జీలు	రు. 600 కోట్లు
రైల్వే ఛార్జీలు	రు. 847 కోట్లు
పెట్రోలియం ఉత్పత్తులు	రు. 1400 కోట్లు

ఈ భారాలు చాలవన్నట్లు చంద్రశేఖర్ నడమంత్రపు ప్రభుత్వం మరో రు. 1342 కోట్ల ఎక్సైజ్, కస్టమ్స్ పన్నులను విధించింది. నూతన బడ్జెట్ లో మరిన్ని పన్నులకు సిద్ధంగా వుండాలని చెబుతున్నది. అంతేకాదు, ఐ.ఎం.ఎస్. లాంటి సంస్థలను సంత్రిప్తిపరచి పెద్ద మొత్తంలో రుణాలను తీసుకునేందుకై, సబ్సిడీలపై కోత విధిస్తాన్నట్లు ముందుగానే చెబుతున్నది. ఇవన్నీ ధరలు, మరింతగా పెరగటానికి దారితీసే చర్యలు.

అధిక ధరలనుండి సామాన్యులకు ఎంతోకొంత వెసులుబాటు కల్పించేది ప్రభుత్వ పంపిణీ వ్యవస్థ. అసలే అరకొరగా వున్న ఈ వ్యవస్థను తూట్లు పాడవడానికి కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు పోటీపడి పనిచేస్తున్నాయి. ప్రభుత్వ పంపిణీ వ్యవస్థను అవసరమైన వారికే పరిమితం చేసి సబ్సిడీల భారం తగ్గించుకుంటానని చంద్రశేఖర్ చెబుతున్నాడు. ఇది ఎట్టి పరిస్థితిలోను అంగీకరించడానికి వీలులేనిది. ప్రభుత్వ పంపిణీ వ్యవస్థను పటిష్టపరచి, అందరికీ అందుబాటులో వుండేలా విస్తరించాలి. ప్రధానమైన నిత్యావసర సరుకులన్నింటినీ, పట్టణ ప్రాంతాలలోను, గ్రామీణ ప్రాంతాలలోను చౌక దుకాణాల ద్వారా సరఫరా చేయాలి. దీనికోసం ప్రభుత్వంపై వత్తిడి తేవాలి. వీటితోపాటు ప్రభుత్వం అనుసరిస్తు సంపన్న వర్గాల అనుకూల విధానాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడాలి. అధిక ధరలకు వ్యతిరేకంగా జరిగే ఈ పోరాటంలో ఇతర ప్రజాతంత్ర శక్తులతో పాటు, రైతాంగంకూడా పెద్ద ఎత్తున కదిలి పాల్గొనాలి.

-జి.వి.

మెట్టపంటలు-మేలువంగడాలు

మనదేశంలో పండే ముతక ధాన్యాలలో జొన్న, మొక్కజొన్న, సజ్జ, రాగి, ఇతర చిరుధాన్యాలు ముఖ్యమైనవి. జనభాలో గణనీయ సంఖ్యలో ఈ చిరుధాన్యాలను ఆహారంగా వినియోగించుకుంటున్నారు. అంతే గాక వశునంబద మొత్తానికి వీటి వల్ల గ్రానం అందుతోంది. చిరుధాన్యాలకు సాధారణంగా తక్కువ సారవంతమైన భూముల్లో వర్షాధారంపై పండిస్తారు. వీటిలో అధిక దిగుబడి వంగడాలు వచ్చిన తర్వాత దిగుబడి బాగా పెరిగింది.

చిరుధాన్యాల దిగుబడి

కొత్త వంగడాలు హైబ్రిడ్ రకాలు
రాక ముందు వచ్చిన తర్వాత
(1960-65) (1985-88)
(హెక్టారుకు కిలోల్లో)

జొన్న	507	690
మొక్కజొన్న	976	1248
బజ్రా	340	445
రాగి	760	1060
ఇతర చిరుధాన్యాలలో	418	402

ప్రస్తుతం చిరుధాన్యాల దిగుబడి యధాతథంగా ఉంది. అందువల్ల సజ్జ, జొన్న, మొక్కజొన్నలలో అధిక దిగుబడి వంగడాన్ని రూపొందించేందుకు ఎనిమిదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలంలో భారీపరిశోధనా కార్యక్రమాన్ని చేపట్టారు. ఈ కార్యక్రమాన్ని భారత వ్యవసాయ పరిశోధనామండలి నిర్వహిస్తోంది.

జొన్నలో అధిక దిగుబడి వంగడాలు: మెట్ట ప్రాంతాల్లో వరి, గోధుమ తర్వాత జొన్న పంట మూడవ స్థానంలో ఉంది. 1965-66 సంవత్సరంలో అధిక దిగుబడి వంగడాలను ప్రవేశపెట్టడం ఒక ముందంజ సి.ఎస్.హెచ్. వంగడాన్ని ప్రవేశపెట్టడంతో హరిత విప్లవంలో అడుగు పెట్టింది. తర్వాత కాలంలో మరికొన్ని అధిక దిగుబడి వంగడాలను రూపొందించారు. సి.ఎస్.హెచ్.9 తాజా జొన్న వంగడం దేశం మొత్తం మీద జొన్న పంట 15.7 మిలియన్ హెక్టార్లలో పండుతోంది. 11.96 మిలియన్ బన్నుల జొన్నలు పండుతున్నాయి.

జొన్న పండించే రాష్ట్రాల్లో పంట విస్తీర్ణం, ఉత్పత్తి విస్తీర్ణం ఉత్పత్తి

ఖరీఫ్ రబీ మొత్తం ఖరీఫ్ రబీ మొత్తం

మహారాష్ట్ర	2.97	3.89	6.66	3.89	2.96	5.85
మధ్యప్రదేశ్	2.09	2.09	1.93	-	1.93	

కర్ణాటక	0.78	1.88	2.46	0.75	0.7	1.47
---------	------	------	------	------	-----	------

ఆంధ్రప్రదేశ్	0.82	0.75	1.57	0.54	0.49	1.03
--------------	------	------	------	------	------	------

తమిళనాడు	0.63	0.14	0.77	0.60	0.17	
----------	------	------	------	------	------	--

0.76

ఉత్తరప్రదేశ్ 0.59 - 0.59 0.44 - 0.44 మహారాష్ట్ర జొన్నపంటలో - గోధుమ ఉంది. రబీ సీజన్లో అక్కడ ఇది ప్రధాన పంట అన్ని రాష్ట్రాల్లోనూ సి.ఎస్.హెచ్-5, సి.ఎస్.హెచ్-9 జొన్న వంగడాలను విస్తారంగా వాడుతున్నారు. తొలకరిలోనూ, ఖరీఫ్లోనూ, రబీ ఆనువుగా ఉండే అధిక దిగుబడి వంగడాలను రూపొందిస్తున్నారు.

మొక్కజొన్న ప్రాధాన్యత: మనదేశంలోని ప్రధాన ఆహార పంటల్లో మొక్కజొన్న ముఖ్య స్థానంలో ఉంది. 5.81 మిలియన్ హెక్టార్లలో ఈ పంట పండుతుండగా 7.41 మిలియన్ బన్నుల దిగుబడి లభించింది. వర్షాభావానికి, అతివృష్టికి చీడపీడలకు తట్టుకునే శక్తి మొక్కజొన్నకు లేదు. 1988-89లో మొక్కజొన్న విస్తీర్ణం 5.95 హెక్టార్లకు పెరిగింది. దిగుబడి కూడా 8.33 మిలియన్ బన్నులు లభించింది. 1982-83 నుంచి 87-88 దాకా సరాసరి దిగుబడి హెక్టారుకు 1248 కిలోలు 1988-89లో హెక్టారుకు 1401 కిలోల దిగుబడి అయింది. వాతావరణ పరిస్థితులు పంటవేసిన సీజన్ ఉత్పత్తుల పెరగడానికి ప్రధానంగా దోహదం చేశాయి. దీనికి తోడు అధిక దిగుబడి వంగడాలను ఉపయోగించడంవల్ల కూడా ఉత్పత్తి పెరిగింది. ప్రధానంగా రాజస్థాన్, మధ్యప్రదేశ్, గుజరాత్, బీహార్, కర్ణాటక, జమ్మూ-కాశ్మీర్ రాష్ట్రాల్లో మొక్కజొన్న అధికోత్పత్తిని సాధించారు. బీహార్, ఆంధ్ర ప్రదేశ్, తమిళనాడు, కర్ణాటక రాష్ట్రాల్లో మొక్కజొన్న, రబీ సాగు విస్తీర్ణం పెరిగింది.

మొక్కజొన్న ఉత్పత్తి సగటు దిగుబడి 1988-89

విస్తీర్ణం ఉత్పత్తి ఉత్పాదకత
(మిలియన్ హెక్టార్లు) (మిలియన్ బన్నులలో) (హెక్టారుకు కిలోల్లో)

ఉత్తరప్రదేశ్	1.19	1.23	1032
బీహార్	0.69	1.08	1551
రాజస్థాన్	0.89	1.22	1363
మధ్యప్రదేశ్	0.82	1.26	1427
కర్ణాటక	0.26	0.68	2647
ఆంధ్ర	0.29	0.52	1779

హిమాచల్

ప్రదేశ్	0.33	0.48	1506
---------	------	------	------

కాశ్మీర్	0.29	0.44	1512
----------	------	------	------

దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాల్లో కూడా మొక్కజొన్న పండుతోంది.

అధిక దిగుబడి మొక్కజొన్న వంగడాలు, ప్రధాన రకాలు 1. దక్కన్ 103:- 100-110 రోజుల పంట చేతికి వస్తుంది. ఖరీఫ్, రబీ సీజన్లో అని ప్రాంతాల్లో పండిస్తారు. 2. గంగ:- ఇది కూడా 100-110 రోజుల పంట. కర్నాటకలో తప ఇతర అన్ని రాష్ట్రాల్లో పండిస్తారు. 3. గంగ సపేద్ 2:- ఇది పండ రోజుల పంట కర్నాటక లో వర్షత ప్రాంతాలు మినహా మిగతా అన్ని ప్రాంతాల్లోనూ పండించవచ్చు. 4. హైస్టార్బ్: ఇది బీహార్, పశ్చిమబెంగాల్, ఒరిస్సా, రాజస్థాన్ ఉత్తరప్రదేశ్, గుజరాత్ రాష్ట్రాలకు అనువైనది. 5. మిశ్రమ రకాలు:- విజయ్, అగేటి, ప్రభాత్, డమా నవజ్యోత్ మిశ్రమ రకాల విత్తనాలను కూడా విస్తారంగా వాడుతున్నారు. విభిన్న వాతావరణ మండలాలకు అనువైన గంగా-2, సర్వాజ్, దక్కన్ 1, దక్కన్ -5 రకాలను రూపొందిస్తున్నారా ఆఫికనెటాల్ అనే రకం పశుగ్రాసానికి, యాంబ ప్రాప్ అనే రకం పోప్వార్మ్ కు పండిస్తారు. వ్యవసాయ క్షేత్రాల్లో హెక్టారుకు 33.47 క్వంటాల్ల దిగుబడి వస్తుండగా రైతులకు సరాసరి 11.12 క్వంటాల్ల మాత్రమే లభిస్తుంది. వ్యవసాయ క్షేత్రాల పాధించే ఈ దిగుబడులు రైతుల లక్ష్యం కావాలి ఈ కృషికి తోడ్పడేందుకు ప్రభుత్వం అనే చర్యలు తీసుకుంటుంది.

సజ్జ: విస్తీర్ణంలో నాలుగవ స్థానం, ఆహారపంటల్లో అయిదవ స్థానంలో ఉంది. 11.12 మిలియన్ హెక్టార్లలో పండుతోంది. గత నాలుగు దశాబ్దాలుగా దీనిలో మార్పేమీ లేదు. సజ్జ పంట ముఖ్యంగా రాజస్థాన్, మహారాష్ట్ర, గుజరాత్, హర్యానా రాష్ట్రాల్లో విస్తారంగా పండుతోంది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కర్నాటక, మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రాల్లో కూడా గణనీయంగా పండిస్తారు. వర్షాభావ పరిస్థితుల్లో కూడా సజ్జ పండుతుంది.

మేలురకం సజ్జ వంగడాలు 1. పూసా 23:- ఇది 77 రోజుల పంట వర్షాభావ ప్రాంతాలకి అనువుగ ఉంటుంది. 2. కె.ఎం.హెచ్.451:- ఇది 92 రోజుల పంట వర్షాధారంపై పండుతుంది. 3. కె.హెచ్.బి.67:- ఇది 65 రోజుల పంట హర్యానా రాజస్థాన్ ప్రాంతాలకు అనువైనది 4. మిశ్రమ రకాలు:- ఐ.సి.టి.సి.8203, ఐ.సి.ఎం.ఎస్ 7703 హెచ్.సి.4., పూసా సపేద్ ఈ వంగడాలను ఏల తయారు చేసుకోవాలి. వీటిని స్వయంగా తయారు చేసుకునేందుకు రైతులను ప్రోత్సహించాలి. ఇదిలా ఉండగా వివిధ రాష్ట్రాల్లో వివిధ రకాల చిరుధాన్యాలు పండిస్తున్నారు. అయితే అధికోత్పత్తి సాధనకు తగినంత కృషి జరగలేదు

ప్రపంచ సోషలిజం ఎదురుదెబ్బలు
అందుకున్నా. ఈ అతి క్లిష్ట పరిస్థితుల్లో మనం
హోచిమిన్ శత జయంతి దినోత్సవాలను
రద్దుకుని ఆయనకు అరుణాంజలిని
మర్చిస్తున్నాం. ఆయన జీవితాన్నాడి
చరిత్ర నుండి సరియైన గుణ పాఠాలను ప్రపంచ
ప్రజలకు అందించేందుకు తీసుకోవలసిన తరుణమిది.
రవ్వతోముఖమైన ఒక ముఖ కార్యకలాపాల్లో
బిడ్డ వచ్చినట్లు కోరికే ప్రధాన అంశమొకటి
వుంది. అదేమంటే మనం ఎన్ని ఆటంకాలను
అధిగమించినప్పటికీ మనకు ఎన్ని కష్టనష్టాలు
దురదృష్టానికి తక్కువేయకుండా శాస్త్రీయ
శ్రమతో తన కర్తవ్యాన్ని ముందుకు తీసుకొని
చేసిన విప్లవ కారుని కర్తవ్యం. ఈగ సేతం
యపడదేమోనన్నంతగా బలహీనంగా కనిపించే
హోచిమిన్ అనేక దేశాల్లో విప్లవోద్యమాల
రహస్యకర్త సలహాలివ్వడమేగాక బలోపేతమైన
మెక్సికో సామ్రాజ్యవాద సేనలను, అవి సాగించిన
యంకర్లమైనదాడులను ఎదుర్కొని పోరాడిన
రెవల్యూషనరీ ప్రజానీకాన్ని ఏకీకృతముగా
ఉద్ధరించగలిగారన్న ఒక్క అంశం చాలు ఆయన
జీవిత సాధన మార్క్సిజం-లెనినిజం తిరుగులేనిదనీ,
ఆచరణీయమైనదని రుజువు చేయడానికి.
విప్లవోద్యమం హోచిమిన్
సాధన పద్ధత్యాన్ని, నిగర్హితనాన్ని,
మానవత్వాన్ని గురించి ఆయన మిత్రులతో
చాలు శత్రువులు కూడా ఎంతగా శ్లాఘించినప్పటికీ,
అవి ఆయన ప్రపంచం పట్ల ఆయన
అంతరంగికంగాన్నా శాస్త్రీయ మార్క్సిస్టు దృక్పథాన్ని
పరిశీలించిస్తాయి. ఆయన నుండి ఆయనకుగల
పరిశోధన దృక్పథాన్ని వేరు చేయడమంటే
అసాధ్యమే. ఆయన వేరుచేయడమే కాగలదు.
హోచిమిన్ తన సుదీర్ఘ విప్లవ జీవితంలో
నైతిక విలువలకు-విప్లవ నైతిక విలువలకు అత్యంత
ప్రాధాన్యతనిచ్చారు. ఇంతకుముందే పేర్కొన్నట్లు
మంచి నైతిక ప్రవర్తన విప్లవకారునికి వుండవలసిన
ముఖ్యమొదటి లక్షణమని హోచిమిన్ పార్టీ
సభ్యులకు సదా బోధించుతూ వుండేవారు. అదే
అన్ని కష్టాలను అధిగమించేందుకు శక్తినివ్వగలదని
తెలిపేవారు. చరిత్ర పురోగమనకాలంలో ఏ
దేశాల్లోనో మార్క్సిజం ఒక శాస్త్రంగా నాటి
నైతిక, ఆధ్యాత్మిక విలువలన్నింటికీ పునాదిగానే
వుంటుంది. సమాజంలో ప్రకృతిలో భాగంగా
మానవ జీవితం సాగే క్రమాన్ని మూలాధారంగా
చేసుకొని ఈ విలువలు ఆవిర్భవించుతాయి. ఈ
నైతిక విలువలను తన సమగ్ర ప్రపంచ దృక్పథం
ద్వారా పూర్వ సమాజాల్లోదేనిలోనూ లేనంతటి
ఉచ్చస్థితికి మార్క్సిజం చేర్చింది. సమగ్ర మానవ

సమాజ చరిత్ర నుండే తార్కిక దృష్టి నైతికత
పుచ్చుకొన్నాయనీ వాని పల్లనే అటువంటి
మానవుడే ఆవిర్భవించాడని మార్క్సిస్టులు
అనిచుతారు.

కామ్రేడ్ హోచిమిన్ విప్లవోద్యమం ఇలాంటి
విశిష్టలక్ష్యాలతో నిండి నిగిడికృతమై వుంది. ఒక
విప్లవకారునికి వుండవలసిన నైతిక విలువలకు ఆయన
విప్లవోద్యమం ఒక దర్శణం. సాయుధ
పోరాట యోధుడుగా ఆయన న్యూర్ని
మహాసభలను నడి. ధన, అధికార జాడ్యాలేనీ
ఆయనను అవినీతి పరుని చేయగోపాయాయి.
దారిద్ర్యానికి, కష్టాలకు ఆయన ఎన్నడూ
చలించలేదు. అధికార గర్వంతో ఆయన
విర్రవీగలేదు. ఒక దేశానికి అధ్యక్షుడుగా అవకాశాన్ని
కలిగివున్నప్పటికీ ఆయన ప్రజల మనిషి గానే
విరాజిల్లారు.

విప్లవ నీతిని మార్క్సిజం-లెనినిజం
అవగాహనను మరింత పరిపుష్టంజేస్తూ హోచిమిన్
కమ్యూనిస్టులకు ఇలా ఉద్బోధించారు:-
"విప్లవాన్ని సాధించాలన్నా, పాత
సమాజాన్ని కొత్త సమాజంగా మార్చాలన్నా అది
ఎంతో మహత్తర కర్తవ్యమేగాక అత్యంత భారమైన
క్లిష్టతర కర్తవ్యమేగాక. ఇందుకు దీర్ఘకాలంపాటు
కఠోరమైన పోరాటాన్ని సాగించాలి. బలవంతుడు
మాత్రమే తన భుజస్కంధాలపై పెద్ద భారాన్ని
మోపుకొని దూర ప్రయాణాన్ని సాగించగలడు.
ఒక విప్లవకారుడు తన మహాసభల కర్తవ్యాన్ని
నెరవేర్చాలంటే అతనికి విప్లవ నీతి గట్టి పునాదిగా
వుండాలి."

విప్లవ నీతిని గురించి హోచిమిన్
వివరించుతూ దాని మౌలిక సారాంశాన్ని ఇలా
తెలిపారు: 'విప్లవకారుడు తన జీవితాన్ని పార్టీకి,
విప్లవానికి అంకితం చేయాలి. తన
స్వప్రయోజనాలకంటే పార్టీ ప్రయోజనాలను,
శ్రామిక ప్రజల ప్రయోజనాలను మిన్నగా
భావించాలి. ప్రతి విషయంలోనూ ఇతరులకు
ఆదర్శప్రాయుడుగా వుండాలి. మార్క్సిజం-
లెనినిజాన్ని అధ్యయనం చేస్తూ దాన్ని
నృజనాత్మకంగా అన్వయించజేయడానికి
అలవాటుపడాలి. తన సెద్దాంతిక ప్రమాణాలను
పెంపొందించుకొనేందుకు సర్వత్రా ఆత్మ విమర్శ
విమర్శన చేసుకొంటూ వుండాలి.' సోషలిస్టు
స్ఫూర్తికి బిన్నమైన ధోరణులు పెచ్చు పెరగడానికి
విప్లవోద్యమం ప్రధానమైన కారణమని
పేర్కొంటూ హోచిమిన్ అలాంటి పోకడలపై
నిరంతరం పోరాడవలసిందిగా తన జీవితాంతం
కమ్యూనిస్టులందరికీ హెచ్చరించుతూ వుండేవారు.

అధ్యయనం ఆవశ్యకతను గురించి శ్రద్ధ
తీసుకోవాలని కూడా హోచిమిన్ పలుసార్లు
హెచ్చరించారు. లక్షోపలక్షల జనంతో సాగేది
విప్లవోద్యమం. విప్లవ పోరాటంలో వేనకువేలు
క్లిష్ట సమస్యలు ఎదురవుతాయి. అలాంటి క్లిష్ట

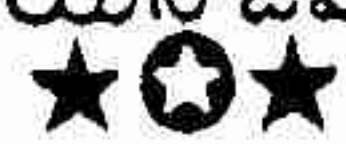
సమస్యలన్నింటినీ మధించివైరుధ్యాలను స్పష్టంగా
గ్రహించగలగాలి. ఆ విధంగా ఎదురయ్యే వివిధ
సమస్యలను పరిష్కరించుకోవాలి. అలా
పరిష్కరించగలగాలంటే మనం మార్క్సిజం-
లెనినిజంను అధ్యయనం కోసం తపించిపోవాలి.
ఆ విధంగా చేయడం ద్వారానే మనం మన విప్లవ
నైతిక స్థితిని పటిష్టపరచుకోగలం"

'మార్క్సిజం-లెనినిజంను అధ్యయనం
చేయడమంటే తనకు తాను ఎలా నడుచుకోవాలో,
ప్రజలతో ఎలా మెలగాలో, వ్యవహారాలను ఎలా
నిర్వహించాలో నేర్చుకోవడమే. దానర్థం
మార్క్సిజం-లెనినిజం చేప్పే విశ్వజనీన సత్యాలను
వాటిని ఆచరణలో పెట్టే దృష్టితో, మనదేశ
పరిస్థితులకు వాటిని నృజనాత్మకంగా
వర్తింపజేయడం కోసం అధ్యయనం చేయాలి.
సిద్ధాంతమూ-ఆచరణ రెండు చెట్టుపట్టులు
పట్టుకొని ముందుకు సాగాలి. ఆచరణకోసం
ఉద్దేశితమైనదే అధ్యయనం. కార్యాచరణలేని
అధ్యయనం పనికిమాలినది. సిద్ధాంతంలేని ఆచరణ
నిరుపయోగం. కనుక ప్రతి ఒక్కరూ విద్యాలయాల
నుండి, పుస్తకాల నుండి ఒకరి నుంచి మరొకరూ
ప్రజల నుండి నేర్చుకోవాలి.'

కమ్యూనిస్టు నీతికి సర్వత్రా మెరుగులు
దిద్దకోవాల్సిందిగా హోచిమిన్ తన
ఆదర్శవంతమైన జీవితం ద్వారానూ, తాను
సాగించిన నిరంతర విప్లవ కార్యకలాపాల ద్వారానూ
సదా ఉద్బోధించుతూ వచ్చారు. ఇది ఒకసారితో
మూర్తి అయ్యేవని కాదనీ, జీవితాంతం
కొనసాగించవలసిన కృషి అనీ సదా చెప్పుతూ
వుండేవారు.

కామ్రేడ్ హోచిమిన్ శత జయంతి
ఉత్సవాలను జరుపుకొంటున్న ఈ సమయంలో
దేశంలోని కమ్యూనిస్టులంతా ఆయనను ఆదర్శంగా
తీసుకొని చిత్తశుద్ధితో శక్తివంచన లేకుండా కృషి
చేసినప్పుడే ఆ మహనీయునికి నిజమైన
నివాళులర్పించినట్లు కాగలదు. భూస్వామ్య-
బూర్జువా వ్యవస్థలో వున్న మన దేశంలో విప్లవాన్ని
సాధించేందుకు దాదాపు అలాంటి పరిస్థితులు గల
వియత్నాంలో విప్లవాన్ని సాధించిన హోచిమిన్
కార్యాచరణ, ఆయన బోధనలు, ముఖ్యంగా ఆయన
నొక్కి వక్కాణించిన విప్లవ నైతిక సూత్రాలు
ఎంతగానో ఉపయోగపడతాయి.

ఇంక చివరగా
'చెదరనీయకు సాన్నిహిత్యం
పదలనీయకు ధ్యేయమెప్పుడు
బ్రతుకు అన్నది గొప్ప వరమని
ఎంచి ముందుకు సాగు నేస్తం'
అంటూ ఆయన జీవిత సందేశమిచ్చారు.

గల్ యుద్ధం...

18వ పేజీ తరువాయి

యుద్ధం వస్తే ఇక్కడ మన దేశంలోని చూర్కెట్లో ధరలు చుక్కలంటున్నాయి. పెట్రోలు, డీజిల్ ధరలు విపరీతంగా పెరిగాయి. కిరసనాయిలు దొరకడలేదు. బస్సు ఛార్జీలు అమాంతం పెరిగాయి. మార్కెట్లో అకస్మాత్తుగా మంచి నూనె మాయమైంది. అన్ని రకాల అత్యవసర సరుకుల ధరలు సామాన్యునికి అందనంతగా ఆకాశాన్నంటాయి. సింధుశాఖ యుద్ధ ప్రభావం వల్ల కొంత, దాని పేరు చెప్పి అక్రమ వ్యాపారులు చేసే దోపిడీ వల్ల కొంత, రోమ్ నగరం తగలబడుతుంటే పిడేలు వాయింతుకు కూర్చున్న నీరో చక్రవర్తిలాగా చంద్రశేఖర్ ప్రభుత్వం వ్యవహరించడం వల్ల మరికొంత-మొత్తం మీద సామాన్యుని నడ్డి విరిగే విధంగా ధరల భారం పడింది. నిజానికి సింధుశాఖ యుద్ధం వల్ల బాగా బాధలకు గురవుతున్నది మన దేశ ప్రజలే. అందులోనూ చాలీచాలని ఆదాయాలతో బ్రతుకీడుస్తున్న సామాన్య ప్రజలే. అయితే ఈ యుద్ధ ప్రభావం ప్రపంచంలోని ఇతర దేశాల మీద, ముఖ్యంగా, చమురు దిగుమతి చేసుకునే మనలాంటి వర్తమాన దేశాలన్నిటి మీద ఉంది.

కాని మనకి ఇన్ని కష్టాలు తెచ్చిపెట్టిన ఈ సామ్రాజ్యవాదుల జోక్యందారీ యుద్ధాన్ని మన భారత ప్రభుత్వం ఖండించకపోవడం గర్హనీయమైన విషయం. సామ్రాజ్యవాదుల జోక్యాన్ని ప్రత్యక్షంగా అనుభవిస్తున్నదేశం మనది. అటుపంజాబ్ లోగాని, కాశ్మీర్ లోగాని, వేర్పాటువాద శక్తులకు ప్రోత్సాహమిచ్చి భారతదేశ నమైకృతకు చిచ్చుపెడుతున్న వారు అమెరికా, బ్రిటన్ సామ్రాజ్యవాదులు. పాకిస్తాన్ యుద్ధంలో ప్రత్యక్షంగా మనదేశానికి వ్యతిరేకంగా పనిచేసింది అమెరికా. ఈనాడు అదే సామ్రాజ్యవాదులు ఒక తోటి వర్తమాన అలీన దేశమైన ఇరాక్ పై దాడి చేస్తే అలీనోద్యమానికి అధ్యక్ష స్థానం వహించిన భారత్ ఖండించకపోగా అమెరికా విమానాలకు ఇంధనం నింపడం ప్రజలంతా నిరసించవలసిన విషయం. ఫిరాయింపుదారులతో ఏర్పడిన మైనారిటీ చంద్రశేఖర్ ప్రభుత్వం మన అలీన విదానాన్ని ఐ.ఎం.ఎఫ్. అప్పుల కోసమే అమెరికాకు తాకట్టు పెట్టింది. ఒకవైపు గల్ఫ్ యుద్ధం పేరుతో దేశ ప్రజలకు చమురు కోత విధిస్తూ, మరోవంక బొంబాయి, మద్రాసు, ఆగ్రా విమానాశ్రయాలలో అమెరికా యుద్ధ విమానాలకు ఇంధనం నింపుతోంది.

సింధుశాఖ చమురు వనరుల కోసం నేడు ఇరాక్ పై యుద్ధానికి దిగిన సామ్రాజ్యవాదులు రేపు భారతదేశంపై ఆధిపత్యం కోసం అటువంటి దుర్భేదకే పాల్పడబోరని లేదు. నిజానికి ఈ రోజు ఇరాక్ ప్రజలు సాగిస్తున్న యుద్ధం కేవలం వారొక్కరికే పరిమితం కాదు. సామ్రాజ్యవాద

దోపిడీకి గురవుతున్న వర్తమాన దేశాల ప్రజలందరి పోరాటమిది. అందుకే ఆ ప్రజల పోరాటానికి మనం సహభావం తెలిపాలి. సామ్రాజ్యవాదుల యుద్ధాన్ని ఎలా తినిపించాలి. అమెరికన్ సామ్రాజ్యవాదులకు అమ్ముడుపోయిన ప్రభుత్వ విధానాలను నిరసింపాలి. పశ్చిమ దేశాలలోనూ, అరబ్బు దేశాలలోనూ సామాన్య ప్రజలు సాగిస్తున్న శాంతి ఉద్యమం మనమూ భాగస్వాములమవ్వాలి. యుద్ధ వ్యతిరేక ప్రదర్శనలలోకి ప్రజలను పెద్ద ఎత్తున సమీకరించాలి. అటువంటి ప్రజా కార్యచరణ మాత్రమే యుద్ధాన్ని ఆపగలుగుతుంది.

సమస్యలు ఆందోళనలు

16వ పేజీ తరువాయి

ప్రదర్శన నిర్వహించి విజ్ఞాపన పత్రం అందించారు. ఆ తర్వాత అధికారుల దుడుకుతనం కొంత వెనకుపట్టుపట్టింది. ఈ ప్రదర్శనకు శ్రీయుతులు రాంబాబు, కొండాలు, సుబ్బారావు తదితరులు నాయకత్వం వహించారు.

నెల్లూరు జిల్లా ఇందుకూరి పేటలో కరెంటు సమస్యమీద 500 మంది రైతులు సమైక్యంగా ప్రదర్శన చేశారు. మోటార్లకు మీటర్ ఛార్జీలు వసూలు చేయరాదని, రెగ్యులర్ గా విద్యుత్ సరఫరా వుండాలని వీరు డిమాండు చేశారు. జిల్లా రైతు సంఘం కార్యదర్శి శ్రీ రాజగోపాల్ తదితరులు ఇందులో పాల్గొన్నారు.

సభ్యత్వం-నిర్మాణం

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రైతు సంఘం రైతుల తక్షణ సమస్యలపై ఎప్పటికప్పుడు స్పందిస్తూ అనేక ఆందోళనలు నిర్వహిస్తున్నది. రైతాంగంలో విస్తృతమైన గుర్తింపు పొందింది. అయితే రైతుసంఘం నిర్మాణ రీత్యా బలపడకుండా, రైతు ఉద్యమాలు కూడా బలపడవు. సంఘటిత రైతాంగ ఉద్యమం మాత్రమే ఈరోజు ప్రభుత్వాన్ని మెడలు వంచి, కొన్ని సమస్యలనైనా వరిష్కరించ గలుగుతున్నది. రైతు సంఘం బలపడే కొద్దీ, రైతాంగ సమస్యలపై ఐక్య కార్యచరణ కూడా పెరుగుతుంది. దీన్ని దృష్టిలో వుంచుకునే రాష్ట్ర రైతు సంఘం సభ్యత్వాన్ని విస్తృతంగా చేర్చించాలని నిర్ణయించింది. ఇతర ప్రజా సంఘాలతో కూడా కలసి మొదట దశగా జనవరి 20 నుండి 31 వరకు ఇంటింటికీ దళాలుగా తిరిగి సభ్యత్వం చేర్చించింది. పా గోదావరి జిల్లా గత సం లాగే ఈ సం కూడా ఈ కాంపెయిన్ లో అగ్రభాగాన వున్నది. ఇప్పటికే 14వేల సభ్యత్వాన్ని రాష్ట్ర కేంద్రానికి చేర్చింది. అన్ని జిల్లాలోనూ ఇదేమాదిరి కాంపెయిన్ నిర్వహించి ఫిబ్రవరి అఖరకు పూర్తి చేయాలని, అన్ని గ్రామాల్లోనూ మహానభలు జరిపి గ్రామకమిటీలు వేయాలని రాష్ట్ర రైతు సంఘం నిర్ణయించింది.

మల్లారెడ్డిగూడెంపోరాటం..

22వ పేజీ తరువాయి

ఊరేగింపుల్లో, ఉద్యమాల్లో తోటి సోదరులకు చేదోడ్పడి, ఎందోడుగా ముందడుగు వేస్తున్న సంఘం. అయితే ప్రాణానికే తెగించేటంతటి పోరాట దీక్ష వారిలో దాగివున్న సంగతి అప్పటికి చరిత్రకు తెలియదు. చివరకు పరీక్షా సమయం రాగానే యుద్ధ రంగాన్ని అందుకొని పల్నాటి మాంచాలవలె చరిత్రలో నిలిచారు.

రెప్పపాటులో అందుకుంటున్న రైపిల్ గుళ్ళకు తోటి యోధులు ఒక్కొక్కరు నేలకొరుగుతుండగా, ఆందోళన, హా హా కారాలతో జనం చిందరవందర కాసాగారు. ఇదే అదనుగా భావించి నిజాం క్రూర మృగాలు ముట్టడిని మరింత బిగిస్తూ అందిన జనాన్ని నిర్బంధించారు. వందల రైతు కూలీలను హింసిస్తూ చివరికి జైళ్ళలోకి త్రోసివేశారు. ఒక మహా పోరాట ముట్టమే ముగిసింది. జరిగింది నిజాం మిలిటరీ మారణాయుధాలతో మూకుమ్మడి హత్యాకాండ. స్వేచ్ఛకోసం ఆహుతులైన అమరుల త్యాగదీక్ష నిలిచింది. చివరకు ఆరక్తపు మడుగుల్లోంచే విజృంభించిన అగ్నిజ్వాలలు దశదిశలా విస్తరించి నిజాం నిరంకుశత్వాన్ని దగ్ధం చేశాయి.

ఆ తరువాత మల్లారెడ్డి గూడెంలో సహ ఆ గ్రామాలన్నీ నిజాం ముష్కరులను తరిమివేసి, విముక్తి చెంది, స్వేచ్ఛా వాయువులను చరిత్రలో తొలిసారిగా పీల్చాయి. 1948 సెప్టెంబరులో ప్రవేశించిన 50వేల నెహ్రూ సైన్యం ఈ ప్రజా ప్రవాహాన్ని అణిచి వేయడానికే వచ్చింది. ఇది పారిపోయిన పరాన్నభుక్కులైన పెత్తందార్లను ప్రజల గొంతుపై బలవంతంగా తిప్పవేయించగలిగిన మాట నిజం. కాని స్వేచ్ఛ కోసం తలెత్తిన ఆ ప్రజల విప్లవ చైతన్య జ్యోతిని యిది ఆర్పలేక పోయిన మాట అంతకన్నా నిజం.

40 సంవత్సరాలుగా ఎర్రజెండా వెనుకనిల్చిన ప్రజల విప్లవ చైతన్యం మరొకసారి 1987 ఏప్రిల్ 24న అమరుల ఆశయాన్ని సాధించి తీరుతామని 10వేల మంది ప్రజల గొంతుల్లో ప్రతిధ్వనించింది. అదే అమరులు కాదుల గుర్వారెడ్డి యర్రబోలు వెంకటరెడ్డి గార్ల స్మారక సభసందర్భం యిట్టి దీక్షనాటి తెలింగాణా పోరాట అమరుల ఆశయాలు నెరవేరే వరకు మొక్కుబోదు. ఇది మల్లారెడ్డి గూడెం అమరుల రక్తదారలతో రుజువైన చారిత్రక సత్యం విప్లవం వర్ధిల్లాలి!

అమరవీరులకు జోహార్లు!

రెతుజీవిత ప్రతిబింబం "గోదాన్"

గోదాన్ నవల తెలుగులో 1954లోనే విశాలాంధ్ర ద్వారా మొదటిసారి ప్రచురింపబడింది. ఇప్పటికీ ఏడుసార్లు ముద్రింపబడింది. మరికొన్ని ముద్రణలు పొందే సజీవమైన నవల అది. హిందీ సాహిత్యంలో మహారాచయిత ప్రేమ్ చంద్ వ్రాసిన నవలలన్నింటికీ ఆ గోదాన్ మకుటం వంటిదని పెద్దల అభిప్రాయం. భారత దేశంలోని ఒక సామాన్యరైతు కుటుంబ జీవితం అతి సహజంగా సన్నిహితంగా ఈ నవల్లో రంగరించబడింది.

ప్ర్యాడల్ వ్యవస్థకాలంలో ఒకసన్నకారు రైతు హోరీలాల్. అతనికి పున్న పొలం ఐదు కుంబలు మాత్రమే. ఆ అయిదు కుంబల కొండ్ర మీద ఆశతోనే తను, తన భార్య పిల్లలు శ్రమశక్తిసంతా గ్రామపెత్తందార్లకే ధారపోశారు. కుటుంబం అంతా వచ్చుహూసం చేసుకొన్నా సరైన తిండి, బట్టకు ఎప్పుడూ కరువే, గ్రామాల్లో రైతుల మూలుగుల్ని పిల్చే మహమ్మారి వడ్డీ వ్యాపారం, రైతులు ఆ సొలె గూట్ల ఇరుక్కోక తప్పుదు. ఎంత గిజాకొన్నా దాని నుండి బయట పడటం అసాధ్యం. ఆ గూట్లనే బలికాక తప్పుదు.

బేలారీ గ్రామంలోని పెద్ద వారంతా వడ్డీ వ్యాపారస్తులే. అందరి వద్దా హోరీకి ఎంతో కొంత అప్పు వుంటుంది. పాత అప్పుల్ని తీర్చటం కొరకు కొత్తగా అప్పులు చేసేవాడు. అసలు పదులు సంఖ్యలో వుంటే వడ్డీ వందల సంఖ్యలో పెరిగిపోయేది. అప్పులు తీర్చలేక ఒకోసారి పున్న గోచీ పాతలాంటి కొండ్రు కూడా తాకట్టులో ఎగిరిపోబోయేది. అయినా ఆ వడ్డీ బేరగాల్లే పోనిచ్చేవారు కాదు. క్రొత్త అప్పులిచ్చి హోరీ పొలాన్ని హోరీకే అంటగట్టేవారు. రైతులకు పొలాలు వుంటేనే జమీందారులూ, వడ్డీ వ్యాపారులకు లాభం. జీవితాంతం తన రక్తాన్నంతా మట్టిలో దారబోసి నారైతు హోదా నిలువలేదు. ముద్దుల కూతురు రూపని పండు ముదుసలికే అమ్మకొన్నా తాతల నుండి వచ్చిన పొలం పెత్తందార్లపాలైంది. రైతు వ్యవసాయ కూలీగా మారే క్రమాన్ని నవల్లో చక్కగా వర్ణించబడింది.

రైతులు తమ ప్రాణం కన్నా మిన్నగా చూసుకొనేది భూమి తరువాత గోవుని మాత్రమే. పాడి ఆవుంటే రైతు కుటుంబం

పడి చస్తుంది. ప్రేమ్ చంద్ రైతుల్లో సహృదయత, ఆత్మీయత, సోదరభావం కులమతాల కఠితంగా వుంటుంది.

ఆపట్టుతోనే హోరీలాల్ కూడా లక్ష్మీదేవి లాంటి గోమాతను పొందగలిగాడు. అయినా ఏం లాభం? అన్న బాగుపడితే తమ్ముడి కుటుంబం వూరుకొంటుందా. నాలుగు రోజులు మురిపించిన గోమాత రైతు కుటుంబాన్ని శోకసముద్రంలో ముంచి పోయింది. మళ్ళీ రాలేదు. మట్టిలో కలిసి పోయే రోజుకి గోదానానికి కూడా హోరీ కుటుంబం నోచుకోకపోయింది. ఎన్ని కష్టాలొచ్చినా నీతి నియమాలకు కట్టుబడి వుండేవాడు హోరీలాల్. భార్య దనియాకి కడుపు మండి అప్పుడప్పుడు కట్టుబాట్లకి, సంప్రదాయాలకి ఎదురుతిరిగేది. అయినా దేవుడి మీద భారం వేసి రాజీ పడక తప్పేదికాదు. గ్రామాల్లో కులాల మధ్య వావి వరసల నంబందాలు, నరసనల్లాపాలు, ప్రేమ వ్యామోహాలు నవల చదువుతున్నంత సేపు మధ్యమధ్యలో గిలిగింతలు పెడుతుంటవి.

గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థతో పాలుపట్టణ వాసకపటత్వాన్ని కూడా నవల్లో స్పష్టంగా చూస్తాము. హోరీ కొడుకు గోవర్ పల్లెలూరి కట్టుబాట్ల కర్మశాస్త్రానికి తట్టుకోలేక పట్నం పారిపోతాడు. పట్నవాసానికి అలవాటుపడిన వాడు పల్లెలూరు రాలేదు. వచ్చినా నిలువలేదు. గోవర్ చిన్న చిన్న వ్యాపారాలు చేశాడు. ఫ్యాక్టరీ కార్మికుడైనాడు. నమ్మోలో పాల్గొంటాడు. ఉద్యోగం ఊడుతుంది. అయినా పట్నం వదిలిరాలేదు. పట్నంలో వుండి కూడా పల్లెలూరు రైతుల్ని పిండుకొంటూ మజా చేసుకోనే భోగలాలస కృత్రిమ జీవితాల్ని, ప్రతికలు పెట్టుబడిదారులతో లాలూచీపడి చేసే సేవలు మనకి ఆశ్చర్యం గొలుపుతాయి. చట్టం, న్యాయం, జెళ్ళు డబ్బున్న వాడికే ఊడిగం చేస్తాయని తెలిగానే తెలుస్తుంది.

గోదాన్ నవలలో జీవితంలోని అన్ని కోణాలనూ ఎంతో దగ్గరగా చూడగలుగతాము. తరాల మధ్య అంతరం, ధన పూజా పునస్కారాలు, వేదాంతంలోని రాద్ధాంతం, మత మార్పిడులు శుద్ధి కార్యక్రమాలు, ఆర్థిక, రాజకీయ, సాంఘిక, సంబంధాలు అన్నీ చక్కగా

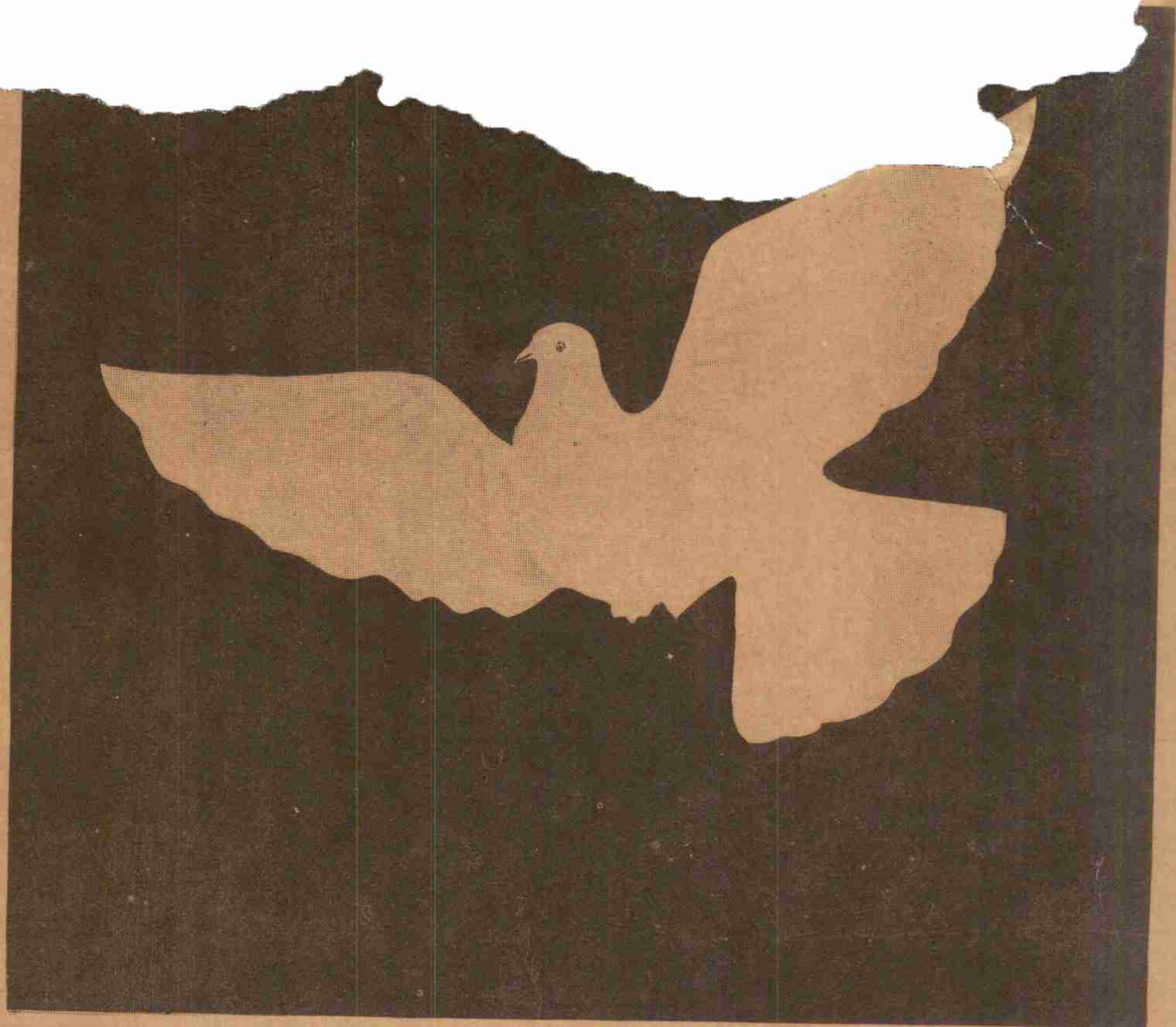
నవలపరిచయం

వివరించబడినవి.
గోదాన్ నవలలోని రైతు కుటుంబ దుర్బర జీవితం, గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థ లక్షణాలు అన్నీ నేటి పరిస్థితిని పోల్చుకుంటే పెద్దగా తేడా ఏమీ వుండదు. నవలలోని ఇతి వృత్తం, పాత్రలు, పరిస్థితులు నేటికీ సజీవంగానే వున్నవి. తెలుగు అనువాదం కూడా చాలా బాగుంది. గ్రామీణ భాష, యాస బాగా అలువలుకున్నది. సామాన్య పాఠకులకు సెహితం నవల ఎంతో నచ్చుతుంది. సుమారు 350 పేజీలు వున్న గోదాన్ ఖరీదు రు. 20లు విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్ తో పాలు ఇతర అభ్యుదయ పుస్తకశాలల్లో కూడా లభిస్తుంది. ప్ర్యాడలిజానికి అద్దం పడుతున్న గోదాన్ నవలను రైతులంతా చదవడం అవసరం **రైతు పిత**

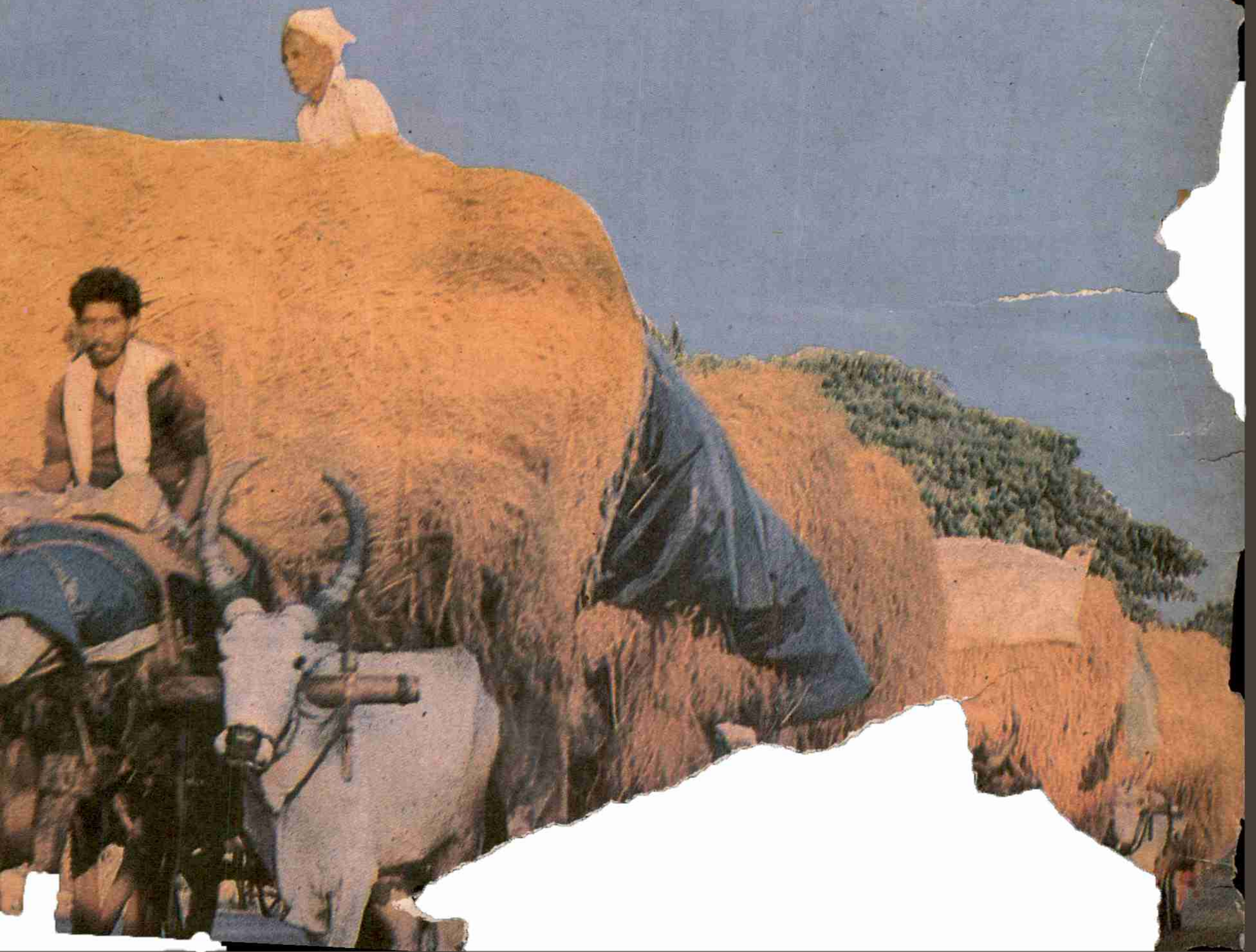
తన వద్దకు అప్పుకోసం వచ్చిన రైతు కాళ్ళావేళ్ళాపడి బ్రతిమిలాడించుకొన్న తరువాత కనికరించిన వడ్డీ వ్యాపారి వరదయ్య వంధ్య రూపాయలకు కాగితాలు రాయించుకొని యాభైరూపాయలే రైతు చేతిలో పెడతాడు. పాపం ఆ అమాయక రైతుకి అద్దం కాక, "యాబయ్యే ఇస్తారేం అయ్యగారూ?" అన్నాడు.
"యాభై కాదులే వందే. ఇంటికెళ్ళి లెక్కపెట్టుకో"
"కాదండీ. లెక్కట్టుకొన్నాగా, ఇవిగో యాభయ్యే".
"పది రూపాయలు నజరానా?"
"చిత్తం"
"రాతకోతలకొక పదా?"
"స్నాంపు కాగితాలకొక పదా?"
"చిత్తం"
"పదిరూపాయలు వడ్డీయా?"
"చిత్తం"
"దస్తూరి కొక పదా?"
"చిత్తం"
"రొక్కంగా ఇచ్చింది యాభై. వందవలా?"
తేరుకోన్న రైతు "నిజమే అయ్యగారూ. ఈ యాభై కూడా మీరే వుంచుకోండి".

"పిచ్చెక్కిందా ఏమిటి నీకు?" వరదయ్యకి వచ్చు మండింది.
-నాగటి.

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	RvVol A104
పుస్తకం పేరు	రేచు వాణ్ణి
తారీఖు	22/8/23
మొదట అట్ట	yes
వెనుక అట్ట	yes
మొత్తం పేజీలు	33
పెద్ద సైజు పేజీలు	No
ఖాళీ పేజీలు	No
లేని పేజీలు	No
తయారు చేసినది	Sandhya
పేజీలు విడదీసినది	sandhya
స్కాన్ చేసినది	Sandhya
పరీక్ష చేసినది	Amrutha
పేజీలు పరిశీలించినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చెయ్యబడినది	
తప్పులు	No
పరిస్థితి	good